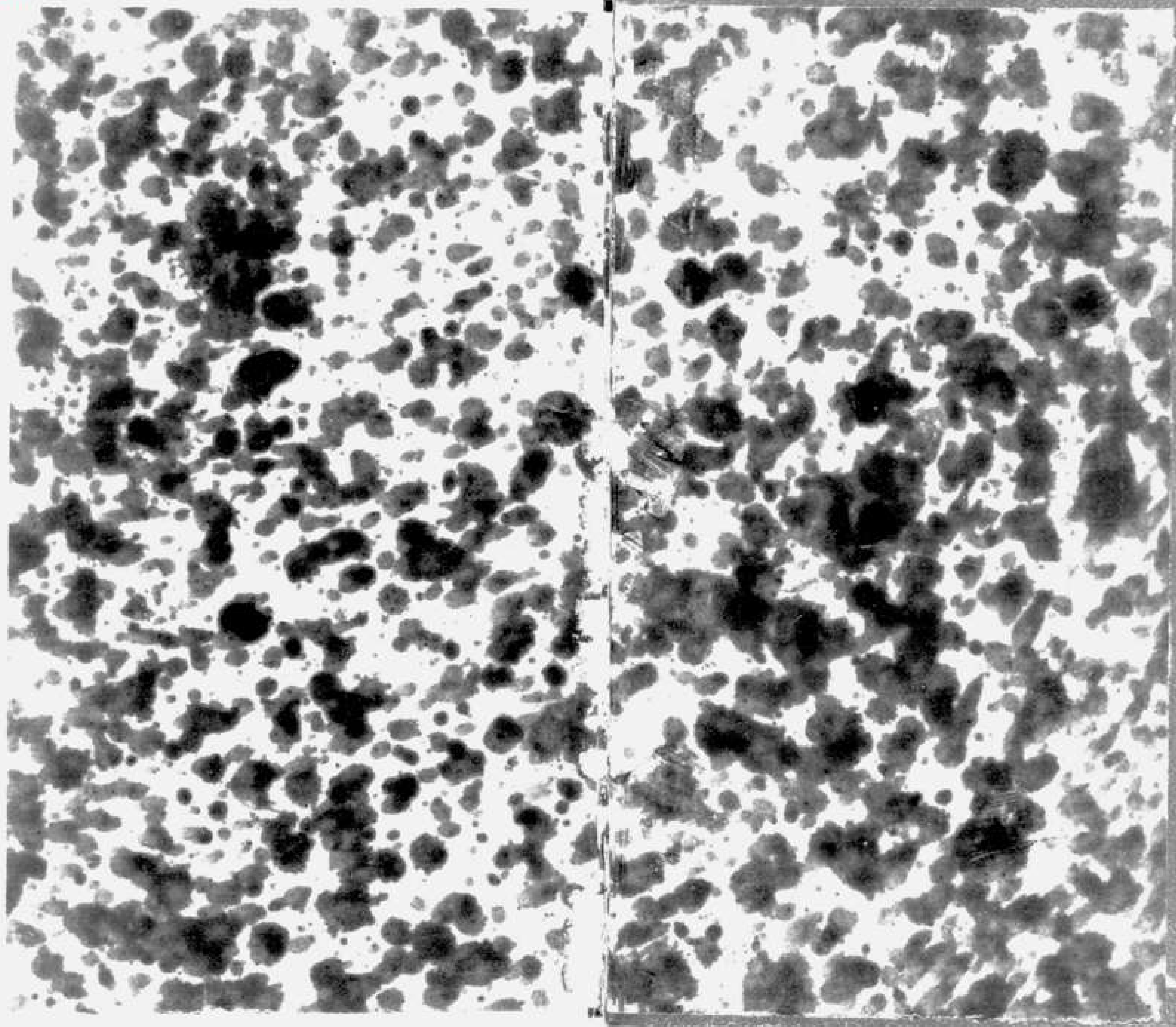
BSB-Hss Cod.arab. 1134
La×lizade Abdülbaki

GiXD8da· er-ruh - BSB Cod.arab. 1134

[S.l.] [s.a.]
Cod.arab. 1134

٢٩ ١ ٦٦٦

قال فخر العالم صلى الله عليه وسلم الدنيا سجن المؤمن وجنة
الكافر و عاقل اولان بجنده قرار • وزخارف دنیایه اعتبار
ایتمیوب احبای اخوان صفا • وخلان باوفا کیشی کندو عملرین
کوروب کره دنیا زندانندن چقارد قلرنده • مصاحب سلطان
بوخسه سخره شیطانمی اولور نظم جهان زندانینه حبس اولدغك
سن غلوه لك کورلدی خلق عالم • جهاندن شویله کیم آزاد اولاسن
جهان اغلایه وسن شاد اولاسن • بیت •
خوشا آن وقتی که من بیرم سر مست مجبوم ایمان •
رسانم جان مشتاقم بسوی حضرت جانان •
مرگ کین جمله ازو در وحشتند میکنند این قوم بروی ریشخند
از برون او از نشان آید زدین کره رستی ترا اینست این
بیت کرم لك رسمه چاهر ایسم گان راه بخت مجی شناسم
نه کون کیم جانم فصد ایده جانانه زهی عید مبارك قتل قربان
قال الله تبارك وتعالى سلام قولا من رب رحیم وامتازوا
اليوم ايها المجرمون وكما قال الله تبارك وتعالى فريق في الجنة
وفريق في السعير قال فخر العالم صلى الله عليه وسلم يبعث كل عبد
على ما مات عليه • حكایت • اولنور شهر بغداده کسری بیدوکی
سرایک دیوارلرندن بر دیوارك یقلمسی یقین اولوب بر جانبه
میل ایتمش • بهلول دانا دخی عادت قدیمه سی اوزره ویرانلره

تفرج ایتمکه کتمش حکمت ربانی اول حیننده همان دیوار ملی
طرفنه دوشر بهلول رقص ایدوب خلق باشنه اوشر
بوکه سؤال ایدرلرکه بونده نه حکمت کوردك که رقص ایلدك
وطریق شادیه کیدرسن دیجك اولدخی بعیدرکه هر آدم
کندو میلی طرفنه کیده جکن فهم ایتدوم انوکیچون قلبمی شاد ایتدم
بیت ایچنین کفته حکیم غزنوی • هرچه کاری ای برادر بدروی
قال الله تبارك وتعالی وما ربك بظلام للعبید • بیت
باخودم بدکرده ام بدکرده ام • از که نالم چون که خود کرده ام
بیت کدامین اختیار ای مرد جاهل • کسی را کو بود بالذات باطل •
بیت چو بودت کسر جمله نابود • نکو بی اختیارت از کجا بود •
اگر سؤال اولنورسه که نیجه ایده لوم حق سبحانه وتعالی بویله
تقدیر ایلمش کمنی عالم زاهد کمنی فاسق جاحد حاشا ملاحده
ونادقه سوزلریدر کل اناء یترشح بما فیه مثلا قطره
طولومندن صنطان قطران وبال طولومندن بال عاقل
ایسك بوندن حصه آل مذهب اهل سنت وجماعت جبر متوسط
جبر صرف دکلدر اختیار جزئی نیجه اولدی بیت
صقن سلب ایلیوبن اختیاری • ایدوب جرمی دیمه که اندن اولدی
عزازیل انوکیچون اولدی لعنت • خدایه دیدی حاشا سندن اولدی
انوکیچون کیرو مقبول اولدی آدم • اولوب نادم دیدی کندمدن اولدی

بیت

غیری حقندن شرّی نفسندن بیلن　　اولدر آخر توبه‌سی مقبول اولان

قال الله تبارك وتعالى وما اصابكم من مصيبة فبما كسبت
ايديكم ويعفوا عن كثير وقال الله تبارك وتعالى ان الله لا يغير
ما بقوم حتى يغيروا ما بانفسهم ، حضرت مولوی ، بیت

هرچه آید بر تو از ظلمات غم　　آن ز بی‌باکی و گستاخیست هم
پس ترا هر غم که پیش آید ز درد　　بر کسی تهمت منه بر خویش کرد
تو همی گویی که من آزاده‌ام　　بر کسی من تهمتی ننهاده‌ام
تو گناهی کرده‌ شکلی دگر　　دانه کشتی دانه کی ماند ببر
گر بخاری خسته‌ خود کشته‌　　ور حریر قز دری خود رشته‌

خصوصا اهل هوا مقارنتی و مصاحبتی جذام مرضی کبی ساری
بلکه بدتر از زهر ماری　　حق ذات پاك الله الصمد
یار بد بدتر بود از مار بد　　یار بد آرد ترا سوی جحیم
مار بد آرد ترا سوی نعیم　　در نجی حق باش و با خوش نشین
خوش بدیر بجمعه و من کل اسبابه اگر اهل هوا مصاحبتی خوش
کلور ایسه و طبیعت فسق مجلسندن ذوق الور ایسه راه هدایتی
قویوب اکری کیتدوك صکره بله سن کندوکه ایتدوك قال الله
تبارك وتعالى ويوم يعض الظالم على يديه يقول يا ليتني
اتخذت مع الرسول سبيلا يا ويلتى ليتني لم اتخذ فلانا
خليلا بو معنیده اهل تفسیر نلر یازدقلری جکرلردله

اوقلرینه جهنم لباسلرن کیدلر. وندامت وحسرتدن الوین
درسکلرینه دکین ییه لر فی کتاب الهادی قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم ان الله کتب کلمتین ووضعهما تحت
العرش قبل ان یخلق الخلق لم یعلم ثالث کم عن علمهما و
انا اعلم بهما قیل یا رسول الله ما هما قال احدهما کتب
ان کان رجل یعمل عمل جمیع العاملین بعد ان یکون صحبته
مع الفجار انا الذی جعل عمله اثما واحشره یوم القیمه مع
الفجار والاخری لو کان الرجل یعمل عمل الاشرار بعد ان
یکون صحبته مع الصالحین والابرار ویحبهم فانا الذی
اجعل اثمه ثوابا واحشره یوم القیمه مع الابرار حکایت
حضرت مولوی مثنوی شریفنده. بر ار جالینوس بر کون
یولده کیدر. بر دیوانه بوکا نظر ایدر. همان اونه کلور وشاکرده
شاکردلرندن برنی بولور. بکا فلان حصه کتور معجوننندن
ییم. صکره دردمی سکا دیم. شاکرد دخی هی سلطانم
بونجه جوابا ولا. کر دیوانه لر معجوننی سزلره دوا اولا جواب
ویروب درکه بو کون بکا بر دیوانه نظر ایتدی. حاندمکه اولانجه
عقلم کیتدی حصه بنم روحم دنیا سونده عقلی اولوکه
لیل ونهار مصاحبتک اهل دنیا ایله. بالکه فسقه خسره
ویا کفره فجره ایله اوله قال الله تبارک وتعالی الخبیثات للخبیثین

بیت ایت کوبر البته کورانه جرد • پای کرد در کفش کر خوشتر دود

بیت دور باش ای حریف بی اندام • که کر آید الف بصحبت لام مصراع

الف کبی اولسه لامه اولور بی اشتباه اکری بیت

کمولك کم بولدشی اولسه قونجی • همان یوز قاره سی اولور قونجی ع

ع هر که با دیك نشیند بکند جامه سیاه • قطعه

با بدان کم نشین که صحبت بد • کرچه پاکی ترا پلید کند

آفتابی بدان بزرکی را • پاره ابر ناپدید کند

بیت دمثلو دراشت پند کوینی • آدی ادعو مز الا همنشینی بیت

همنشین تو از تو به باید • عقل و دین تو تا بیفزاید قال رسول الله

صلی الله علیه وسلم من اراد الله به خیرا رزقه الله خلیلا

صالحا ان نسی ذکره وان ذکر اعانه ∴ ∴ بیت

اراذل نشین و اراذل پرست • عنان بزرکی ندارد بدست

قال فخر العالم صلی الله علیه وسلم ایاك ومحاضرة الفسوق

فانها مسخطة للرحمن مصلیة للنیران ایاك ومصاحبة

اهل الفسوق فان الراضی بفعل قوم کالداخل معهم مولوی

همنشین اهل معنی باش تا هم عطا یابی وهم باشی فتی

جان بی معنی درین تن بی خلاف هست همچون تیغ چوبین در غلاف

تا غلاف اندر بود باقیمت است چون برون شد سوختن را آلت است

تیغ چوبین را مبر در کارزار بنگر اول تا نکردد کار زار

اكر بو يار موافق وهمدم صادق اله كيره فرصتي غنيمت بلوب
كوشش عبادت وتوشه راه آخرت علم مجلسلرنده ومساجد
كوشه لرنده تفاسير واحاديث استماعنه ساعي ومواقيت
شريفه لرده داعي اولالر واكر يار وهمدم الميكرميه قال عليه السلام
الوحدة خير من جليس السوء والجليس الصالح خير من الوحدة
واملاء الخير خير من السكوت والسكوت خير من املاء الشر
خير الجليس الكتاب النفيس ديوب ** بيت
شو انيس كتابهاي نفيس * انه في الزمان خير جليس بيت
خلقدن همدم ايسترسك قنكده * كتاب اولسون انيسك خلوتكده
بيت خوش ايدره شبي روشن چراغي * كتابي ونزهه عالم فراغي
اكر عربيه مالك ايسه تفاسير واحاديث وسائر سلف صالحين
وائمه مجتهدين يازدقلري كتابلره نظر ايله خصوصا امام
محمد غزالي عليه رحمة الباري اخلاقده يازدوغي كتابلره
نظر اولنه احيا كبي وغيره واكر فارسي ايله آشنالق
وار ايسه حضرت عطار عليه رحمة الغفار يازدوغي
كتابلره نظر ايده لر منطق الطير ومصيبت نامه واسرار
نامه كبي على الخصوص قطب عالم ومعدن حكم مقرب
حضرت قيومي جلال الدين رومي افاض الله عليه نوره
وقدس سره وجناب بزركوار وكاشف غوامض الاسرار

حضرت ملك خداوندكارك مثنوی شریفلری سبیل هدا
وطریق رضای خدا اولدوغی عاقله كوندن عیان ولازم بیان
مثنوی قانون طب اولبابت · جمله امراضه دروی شفاست
بو سازمی وار اكلنتینی بایكنه · یا بو ولیمی حضرت ملك بیركونه
وهم قرآن كریمی چوق تلاوت ایلیه كندو اوزرنه تعیین كوندن
برجزو قایده آیده برختم اولور · باری برحزب · والحاصل هرگیجه
یاتدوغی زمانده وصباح قلقدوغی حیننده قرآن شریف
یوزنه بقه · غیری ایشه مشغول اولمزدن اول زیرا من لا
وردله ولا واردله · ونمازی اوقاتخه ده جماعتیله
قلمقلغی نفسنه خوی ایدره روی سلمة بن شعیب عن عبد الرزاق
عن معمر عن الزهری عن ابی سلمة عن ابی سعید الخدری قال
قال رسول الله صلی الله علیه وسلم اخبرنی سبعون ملكا
منهم جبرئیل ومیكائیل واسرافیل علیهم السلام فقالوا
ان الله تعالی یقرئك السلام ویقول لك اعلم ان تارك الجماعة
لا یجد ریح الجنة وان كان اكثر اهل الدنیا عملا قال وتارك
الجماعة ملعون فی التوریة والانجیل والزبور والفرقان
نقل من فنون المجالس · بیت · سر ازانرو محنهم من بزملین
تا گواه من شود در یوم دین · رو بخاك آریم كز وی رسته ایم
دل چرا در بی وفایان بسته ایم · دولت هر دو جهانت داده اند

بیت دكلدر

بنج نوبت بهر آنت داده اند وقال علیه السلام تکبیرة الاولی
خیر من الدنیا وما فیها وهم نمازده تعدیل ارکانه غایت
ابده مثلا دنیا پادشاهی بر خدمت بیورسه کنده ونظر ایده
ایکن نیجه اهل وتکاسل خوش وبسنده اولورمی انکا قیاس
اولنه که جمله عالمی یوقدن وار ایدن سلطان لم یزل ولایزال
نظری اوله جنید بغدادی قدس سره بیوردکه بو نمازکه خشوع
وخضوع ایله اولماز اول نمازدن قلبه نور یول بولمز بیت

وز نماز وز زکوة وغیر آن — لیک یک ذره ندارد نور جان
میکند افعال وطاعات سنی — لیک یک ذره ندارد چاشنی
طاعتش نغزاست در وی مغز نی — جوزها بسیار در وی نغز نی
ذوق باید تا دهد طاعات بر — مغز باید تا دهد دانه شجر

بلکه حاصل اولان حالی دخی هوا موشی طاشیوب کسر
یوقلا نورسه یرینده یللر اسر بیت

کرنه موشی نیت در انبار ما — کندم اعمال چند ساله کجا

اعوذ بالله اکر عملو که عجب وریا قارشدیه تحقیق بلکه طبیعتک
شیطان علیه ما یستحق ایله بارشدی بیت

جرمی که رخت ما بجهد فنا کشد — بهتر ز طاعتی که بعجب وریا کشد
حیفه که ماندی بکوری در جهان — ماندی محروم از لذات جان
زان نیابی ز عبادتها تو ذوق — زان نمی آید ترا از دوست شوق

حاصل طاعتمز موجب غفران نشود • واضیم کرمدد علت عصیان نشود

خصوصا نمازی وقتندن ایراغلر احقابا آیتی نجه قورقولو وعید دروقال

علیه السلام من جمع بین الصلوتین بقی فی نار جهنم ثمانین

حقبا تفسیر کشف الاسرارده یازدی نافع عن ابن عمر عن النبی

صلی الله علیه وسلم قال والله لا یخرج من النار من دخلها حتی

یکونوا فیها احقابا والحقب بضع وثمانون سنة والسنة

ثلثمائة وستون یوما کالف سنة مما تعدون مسلمانلر

اولان نمازی یرندن ایرمز وهوا وری ایله حبل شرعی شرعی

قیرمز • بوقنده که تارک الصلوة اولا • وقلبی وساوس

کفر ایله طوله قال علیه السلام لیس الفرق بین الاسلام

والکفر الا الصلوة فمن ترک الصلوة عامدا فقد کفر

وقال علیه السلام موضع الصلوة فی الدین کموضع الرأس من الجسد •

بیت دونکر دایم از فرمان تو • کفر باشد غفلت از احسان تو • بیت

هر نفس واجب در انواع عقوبت جانتن • بنده با تو اندر میه مولاسنک فرمان

قال الله تبارک وتعالی ما سلککم فی سقر قالوا لم نک من المصلین

حکایت اولونور حضرت عیسی صلوات الله علیه وعلی نبینا

بر کون کوردلر که شیطان علیه ما یستحق سکردوب فخر

وعالمه غفلت صوبی صچر • حضرت سؤال ایدوب درکه یا ملعون

نه فخرسن • وشتابان قنده کیدرسن • جواب ویروب درکه

مطلب فی حق تارک الصلوة

شول اوده برجی نماز و ازاندن قچرم . و یوزن کوزمدن نفرت
ایدرم . حضرت عیسی دخی ایدر یا مرد ودسن آنی زیاده سوب
یقین اولمق کرک ایدی . ایراغ اولمکا باعث سن ایدی . شیطان
دخی ایدر بن اکا نیجه یقین اولایم که حق جل وعلا نک برکز
امر شریفلرین صد ومر . بر سجده ترک ایتدم . شقاوت ابدیه
راهنه کتدوم . و بوینومه لعنتی طوق اندوم . بو خود کوندنده
نیجه سجده ترک ایدر . و راه ضلاله کیدر . خصوصا اول
جمع ترک اندکوم سجده آدمه ایدی . بو ترک اندوکی سجده
حضرت حقه در دیدی عطار کر کسی کوید سنا ید طاعتی
لعنتی بارد بر وهر ساعتی . حضرت مولوی فرماید بیت

دیو سوی آدمی شد بهر شر — سوی تو ناید که از دیوی بتر
تا تو بودی آدمی دیو از پیت — می دوید و می چشانید او میت
چون شدی در خوی دیوی استوار — می گریزد از تو دیو ای نابکار
آنکه اندر دامنت آویخت او — چون چنین گشتی ز تو بگریخت او

حکایت حضرت مولوی مثنوی شریفلرنده یازارلر .
زمان اولده بر خواجه بدکرداره و درونی فسق و غفلت ایله
پر خاره بر بدبخت شقی و جمله خویلری خلاف تقوی کسب و
کارده ساحر . و دنیا جمعنده ماهر . آخرت بازارنده کاسد
و فکری فاسد ایمش حکمت ربانی و عنایت سبحانی . بونک

بر اوغلانجغی وار ایمش سینه سی محبت الله ایله پر نور • و اسم شریفلری صنغور ایمش • غایتده نمازه حریص اولوب مسجدده چلبینن • و انیس ذکر نفیس ایمش • اما افندیسی هیچ قلمز • و مسجده دستارن آتسلر کیروب المازایمش • امامی کورسه قچر • خیر و برکتلرندن اوچر • اتفاق بر کون خواجه سی حماملره وارور • هماندم صنغوره بیورور • طاسی و فوطه یی آل • و بنم ایله بیله کل • صنغور دخی بسرچشم دیوب کیدر • ناکاه بر مسجدده موذن قامت ایدر • صنغور اجازت ایله مسجده کیدر • و نمازی جماعت ایله ادا ایدر • بعده جماعت مسجددن طشره چقار • و هرکس مصالحنه کیدر • صنغور مسجدده قالور • خواجه مسجد قپوسنه کلور • صنغوری کورر که قبلیه قارشو طورمش • و یوزنی یرلره سورمش • تضرع و زاری • و خدمت باریده • خواجه درکه ای صنغور طشره کل کیده لوم • و مصالحمزه سعی ایده لوم • صنغور دخی درکه افندی بنی صالو ویرمزلر که کیدم • وارروب خدمتوک ایدم • خواجه دخی درکه مسجدده کمسه یوق سنی کیم منع ایدر • و بو ایشی سکا کیم ایدر • دیجک صنغور دخی درکه هجنجاره • وداع هجرایله یورکی یاره • سنی ایچرو قومیان

سلطان بخشلره قویو ویرمز بو آن • بیت

کفت انک بسته استاز برون • بسته است او هم مراد اندرون
انکه نکذارد تو آیی درون • می نکذارد مرا کایم برون
خلاصی ده که دوری از خود نیابیم • بخدمت کردنت توفیق یابیم
هر دلی را بجده هم دستور نیست • مزد رحمت قسم هر مزدور نیست

مثلدر آنرا که بکمند سعادت کشند چونکند که نرود وانرا که بکمند شقاوت کشند چون کند که نرود • بیت

سعادتلو قولک اولدر نشانی • رضاسنده قویه مولاسی آنی
سعادتسز قولک بودر نشانی • یرامزلده قویه الله آنی

بیت نه کارم وار ایدی جانا بنم بوداردنیاده •
سکا خدمت ایچون کلدم وکرنه بو محنت آباده • قال علیه السلام

اعملوا فکل میسر لما خلق له بیت آنرا که نداد ندند دادند نداد نه
وانرا که بدادند بدادند بدادند بیت زسرمه دیده اعمی ضیا نذارد حظ
درخت خشک ز آب روان ندارد حظ بیت سعادتلو بهشت اولماسه طینت
شقاوتدر تقاضی جبلت •• واخذلانی ای مصاحب شیطان
غفلت اویقولرندن اویان بیت ایچوب بزم هواده جام باده
دوامی عقلی ویرمک شوله باده • نکته منظومه
مکر کم محتسب سرخوشه چوقلق اوردو نچکد ووردی خیلی محنت

دیدی سرخوش اکا ای محتسب بس ۰ بو جرمک ایچون بکا زجر ایتمه ایکی
اکر کم هر حرام ایدیدی سرخوش ۰ قالوردک حشره دک سرمست بیهوش
بو سوزدن اکلیانه حصه چوقدر ۰ ولیکن اکلیاره نفعی یوقدر ۰
مصراع مردم اندر حسرت فهم درست ۰ روحم بو غفلت
سرخوشلغی نجه یه دک عجمده مشهور مثلدر تا بجند تا بکی کور ۰
سنک کتمز باشکدن بو هوالر ۰ دماغک جمله طبراق طولمینجه ۰
بو سرکردانلغک پایانی یوقدر ۰ وجودک سر بسر خاک اولمینجه ۰
نثر انصاف ایله بو قدر عمرکه کچدی نه حاصل قلدوک ۰ و بو قدر
مراداته ایروب نه بولدک ۰ دنیانک نمایشی چوق ایکی اوجی
اوزنسی یوق ۰ نظرده سراب ۰ آخری خراب ۰ بر مکاره ساحره
و بر کشنده قاهره در که دامنه دوشن خلاص اولمز ۰
و مرادن استین وفا بولمز ۰ عاقبت زهره سن چاک ۰ وکندوجی
هلاک ایدر ۰ خلاصه دنیانک لذاتنه آلنه زهر قاتمشدر بالله ۰
مصراع اکر امروز نبر دست فردا ببرد ۰ بیت
حقیقت دانکه دنیا چون سرابست ۰ بچشم عاقلان مانند خوابست ۰
بیت چه باشد نازش و نالش باقبالی وادباری ۰
اکر بر هم زنی دیده نه این بینی نه آن بینی ۰
بیت قرسان اول حاصلی دنیادن الا رغه اولیکور
بو حضر سوزاطه ده طورمه دلا ایسوسن ۰

اورسه وارسك چقه مز سن بوجهلرسك كوداب

نتيجه قوللرنك ارقاديه بوكشتي لمسن

عاقل اولان كوشه فراغته وتوشه قناعت اختيار ايدوب

كنجي كنج وراحتي رنج بلوب قضايه رضا واستغنا ايله مامضى

بقيه عمري رضاي خدايه وتحصيل راه هدايه صرف ايدب

ذيل مقصودن دنيادن كف وعمر نازنينن هبايه صرف ايتميوب

روز وشب كوشش عبادت وساعي سعادت اولالو بيت

دهروي كوي عدمسز اي پسر * دهروانه حاضرايت زاد سفر

يولدايسن يولدر ايتمك كرك * ازوغندوز بجد كتمك كرك

قال فخر العالم صلى الله عليه وسلم من خاف البيات ادلج ومن

ادلج بلغ المنزل برزمان بوحال اوزره ايكن نفس بدفرما

خطاب ايدوب دركه دنيايي ترك ايدوك كتدي سكا بو

اشي شيطان ايتدي بو عبادتدن سكا حاصل ورضاي حقه

واصل اولمق ممكن دكلدر نظر قيل زمره فساقك نتيجه نيجه

دولت دنيادن بهره مند وسوار اسب سمند وطعاملري

شكر وقند وسرايلري بلند سن فقر ايله بيمار وجكر وك

دردايله پرخار نه قتلق وار كيجك ونه يازلق وار بجك

سن دخي بر زمان دنيايه كوشش همان قدر خورش وپوشش

ايله ديوب درلو حيله ومكر وزهر آلو شربتدن شكر

کلوریسه بو حدیث شریفی و بو دُرِ لطیفی وِردِ زبان
و گوشوارهٔ جان ایدوب اوقی من انقطع الی الله کفاه الله
کل مؤنة الناس ویرزقه من حیث لا یحتسب قال الله
تبارك وتعالی وکاین من دابة لا تحمل رزقها الله
یرزقها وایاکم وهو السمیع العلیم مثل درجان دهد
نان دهد حضرت مولوی فرماید بیت

آنچنانکه عاشقی بر رزق زار … هست عاشق رزق هم بر رزق خوار
گر تو نشتابی بیاید بر درت … ور تو بشتابی دهد دردسرت
گر بخواهی ورنه خواهی رزق تو … پیش تو آید دوان از شوق تو
هین توکل کن ملرزان پا و دست … رزق تو از تو بتو عاشق ترست

قال فخر العالم صلی الله علیه وسلم الرزق اشد طلبا للعبد من اجله

نصیبم بن بو استرسم حبیبم … حقیقت بنی بنکا ایستر نصیبم

رباعی
چه نادان بود مردم مکتسب … که از بهر روزی شود مضطرب
نداند که دادار هفت آسمان … و یرزقه من حیث لا یحتسب

وقال علی رضی الله عنه رزقك یطلبك فاسترح بیت

رزق تو میکند بجد طلبت … رو بیاسا و کم کن این تعب

حکایت چون بچهٔ غراب از تخم مرغ بیرون می آید سفید
باشد مادرش ازو گریزد خدا تعالی بروی مگس و مور حواله
کند تا که بگرد او می آیند وآن بچه از مگس و مور حواله کند

بگیرد وبخورد تا اندک اندک بزرک شود و وپریش سیاه پیدا کردد مادرش بسوی او آید آنرا سیاه همچو خود بیند باز بپرورد پس حضرت خدا جل وعلا مرغ بچه را در آشیان رزق رساند ترا کرسنه کی کذارد فافهم

بیت

شکر می کوید خدارا فاخته • بر درخت وبرک شب ناساخته

حمد می کوید خدارا عندلیب • کاعتماد رزق بر نشاید مجیب

قال فخر العالم صلی الله علیه وسلم لو انکم تتوکلون علی الله حق توکله لرزقکم کما یرزق الطیر تغدو خماصا وتروح بطانا

حکایت مالك دینار کفت در بادیه می رفتم بر سر چاهی رسیدم دیدم آهوان آمده آب می خوردند چون نزدیك آمدم آب فرو رفت تا بقعر چاه دلو و رسن را انداختم نرسید کفتم الهی چارپایان رکوع وسجود نمی کنند تو ایشانرا از سر چاه آب وادی ما بندکان راکع وساجدیم آب را فرو می بری از هاتف شنیدم که چارپایان بر من توکل میکنند تو بر دلو ورسن اعتماد میکنی

بیت

تو مجموع کار خود ای مرد کار • بکو حسبنا الله وباری کذار

زغیر خدا هیچ یاری مجوی • وفوضت امری الی الله کوی

رزق از وی جو مجو از زید وعمرو • مستی از وی جو مجو از بنك وخمر

منعمی زو خواه نه از کنج ومال • نصرت از وی خواه نه از عم وخال

حکایت اولنور زمان اولده اوج ییل یاغمر قحط اولور

9

شویله که خلق حیاتدن ال یوییع جمله سی زار و کریان و ناله وافغان ایدەلر ایمش اما ایچلرنده بر عرب قولی بر کمسنه کوردکه شادان و لاله کبی خندان عرب سؤال ایدر بچون بو اصل زمانده شادسن وجمله عالم غمده سن آزادسن اول دخی جواب ویروب دیدی بنم افندم دولتلو درخزینه وذخیره سی چوق و هیچ ترکه سی نهایت بولمق یوق کندو دخی قاتی بخی یچه شاد اولمیه یم ای اخی حصه روحمکی سن دخی مقام توکلده ومن یتوکل علی الله فهو حسبه آیتنی صدقله تالی ایسک فیها ونعمت وسعادت دنیا وآخرت دنیاده رزق ایچون قساوت یمه وحالوکی هیچ کمسنه دیمه حق جل وعلا قولینی قایورر ودرلو نعمتلر ایله بسلیوپ طویورر والا امیدوک غیریقودن ایسه قالورسن آج دربدر ذلیل ومحتاج بیت

هر سود وداکس زبرخویش براند وانرا که بخواند بدر کس ندواند

بیت او چاره کار بنده داند چون هیچ وسیلتش نماند

قال الله تعالی وتقدس یا ایها الناس اذکروا نعمة الله علیکم هل من خالق غیر الله یرزقکم من السماء والارض لا اله الا هو فانی یوفکون شعر هلم الی لا تقصد سوای

انا المنان فاطلبنی تجدنی بیت بنی قصد ایلکل ایچون که بندن غیری قصد ایتمه

بنم انعام ایدن خلقه بنی اشناکه بولاسن ،، بیت

جز ز حق روزی طلب کردن نشان مشرکست

التجا بر غیر بودن از کبایر بدترست ، بیت

روزی تو باز نکردد ز در — کار خدا کن غم روزی مخور

مار اطمعی نیست بلطف و کرم کن — الرزق علی الله تعالی و تقدس

حمد لله طمع من از خلق نیست — از قناعت در دل من عالمیست

در کیمیای سعادت اظهار درویشی حکایات از حق تعالی

وکو غلام کسی از دیگری چیزی خواهد در خواجه خویش طعن

کرده باشد بیت غیر حق جمله عدو ند اوست دوست

با عدو از دوست شکوت کی نکوست ، قال علی کرم الله وجهه

لنقل الصخر من قلل الجبال احب الی من منن الرجال شعر

مصراع تا کی بطمع زبون هر دون باشم بیت

کمسه اولمش یوق جهانده ای کوکل آج اولدن

یکدر آج اولمق کشی نا مرده محتاج اولمدن

غبار منتن خاقان دهرک باشه تاج اتمم

باشم کسته خدادن غیره عرض احتیاج اتمم

گفت پیغمبر که جنت از اله — کر بجویی از کسی چیزی مخواه

صد حکایت بشنود مدهوش حرص — در نیاید نکته در کوش حرص

نکته حضرت بایزید قدس سره دن سؤال اولندیکه کناوک

نه یوردندر • بیوردیلر که انندم طاغده وطاشده • وقورده
وبایشده • جانورجیکلرین طویوردر • بزی دخی قابرور • نعمت
چوق بر یوقی شیخ رحمة الله علیه بزار منطق الطیرده
شیخ خرقانی قدس سره قوتی ایل بادنجان آرزو ایتمش • صبر
ایدوب یمه مش • والده سی ابرام ایدوب بجیدیر • خاطری ایچون
یادم بادنجان یر • قبوده غوغا اولوب شیخ طشره وارر •
اوغلنوك باشنی قپوده کورر • کسلمش یاتور • قانه روان
شیخ بونی کوردکده درکه ایچه حیم وه حمان • اکر بادنجانی
تمام یسیدم باشم کیدردی • ونفس بو اشی بکا ایدردی • بیت
مادرش بر شیخ خشم آورد زود • تا بداش نیم بادنجان بزور •
چون بخورد آن نیم بادنجان که بود • سر ز فرزندش جدا کردند زود •
حضرت هم درین معنی فرمانند • تا دهد دوغم نخواهم انگبین
زانکه هر نعمت غمی دارد قرین • سؤال اولنورسه که بعضی
کیمسنه لیل ونهار فسق وعصیانه انهماك • وکندویی ورطهٔ
طغیانده هلاك ایتمش • امّا دولت دنیا کوندن کونه ترقی
وسوریر سلطنتده نمایشی باقی • بو معنیده حضرت مولوی
کتاب مثنویده بیوررلر شعیب صلوات الله علیه وعلی نبینا
بر کیمسنه سؤال ایدر که هر کون نیجه درلو کناهلر ایدرم • اخشام
صباح وسلامتا وهه کیدرم • هیچ بر یردن بر بلاء ویا جاغه بر جفا •

مطلب عجیب

مطلب مکر واستدراج

ایرمیوب بو منوال اوزره کیدر حاللرینه ایرر حضرت
شعیب علیه السلام دخی بویوردی ای بیچاره مکر حقدر قال الله
تبارك وتعالی افامنوا مکر الله فلا یامن مکر الله الا القوم
الخاسرون ٭ مصراع امین اولمه بنم مکرمدن صاقین هر کمه
خلاف راه رضای خوش گله نشان اهل جهنمدر بله مولوی

آن یکی میگفت در عهد شعیب که خدا از من بسی دیدست عیب
چند دید از من گناه وجرمها وز کرم یزدان نمی گیرد مرا
حق تعالی گفت در گوش شعیب در جواب او فصیح از راه غیب
چند چندت گیرم وتو بیخبر در سلاسل مانده تا پا بسر

امدی ای غافل دنیا نعمتلرینك اکثری استدراج وصکره تجانه
علاج اولمز وغیری قرآن کریمده اولان قصه دن حصه الوب
کما قال الله تعالی فی سورة الانعام فلما نسوا ما ذکروا به
فتحنا علیهم ابواب کل شیء حتی اذا فرحوا بما اوتوا اخذناهم
بغتة فاذا هم مبلسون فرعون بی عون دورت یوز یل
عمر وسلطنت سوروب برکون باشی وددشی اغریمایوب وعلتی
ونوشدن خالی اولمیوب برکیجه نامراد اولدی اما صکره
قال الله تبارك وتعالی فغشیهم من الیم ما غشیهم ٭ بیت

فرعون وعذاب ابد وهیش مرصع موسی کلیم الله وچوبی وشبانی
چون فرعون که ترك تاهی نکرد بجز در لب کور شاهی نکرد ٭

کفت ای همراه آن نام سنی / که بدان تو مرده زنده می‌کنی

مر مرا آموز تا احسان کنم / استخوانها بدان با جان کنم

کفت خامش کن که آن کار تو نیست / لایق انفاس و کفتار تو نیست

کان نفس خواهد ز باران پاکتر / وز فرشته در روش دراکتر

کفت اکر من نیستم اسرارخوان / هم تو برخوان نام را بر استخوان

عام میخوانند هر دم نام پاک / این عمل نکند چو نبود عشقناک

آنچه عیسی کرده بود از نام هو / می‌شدی پیدا ورا از نام او

کفت عیسی یا رب این اسرار چیست / میل این ابله درین بیکار چیست

خواند عیسی نام حق بر استخوان / از برای التماس آن جوان

از میان برجست یک شیر سیاه / پنجه زد کرد نقشش را تباه

کله‌اش برکند و مغزش ریخت زود / مغز جوزی کاندرو مغزی نبود

کفت عیسی چون نخوردی خون مرد / کفت در قسمت نبود مر رزق خورد

ای بسا کس همچو آن شیر ژیان / صید خود ناخورده رفته از جهان

قسمتش کاهی نه و حرصش چو کوه / جسته بی وجهی وجوه از هر کروه

ای میسر کرده بر ما در جهان / سخره و بیکار ما را وارهان

طعمه بنموده بما و آن بوده شست / آنچنان بنما بما آن را که هست

قال فخر العالم صلی الله علیه وسلم اللهم ارنا الحق حقا وارزقنا اتباعه وارنا الباطل باطلا وارزقنا اجتنابه . بیت

کر مرا روزی بدی اندر جهان / خود چه کارستی مرا با مردکان

گفت آن شیر ای مسیحا این شکار | بود خالص از برای اعتبار

حکایت حضرت مولوی مثنوی شریفلرنده یازارلر که مارگیرلر یلانی طوتمق قصد ایتسه‌لر و صحرالرینه گیتسه‌لر عادتلری اسم اعظم اوقومق و یلانی بو طریقله صید ایتمک ایمش یلان دخی زبان حال ایله دردکه ای مارگیر بدبخت شقی و بد اصل غبی ایمش سنکه بو اصل نام پاکی بنم گبی ناپاکه بذل ایدوب عمره راستی قویوب ضلال ایله گیتدوک اما بو بیچاره نه سعادتلو باشم وار ایمش که بویله خبیث ایکن جان و تنومی اول نام شریفه فدا ایتدوم و راه فنادن دار بقایه شهادتله گیتدوم

حصه بنم دوحم اوراد و اذکار دنیایی دنیه فانیه ایچون اولمق و وساوس ایله قلبک دولمق همان اسم اعظم ایله یلانی صید ایدن و ترکی قویوب زهره گیدندر

بیت

مار گوید ای فسونگر هین و هین | آن خود دیدی فسون من ببین
تو بنام حق فریبی مر مرا | تا کنی رسوای شور و شر مرا
نام حقم بست نی آن رای تو | نام حق را دام کردی وای تو
نام حق از تو ستاند داد من | من بنام حق سپردم جان و تن
افعی پر زهر نقشش گل رخی | صورتش جنت بمعنی دوزخی

حکایت حضرت مولوی مثنوی شریفلرندن یازار بر مارگیرک بر یلانی وار ایمش غایت پسندیده و دلپذیر و مارگیرلر یاننده

مطلب دوم

بی نظیر ایمش. انک سببندن نیجه التون و اقچه و باغ ایله
باغچیه مالك اولمش. بر مادکه بونی کوردی. و یلانه عاشق اولوب
کلوب مذکوره شاکرد اولور. و نیجه مدت خدمت قلور.
بر کون فرصت بولور. یلانی قویننه ایدر. و اول شهردن
چقوب کیدر. یلان صاحبی غم و غصه دن جکری پاره
حیودکی پاره لنوب. چوق تفحص و تجسس ایدر. عاجز اولوب
مسجد طرفنه کیدر. آری آبدست آلور. و ایکی رکعت نماز قلور.
صکره دعا ایدر. حق جل و علادن الهام ایدر که قبله جانبنه
اولان یوله روانه اول. و انده حق تعالینک قدرتیله
یلانکی بول. بو دخی دامن درمیان ایدوب کیدر. یولی
بر نیشتیه ایرر. کورسه بر آدم اولمش. و بو غریبی یلان صوقمش
یلانی کوردکنده و سودکی یلاندر. و اول دخی کندویه
شاکرد اولاندر. درت علایه تضرع و زاریلر قلور. و یلاندن
کندودن کیتدوکین عین غنیمت بیلور. که ای رحیم و رحمن
اکر بو سودکوم یلان کربنده اولدیدی. تحقیق ضرری
بکا ایدی. امدی حصه دنیا ایتمش. حضرت حق جل و علا
ویرمز حکمتی وار در ایرلمز و کزلو لطفلری بیلنمز بیت
انکس که توانکرت نمی کرداند. او مصلحت تو از تو بهتر داند
قال الله تبارك و تعالی وعسی ان تکرهوا شیئا وهو خیر لکم

مولوی

وعسی ان تحبوا شیئا وهو شر لکم والله یعلم وانتم لا تعلمون خصوص

دزدکی از مارگیری مار برد / ز ابلهی آن را غنیمت می‌شمرد
وارهید آن مارگیر از زخم مار / مار کشت آن دزد او را زار زار
مارگیرش دید پس بشناختش / گفت از جان مار من پرداختش
در دعا می‌خواستی جانم از او / کش بیابم مار بستانم از او
شکر حق را کان دعا مردود شد / من زیان پنداشتم آن سود شد
بس دعاها کان زیانست و هلاک / وز کرم می‌نشنود یزدان پاک

یا خفی الالطاف نجنا مما نخاف ∴ بیت

هرچه آن بر تو کراهیت بود / چون حقیقت بنگری رحمت بود
در شکست پای بخشد حق پری / هم ز قعر چاه بگشاید دری
تو مبین که بر درختی یا بچاه / تو مرا بین که منم مفتاح راه

ومن العصمة ان لا تقدر ∴ بیت

عصمتست این که نیست سیم و قدرت / که شود آرزوی شور و شهرت
مطرب آری بخانه می نوشی / شاهد آنرا کنی هم آغوشی
عصمتست این که نیست دست / که چو آزار کس شود هوست
عصمتست این که صاحب دیوان / نیستی خوش نشسته در ایوان

قال علیه السلام اذا احب الله عبدا حماه الدنیا کما یظل احدکم یحمی سقیمه الماء وقال علیه السلام ما ذئبان ضاریان فی زریبة غنم باسرع فیها من حب الشرف والمال

زیان کارتر کیجه ده قیون نزنر اندن شرف سوداسی ومال

مسلمانلق دیننده

فی دین الرجل المسلم صدق نکته حضرت شیخ شبلی
علیه رحمة الباری دن بو کمسنه صوردی فقیر لقدین
بیوردیلر الراحة فی الدنیا والآخرة سهل تستری قدس سره
بیوردیلر الصبر علی العافیة والنعمة اشد من الصبر
علی البلاء والعلة ∴ بیت کر برد مال تو عدوی بد فعی
برده باشد ره زنی زر ره زنی نکته مثلا بر چشمه که متعدد رنجه
دوانه اوله انوک قربنده اولان باغ و بستان و کلبن
و کلستان خوش سبز و خرامان و لاله خندان اولور
اما سیل اولوب آقسه و نه بولور سه یقسه اول صونک
فایده سی یوق بلکه زیانی چوق امدی هر حصه دنیا
قدر یخه کله خوشدر و الا تجربه یه حاجت یوق قال الله
تبارک وتعالی ولو بسط الله الرزق لعباده لبغوا فی
الارض ولکن ینزل بقدر ما یشاء انه بعباده خبیر بصیر
کشی بر جان بغشلر آب حیوان بیت ولی باشدن اشجار غرقه اولورجان
بعضلر زاهدی باشدن چقردی شیخی مجنون ایلدی
بعضلری مال اما دست مناصب اژدها نظم

آنچه منصب میکند بر جاهلان	از فضیحت کی کند صد ارسلان
حرص بط یکتا ست این پنجاه تاست	حرص و شهوت مار و منصب اژدهاست
حرص بط از شهوت حلقست فرج	در ریاست بیست چندانست درج

مطلب لازم فی الدین فی ذکره

باد خود بر کس منه بر خویش نه ... سروری را کم طلب درویش به

دانکه هستی سخت مستی آورد ... عقل از سر شرم از دل می برد

مال مار آمد که در وی زهرهاست ... وین قبول جاه همچون اژدهاست

مطلب نفي المنصب

قال النبي عليه السلام حب الدنيا رأس كل خطيئة

وترك الدنيا رأس كل طاعة ... بيت

نردبان خلق این ما و منیست ... عاقبت زین نردبان افتادنیست

هر که بالاتر رود احمق ترست ... کاستخوان او بتر خواهد شکست

این فروعاتست و اصولش آن بود ... که ترفع شرکت یزدان بود

بقدر الصعود يكون الهبوط اياك والرتب العالية وكن في مكان

اذا ما سقطت تقوم ورجلاك في العافية ... بيت

ور تو دست اندر مناصب میزنی ... هم ز ترس آنک جانی میکنی

غیر تو هر چه خوشست و ناخوشست ... آدمی سوزست و عین آتشست

هر کرا آتش پناه و پشت شد ... هم مجوسی گشت و هم زردشت شد

کل شیء ما خلا الله باطل ... ان فضل الله غیم هاطل

علت ابلیس انا خیر بدست ... در رگی هر کس چنین بیمار هست

گوشت پاره از قلم آکنده ... طمطراقی در جهان افکنده

غره گشتی زین دروغین پر و بال ... پر و بالی کو کشد سوی وبال

مصراع عالمك صوكی لمدو ولنك آخری لت ... بيت

چیست دانی عز بزمن دولت ... چند روزی دوات آخر لت

یعنی اول منصب صوڭكیلت ونتایجی خسران وخجالتدر و
اهلی مطرود دركاه عزت اولدوغی كوندن عیان ودل دله
لادن بیلیندكلدر قال ابو بكر الوراق الترمذي قدس سره
لا تطلب المنزلة عند الله وانت تطلب المنزلة عند الناس
قال صاحب الحكم ليقلّ ما تفرح به فيقلّ ما تحزن عليه
ان اردت ان يكون لك عز لا يفنى فلا تستعزن بعز يفنى
ان اردت ان لا تعزل فلا تتول ولاية لا تدوم قال
النبي صلى الله عليه وسلم من اقترب من ابواب السلطان
افتتن وقال النبي عليه السلام ابن آدم عندك ما
يكفيك وتطلب ما يطغيك ابن آدم لا بقليل تقنع
ولا بكثير تشبع طوبى لمن هدى للاسلام وكان
عيشه كفافا فقنع به حضرت مولوی بیت

منصبی كانرا زند وستا محجبست — عین معزولیست نامش منصب است
مال دنیا نیز زیرا بود همچون كلاه — كل بود كو از كله سازد پناه
تركی: بو منصب دكل منصب الحق — بنه ایلدره ویرمك الدن الحق
بر ابله بابنی سا كه بلاسی — قالور الوك كری یوزك قراسی
بیت: از طمعها دوزخ كند اكرام خلق — باش چابك تا نكیرد دام خلق
هر كرا مردم سجودی میكنند — زهر اندر جان او می آكنند
بیت: قورقی بل اجلغیله قلجه خدا اولور — بر نفس تعظیمله خونخوار اولور

قال عليه السلام اياك والمدح فانه الذبح اكردينولو يسه كه
بن دنيايي الوك ايجون استرم تاكه عامة ناسه فايده اوله ودنيا
خيراتم ايله دوله جسور ومساجد يابوب دينه حيا ايده يم
يوحنه بن اللون واقحه نده يهود دين كمسنه حقنده حضرت
عيسى صلوات الله عليه بيوردرلر ياطالب الدنيا لتبر وتركك
للدنيا ابر ياشول كمسنه كه دنيا استرسن ايلوك ايجون دنيا
استمه اول دخي زياده ايلوكدر في فصل الخطاب
حكايت كنند كه ابو سليمان دارانى كه لبيك كفت تا ميلى
رفتند وبيهوش بود وچون بيهوش آمد كفت حق تعالى بموسى
عليه السلام وحى فرستاد كه ظالمان امت خود را بكوى كه نام من
ويرا ياد كنيد وچون ظالم باشد ايشانرا بلعنت ياد كنم وكفت من
شنيده ام كه هركه نفقه حج از شبهت كند وانكاه كويد لبيك
ويرا كويند لا لبيك ولا سعديك حتى ترد ما في يديك اين
مقدار اشارت كرده از غيره ما اكر صفايى هست فافهم قال
رسول اكرم صلى الله عليه وسلم ان عطاء هذا المال فتنة
واماكه فتنة ان لكل امة فتنة وان فتنة امتى المال
وقال عليه السلام لا تسال الامارة فانك ان اعطيتها من غير
مسالة اعنت عليها وان اعطيتها عن مسالة وكلت اليها
وقال عليه السلام نعم العون على تقوى الله المال حضرت مولوى

آب در کشتی هلاک کشتی است — آب اندر زیر کشتی پشتی است

قال الله تبارک وتعالی ولا تمدن عینیک الی ما متعنا به
ازواجا منهم زهرة الحیوة الدنیا لنفتنهم فیه ورزق
ربک خیر وابقی قال علیه السلام من احب آخرته اضر بدنیاه
ومن احب دنیاه اضر باخرته حکایت حضرت مولوی
مثنویده بیان ولایت عجمده عطار اولان کمسنه لروك
ترازوده کی طاشلری کل ایله قارشمش کل اولور بر روستایی
شکر حاجتی اولور عطارلر بازارنه واردر بر بیرینا تواجی
کوردکانده اوتوردر واستینه شکر ویردر بو دخی
سالم ویروب شکر دلر بیر دخی بر چشم دیوب صندوقه
الچلاذر روستایی طمع ایدوب ترازودن کولك برنجه سن
اشلر خوشجه کالوب خوردنمکه باشلر کوکلدن درکه شکر
صاحبی کورمسه وشکره بکا صورمسه عطار کوشه
چشمله نظر ایدوب درکه بکا زیانی یوق کو آز واکر چوق
هر نه مقدار کیدوك وزندن اول قدر اکسوك نودك بیت

گر بدزدی وز گل من می بری — رو که هم از پهلوی خود می خوری
گر چه مشغولم چنان احمق نیم — که شکر افزون کشی تو از نیم
چون ببینی مر شکر را آزمود — پس بدانی احمق وغافل که بود

حصه نه مقدار دنیا ارتسه اول قدر آخرتی اکسلور

مطلب اعم

مغرب ایله مشرق اراسنه بکزر . نه مقدار مشرق طرفنه
توجه اولنسه مغرب دور اولور . وهم کیجه ایله کوندز
کبیدر . نه مقدار کوندز زیاده اولسه کیجه نقصان بولور
وهم کفهٔ میزان کبی اولور . بری ارتسه بری اکسلور وهم
ایکی ضرّه یه بکزر . بری خشنود اولسه بری انجنور حضرت مولوی
نه کفتست آن سراج امتان

این جهان وآن جهان را ضرتان
پس وصال این فراق آن بود
صحت این تن سقام جان بود
سخت می آید فراق این ممر
پس فراق آن مقر دان سخت تر
چون فراق نقش سخت ای جوان
فرقت نقاش صد چندان بدان
ای که صبرت نیست از دنیای دون
چونت صبرست از خدای دوست چون
چونکه صبرت نیست زین آب سیاه
چون صبوری داری از چشمهٔ اله
ای که صبرت نیست از ناز و نعیم
صبر چون داری ز الله کریم

مثلدر بر قولتقده ایکی قاربوز صیغمز . وچتال قازق بیره باتمز
وبر کوکلده ایکی سوکی اولماز بیت مثلدر سویلنور دلده بو سوز
که بر قولتقده صیغمز ایکی قاربوز بیت یا حقی سو یا خلقی ای غافل
دو یمز ایکی محبت بر دله حکایت بهلول دانا جی کوردیلر
بر مرمر دیرکی طوتوب بر باشن قالدرور . اول جانبن قویوب
طرف آخرین طوتوب طورر . بعده دیرکک اورته سندن طوتوب
زور ایدر قالقمز . صکره فارغ اولوب النه المز . انده حاضر

و بودر مناظره اولان کمسنه لردن بری سؤال ایدر کندولر
دخی جواب ایدر مثل دنیا و آخرتدر هر قنغیسی فردا اولسه
ممکن و آساندر و الا جمعی ممتنع و عین نقصاندر قال الله
تبارك و تعالى من كان يريد حرث الآخرة نزد له في حرثه ومن
كان يريد حرث الدنيا نؤته منها وما له في الآخرة من نصيب
کین جهان خوردی و خواهی تو ز طمع بیت کانجهان با این جهان کیری بجمع
قال الله تعالى تلك الدار الآخرة نجعلها للذين لا يريدون
علوا في الارض ولا فسادا والعاقبة للمتقين شیخ عطار رحمه الله
مرد دنیا جان و دل در خون نهد • صد هزاران دام دیگر گون نهد
تا بدست آرد جوی را از حرام • چون بدست آرد بمیرد والسلام
وارثان را بود آن زر حلال • او بماند در غم و رنج و وبال
حکایت حضرت مولوی مثنوی شریفلرنده یازارلر قزوینی
لولك عادت قدیمه لری بونك اوزرینه ایمش که دلاکلر اونلرك
باشلرینه بر دبراق صو قورلر ایمش • و ارقه لرنده اکنه ایله
بر ارسلان شکلی ایدرلر ایمش • تاکه حمامه کیرن آدملر بونك
بهادر ایدوکین بیله لر • و بو کادرلو رعایتلر ایدرلر اتفاقا
بر روستایی کلور و حمامه کیرور • سؤال ایدوب احوالی بیلور
دلاکه دیرکه بکا دخی شکل ارسلان ایدی ویرسك • اندن
مصانحو که کیتسك • اما شکلی بوجك اولسون که کورنه • دلا

دلاور لکوم ایراقدن بلنه . استاد دخی علی الرأس دیوب رسم ایدر . وکندویه لازم نه ایسه ایدر . روستایی اکنه ضربندن طودر . والّلرن ارقسنه اودر . دیرکه ای استاد ارسلانك نیره سندن ابتدا ایدوك . وشمدی نهایتنه دکین کتدوك . استاد دخی جواب ویروب دیرکه باشندن هنوز باشلادم . شویلمی ظن ایدرسنکه تمام ایشم اشلدم . روستایی دیرکه امدی کرم قل غیری یرینه بشله . وهم اشوکی آهسته اشله باشی لازم دکلدر بندلوم . بر عضونه دخی کیده لوم . استاد دخی اندن فراغت ایدر . وایاغی طرفنه کیدر . برقچ اکنه دخی اکا اودر . ودروستایی کیرو ایاقاوستنه طودر . دیرکه هی استاد شمدی قنده سن که جانم اغزمه کلدی . ووجعی بوغازومی دلدی . استاد دخی دیرکه ایاغن ایدرم . صکره قویرغنه کیدرم . مدد ایاغی لازم دکل قویرغنه کت . آنی دخی یابجه یابجه ایت . استاد دخی قویرغی جانبنه کیدر . واکا دخی برقچ اکنه ضرب ایدر . روستایی صبر اعتیوب دیرکه قویرغی اولمسون اما اکنه شکلی ارسلان اولسون . استاد دخی دیرکه هی بیچاره . وسوداء خام ایله جکری پاره براسلانك باشی وایاغی وقویرغی اولمیه . اول نیجه شکل ارسلان اوله . وکورن اندن نیجه هیبت الا حضرت مولوی بیت

17

این حکایت بشنو از صاحب بیان | در طریق عادت قزوینیان
بر تن و دست و کتفها بی گزند | از سر سوزن کبودیها زنند
شد بر دلاک یک قزوینیی | که کبودم زن بکن شیرینیی
گفت چه صورت زنم ای پهلوان | گفت بر زن صورت شیر ژیان
چونکه او سوزن فرو بردن گرفت | درد آن در شانه که مسکن گرفت
پهلوان در ناله آمد کای سنی | مر مرا کشتی چه صورت میزنی
شیر بی دم و سر و اشکم که دید | این چنین شیری خدا خود نافرید
ای برادر صبر کن بر درد نیش | تا رهی از نیش نفس گبر خویش

بتم دوهم حصه اورجلر وعبادتلر اولسون. وهم دنیاء واخره ودولت قاهره دخی اولسون. کنه آخرت تمام اولسون دمك خیال محال وراه ضلالدر بیت مردن تن در ریاضت زندگیست
رنج این تن دوحرا بایندهگیست بقدرما تعنی تنال ما تتمنی
مشقتك مقداری تمنی ایدوکك ایرشورسون حکایت
اولو نور ابراهیم ادهم قدس سره دن سؤال ایتدیلرکه اغنیانك اولمك استمزلر. وفقرا نیچون استرلر. بیوردیلرکه اغنیا دنیالرین یاپدیلر آخرتلرین یقدیلر معموردن قیوب ویرانه نیچه کتسونلر. کندولره کوچمی استونلر. اما فقرا دنیالرین یقدیلر آخرتلرین یاپدیلر. ویرانه دن نیجه قرار ایدرلر. معمور یاپدقلرینی کورمکه آرزو ایدرلر قال فخر العالم صلی الله علیه وسلم

تبنون مالا تسكنون وتجمعون مالا تاكلون وتاملون
مالا تدركون كم من مستقبل يوما لا يستكمله ومنتظر
غدا لا يبلغه عجبت لغافل ولا يغفل عنه عجبت
لعامل دنياه والموت يطلبه * شعر يا عامر الخراب الدهر مجتهدا
بالله هل لخراب العمر عمران * قطعه *
نیجه بر طول امل قصرینی بنیاد ایده لوم
ملك دل واردی خرابه آنی آباد ایده لوم
بو یبی بغلو نیجه بر نعشمزه قول اولا لوم
بر عمل تازه نلوم کندیمز آزاد ایده لوم
درین خرابه کرت آرزوی ایوانست
رواق دلکش کسری نکوکه ویرانست
عارفا ولان قومدی برطاشی برطاش اوستنه
نیستون اول معموره کم عاقبت ویران اولا
پرده داری میکند در قصر قیصر عنکبوت
بوم نوبت میزند در قلعهٔ افراسیاب
نه حاجت کم یاپاسن قصر عالی * کیدرسن سن قلور اول شویله خالی
فنا بولور بنای آب کل هب * قو آب کل بناسن جان ودل یب
بو بیمك قابوکی شاه دکل یول * کر اردکجه قلتاغزن اجوب اول
قال فخر العالم صلى الله عليه وسلم الدنيا قنطرة فاعبروها ولا تعمروها

آنگوندکو بو پیدر دنیا همان • کوبرده اوگمیا بر عاقل اولان
بیت • یکلوب ملك ایله ماله طپه • کیروبران اولا جاغی بیمه
تفسیر فاضده مسطوردر لولا الحمقاء لخربت الدنیاء بیت
عقلی بو قدر جهانده هیچ آنوك • لشطپراغه خرج ایدر مالی
اشبو دالغروره نك صغن • نكه بیتمز بو قبته عالی شعر
من یغتر بالدنیا فهو كمن یبنی دارا • علی ثلج فاذا ذاب انهدم
حكایت شخصی بر سر منبری میگفت ان شمسكم هذه
شمس قارون و فرعون طلعت علی قصورهم ثم طلعت علی قبورهم
شعر رأیت الدهر مختلفا یدور • فلا حزن یدوم ولا سرور
وشیدت الملوك لها قصور • فما بقی الملوك ولا القصور بیت
بو فانی اوده طاق كنبد دورانی نیلرسك •
• یروك زیر و زمینی اولور لبند ایوانی نیلرسك
عدم ملكینه بر كون یا لكوز كیتك كرك شاهم •
• او كلجه شمدی قوللر بورد و بعنوانی نیلرسك
اولورسك غیرتی اترانله ای طالب منصب •
• باعتبادی مراتب قطع ایدن یارانی نیلرسك
حكایت حضرت مولوی مثنوی شریفلرنده نكتهٔ
غریبه بیوردلر بر بلبل كه قفصوك طشره سنده كوبه
ویاخود غیری عدولرندن برین كورسه هیچ باشن طشره

چقرمز بلکه دخی زیاده صعب تا اولسه قفصدن آیاغی طشره
اغیاردن خالی و مرغزار نامتناهی کورسه هر سودن
باش و ترک عیش و معاش ایدوب طلب خلاص و نجات
اولدوغنده شبهه می وار مدعی حصر بوخاکی تن قفصنده
مرغ جان حبسدن خلاصه جهد و سعی ایتدوکنه سبب اولمه که
اعمال بدکردار اطراف واکنافی الوب خوفندن بلکه خلاص
بلکه قفصی ملجاء خاص اولور والا فلا بیت
مرگ شیرین کشت مرکم زین سرا | چون قفص هشتن پریدن مرغ را
آن قفص که هست عین باغ در | مرغ می بیند گلستان و شجر
جوق مرغان از برون گرد قفص | خوش همی خوانند ز آزادی قفص
مرغ را اندر قفص زان سبزه زار | نی خورش مانده است نی صبر و قرار
سر ز هر سوراخ بیرون می کند | تا بود کین بند از پا بر کند
چون دل و جانش چنین بیرون بود | آن قفص را در گشایی چون بود
کما قال منصور روح الله روحه شعر اقتلونی اقتلونی یا ثقاتی
ان فی قتلی حیاة فی حیاتی بیت چار چیزاست چارهٔ بیچاره گان انده جهان
ترک مال و ترک جاه و ترک دنیا ترک جان قال رسول الاکرم صلی الله علیه وسلم
الموت راحة المؤمن حکایت اولنور عمر حضرت نوح
صلوات الله علی نبینا و علیه اصح اقوالده بیك دورت یوز یتمش ییل
اوله بو قدر عمری بر مغاره کوشه سنده کچوروب بر اوی یاپمدی

وبلار

وليلى ونهار كوشش عبادت ايدوب دنيايه بر نظر صفا ايله
باقمدى وعده سى تمام اولدقده ملك الموت كلوب يا پيغمبرلرده
اوزون عمر سورمش سلطان بكا خبر ويرهمان بو قدر عمر كه
سوردك دنيايي نيجه كوردك ياقرنداشم ايكى قپولى براو
بولدم برقپوسندن نا ايچرو كيردم آخر قپودن سزلره
دوش اولدم [illegible] سن دخى تفكر ايله بو قدر عمر كه كچدى
بركون نيجه كلمز ماعداسى نيچون اكا قياس اولنمز بيت
سراى جهان پيش اهل نظر چو خانى نمايد كه دارد دو در قطعه
كر عمر تو نوح ولقمان باشد آخر بروى چنانكه فرمان باشد
در بودن دنيى وبيرون رفتن او يك روز وهزار سال يكسان باشد
چه كويم اى كه مى پرسى زحال روزكار من
كه ماضى رفت وحال اينست ومستقبل نمى دانم بيت
چون قامت ما براى غرقست كوتاه ودراز ما چه فرقست
قال الله تبارك وتعالى كل نفس ذائقة الموت ونبلوكم
بالشر والخير فتنة والينا ترجعون قال فخر عالم صلى الله عليه وسلم
كل ما هو آت قريب مصراع كل آت بعد حين فهو آت نظم
اى غافل اويان رحلت ناكاهى اونتمه
يول قورقولويدر قورقوسى جوق راهى اونتمه
مغرور اولوبن دولت دنياى دنيه

صاقین یبتروب دینکی الهی اونتمه
بو دار فنا ایچره بو کون نشئه لکده
یاری ویره جاغک اولو درکاهی اونتمه
کوکسک کروبن جاه جهان ایله صلنمه
آخر یقلوب دوشجکک چاهی اونتمه
کوچ ایتمه کوجک یتدوکنه هاکیجه کوندز
اکسوز ایرشور آه سحرکاهی اونتمه
دربندنه موتک یولک اوغرار ایرا کنج
اولکجمه سی دشوار کذرکاهی اونتمه
براوخ دیمه سینه بوکونه الله جهانک
صوکنده انوک دردله بیک آهی اونتمه
بو باغ جهان ایچره هوا یوللری چوقدر
عاشق یوری سن حقه کیدن راهی اونتمه
همراهی کشینک یو یا اوز عملیدر
کم یولداشی ترک ایت یو همراهی اونتمه
ای چشم حقارتله باقن مرد فقیره
اول فقرله فخر ایدن اولو شاهی اونتمه
خالقدن اوتان رزقکی خلقدن صقن امّه
بیل رزقکی الرّزق علی الله اونتمه

قال

آخوردن ایسک خر کبی صمان چوق • شمدی مانع دنیوی
یوق • لکن آخرتدن ایسک دانا دل کبی تدارک ایت • اندن صکره
معتبر بیکت فرصت الده یکن ریاضت قلیجی ایله قوای
نفسانیه‌یی اولدر و عبادت و تلاوت نعمتلری ایله روحکی
کولدر تا کشاده دل کبی خوشحال اولاسن • و سرای باقی
بوله سن • بیت • ترکمند در دهر بجنده مایهٔ شاه و کدا •
پس بوکا مغرور اولان مجنون دکلدر دیوانه‌در • شعر
نزلنا هاهنا ثم ارتحلنا • کذا الدنیا نزولا وارتحالا •
بیت • خانقاه سلطنتده بیک یل اولسه بزم‌دن •
مسکنی قبر اولور آنک خلعتی آخر کفن • قطعه

خاک اولان تیلر قبای افسری | کم غبار اولسه کرک آخر یری
الدنن دنیای دونک آلنه | [illegible]

مولوی

ای تو بنده این جهان محبوس جان | چند کویی خویش را خواجه جهان
باز کویمت ای اسیر این جهان | نادر خود کردی امیر این جهان
تخته بندی که تختش خوانده | صدر پنداری و بر در مانده
نقل بینی باز کونه در جهان | تخته بند از لعب کرده شهان
بر طنابی اندر کلو و تاج دار | بر وی انبوهی که اینک تاجدار
همچو کورکان از برون حلل | اندرون قهر خدا عز و جل

قال علیه السلام الکیس من دان نفسه وعمل لما بعد الموت

والاحمق من اتبع نفسه هواها وتمنى على الله تعالى بيت
آن بود ابله ترین مردمان کز پی نفس وهوا باشد دوان
انکهی پندارد آن تاریکرای خواهد آمرزیدنش آخر خدای
قال الله تبارك وتعالى قل هل ننبئکم بالاخسرین اعمالا
الذین ضل سعیهم فی الحیوة الدنیا وهم یحسبون انهم یحسنون
صنعا قال علیه السلام طلب الجنة بلا عمل ذنب من الذنوب
وقال علیه السلام عش ما شئت فانك میت واحبب من شئت
فانك مفارق واعمل ما شئت فانك مجزی کوشش آخرته
بر آنی فوت ایتموب تدارك اسباب موته قبل زوال الوقت
ساعی اولالو بیت صوك پشیمان اصی قلمز فرصتینی بلمدم
بولدم اما یا وه قلدم قیمتینی بلمدم الفرصة تمر مر السحاب
مصراع فرصتی فوت ایلمز عاقل مکر نادان اوله بیت
عمر خود ضایع مکن فرصت غنیمت میشمر
کار خود امروز کن فردا پشیمانی چه سود بیت
ایام کسبك وار ایکن صرف ایله اکا قدرتی
فرصت سنی فوت ایتمدین فوت ایله سن فرصتی
حکایت حضرت مولوی مثنوی شریفلرنده بیورلر
بر دزد عیار وبر مکار غدار بر آدمك قوچنی اوغورلر
اول بیچاره دردله یورکی یاره هر طرفه کیدر وقوچی طلب

مطلب فی حکایة عجیبة

ایدوب بخش ایدر که بو مردک عیارنی انصاف و طرار
بن قوجه کنارنده اوتورر • و کوزلرندن یاشلر کتوردر • بو
دردمندانی کوردر • و یانینه واردوردر • ترحم ایدوب
درکه ای مسکین نه اغلرسن • و درد له یورکلر طاغلرکن
عیار دخی درکه محبه کویه ایمه یمرکه شول بیچاره بشیوز
آلتونمی دوشدی • و نکبات آدوسی باشمه اوشدی • هر کیم
چتادور اینه ایلوک بولسون • و هم یوزقلودیسی
انوک اولسون • بونی عقل دخی درکه هیچ بویله فایده
الهکیرمز • و بودمه بر دخی کیسه ایومز • بر قوج کندی آوسیه
اوزن قوج بهاسی اله کیردی دیوب شادمان اولور
همان صوسیوب قویوبه کیرور • اول عیارنی شفقت
و خون خوارنی مرحمت • بو بیچاره نک اولنجه اسباب
آلور • اول ارادن ناپدید اولور حصه اول قوج کجی
عمر نازنین آیدی کندی نفس ایله شیطان بیور عنده
نچاره باقی عمری باری تقتان کبی اوغورلتمدین کوز
آچ بر پاره • قال علیه السلام لا یلدغ المؤمن من جحر مرتین مولوی
ور نکردی زندکانی منبر • یك دودم ماندہ است مردانه بمیر
بیت آرزوی نفس ایچون بیله یله • نازنین عمر و محو ایتمیشم که
نوایی کچدی عمر قلمدوم طاعت پریشانلغده حیف

قال الغنی صرفنا ولدی عمرم هم لیتیما نلغده حیف مصرع
دردا اگر عمر رفت ونکردیم هیچ کار حکایت بر پیر شصت
ساله مرگه قریب اولدقده گریه وزاری قلمش اخوان وخلاندن
بری دیمش ای پیر ناتوان اجل طبیعی گلدی وعمرک انتها
آخره ایردی بیت موی سپید از اجل آرد پیام
پشتم از مرگ رساند سلام دیگر چو در موی سیاه آمد سپیدی
بدید آید نشان ناامیدی شمدنصکره گریه نک اصلی وبو
فراقک وصلی یوقدر پیر خوش نهاد دخی جواب دلکش
وپسندهٔ خوش بیوردی درکه فرق ییل گیجه قایم وگوجی
صایم ایدوم شمدی اکا نادمم که یکرمی نیجون یدوم
بیم وحم التمش ایله یتمش نه عمر درکه قلب دنیا سودالیله
دوله وذکر خدادن غافل اوله بیت
کوز یوم جهاندن آچ کوزکی کندو حالکه
سن کوز یوموب آچنجه بو عالم گلور گچر بیت
از بهر خدا عشق ذکر یار مدار اید در مجلس جان فکر ذکر کار مدار اید
قال الله تعالی الا بذکر الله تطمئن القلوب نظم
حدیث کودکی وخود پرستی | بدرکن کان خماری بود ومستی
چو عمر از ده گذشت ویا خود از بیست | نمی شاید دگر با غافلی زیست
نشاط عمر باشد تا بسی سال | چهل رفته فرو ریزد پروبال

پس از پنجه نماند تن درستی ‌ بصر کندی پذیرد پای سستی
چو شصت آمد نشست آمد پدیدار ‌ چو هفتاد آمد افتاد آلت از کار
به هشتاد و نود چون در رسیدی ‌ بسا سختی که از گیتی کشیدی
وز آنجا گر بصد منزل رسانی ‌ بود مرگی بصورت زندگانی
اگر صد سال مانی ور یکی روز ‌ ببایدرفت ازین کاخ دل افروز
پس آن بهتر که دل را شاد داری ‌ در آن شادی خدا را یاد داری

العیاذ بالله خصوصا صقالی اغرمده کوکل قرار مده اولی
پیر نابالغ دیمک اولور مشهور مثلدر صقالوک دکومندمی
اغرتدوک یعنی بونک کبی خام اشلر ایدرسن وصبیان
کتدوکی یوللره کیدرسن • حاشا بو ایش صقالی آدمشی
اوله • مکر صقالوکه بصوال قونمش اوله • بیت

پیرسگ ار بخت پشم و پوستین ‌ این سگان پیر اطلس پوش بین
ای بسا ریش سیاه و مرد پیر ‌ ای بسا ریش سپید و دل چو قیر

مصراع حرص در پیری جهود انرا مباد • بیت
قوجادقجه ولی حرص کیتدر • یالوارورکم بو نفسم بیکه ایتدر •

حکایت عارفی پرسید از آن پیر کشش ‌ که تو بی خواجه مسن ترا که ریش
گفت نه من پیش از و زاییده ام ‌ لیک ریش این جهان را دیده ام
گفت ریشت شد سپید از حال گشت ‌ خوی زشت تو نگردیدست وشت
رباعی عمرم بگذشت میلم کجا هست هنوز ‌ شد موی سپید دلم سیاهست هنوز

نسخه کی ایوله

هرکاه که توبه بر آغاز کنیم   دل کفت وقت دراز تست هنوز

قال فخر العالم صلى الله عليه وسلم علامة اعراض الله عن العبد اشتغال بما لا يعنيه وقال عليه السلام ان ابن آدم وزلا دين ولم يغلب خيره على شره فليتجهز الى النار ** بيت

جهانده بوندن اوزکه واری خسران   که هر کون اکسله عمر ارته عصیان

صقالوکه دوشه چون کم بر آق قل   جهان سوداء الرین الذین بما فعل

حکایت حضرت مولوی مثنوی شریفلرنده یازار حضرت سلیمان پادشاه انس وجان علیه صلوات الرحمن بیت المقدسی دیولره یاپدردی ولیل ونهار ایچنده عبادت مشغول ایدی بر کون صباح نمازن کیدرکن واندیشه آخرت ایدرکن کوردکه بیت المقدس کوشه سنده بر کیاه تازه بتمش واوز نوب یر یوزن کتمش حضرت سلیمان بونی کوردکده تعجب واروب ایدرکه بونده درخت یوغیدی بر کیجه ده نه حکمت اولدی حضرت درخته سؤال ایدر اولدخی نیاز ایله جواب ایدر که ای سلیمان بن هر نه یرده کم بته رم اول یری خراب ایده ریم اسم خرنوب قونلمش ونصیبم ویرانلکده صونلمش حضرت دخی واروب نمازی قلدی وتفکر ایدوب بونك رمزن بلدی وبو اشارت بکا کافیدر وبو نکته بکا شفاء شافیدر نته کیم بن

دبن

دنیاده اولام بو ویران اولمز وبو باغچه نك شکوفه لری
صولمز بگا عمرك آخر اولدی وجوانلق بوستانی صولوب
دمك اولور قال الله تبارك وتعالی ومن نعمره ننکسه
فی الخلق افلا تعقلون حصه امدی دوحك
سلیماندر وقلبك بیت المقدسدر رخك باغنده
مودن اثر یوغدی شمدی صقل خارستانیله دولدی
مرور ایام ایله اغرمغه بشلر فلکی کور کرسکا نه اشلر اتلر بیت
سلیمانه وفا قلمادی عالم قیامت ایت با قسین والله اعلم مولوی

پس سلیمان دید اندر گوشهٔ — نو گیاهی رسته همچون خوشهٔ
گفت نامت چیست بر گو بی دهان — گفت خروبست ای شاه جهان
گفت اندر تو چه خاصیت بود — گفت من رستم مکان ویران شود
من که خروبم خرابی منزلم — هادم بنیاد این آب و گلم
پس سلیمان آن زمان دانست زود — که اجل آمد سفر خواهد نمود

حجت چیست صاحب نظران ملك سلیمان باد ست
بلك آنست سلیمان كه زملك آزادست قلب المؤمن بیت الله
سنك وجودك بر شهر خالی واچنده قلبك بر مسجد عالیدر
آنده عبادتلر وذکر وتسبیح وتلاوتلر اولمسی لازمدر
نه آنکه کلیسا کبی چاکلر ورضای خدایه مخالف ایشلر
اولا حکایت شیخ مصلح الدین شیرازی رحمه الله علیه

بوستاننده بزار . برر بوستانی کسنه طوردر . اوغلی الینه
بالته ویرور . وارطاغدن اودون کس کتور . وصاتوب
کفافکه بیتور . اول بدبخت وبدفرجام . وصنعتی وپیشه سی
خام . بالته یی الوب مسجد دیوارن یقر . وکندو یی اودونلره
یغر . باباسی قاقیوب درکه ای بی عقل وبی فراست وبی دین
وبی کیاست . سکا بالته ویردوم که اودن یکه سن
نه آنکه مسجد دیوارن یقه سن . بیت
ترا تیشه دادم که هیزم شکن . نگفتم که دیوار مسجد بکن
حصه . حق جل وعلا بیورر ای آدم اوغلانی سکا عمر
احسان ایتدم . ودولت وصحت ویردوم . تاکه درس علم بیورغون
طوته سن . ومسلمانلروک خاطرلرین یاپه سن . نه آنکه
قوللر ومحبنده . وکندو کی عز حضورمده ناپسندیده
ایده سن . قال الله تبارک وتعالی خلق الموت والحیوة
لیبلوکم ایکم احسن عملا . حضرت مولوی بیت
ابتلا ام میکنی آه الغیاث . ای ذکور از ابتلاات چون اناث
تا بکی این ابتلا یارب مکن . مذهبی ام بخش وده مذهب مکن
اگر سؤال اولنورسه که بش وقت نماز موذی قلاور وروزه طوته
نه دروزه بخود مسلمان اولمیه وذه جواب قرآن کریمده بویله
اوقی ان الصلوة تنهی عن الفحشاء والمنکر نماز اولدر که

سنی منهی اشلردن ایراغ ایلیه • وقلبکی نور ایمان ایله طولدیره
بونك خلافنی اولجق حق جل وعلا حضورندن اولمازو المازو
شرف قبولی درجه بولماز • نته کیم ذوا شاد تنهاء قرآن ابکیه
تانیغتی از صلاة لکدر سعید • روی ابو امامة الباهلی وحسن
البصری عن رسول الله صلی الله علیه وسلم من لم تنهه صلوته
عن الفحشاء والمنکر لم یزدد من الله الا بعدا بسم الله الرحمن الرحیم
الم احسب الناس ان یترکوا ان یقولوا آمنا وهم لا یفتنون
جواهر التفسیرده یازار اکر کیشی لا اله الا الله محمد رسول الله
دیمك ایله تمام مسلمان اولایدی • فخر عالم صلی الله علیه وسلم
زماننده • مسجدلرمنا فقین ایله طولمیدی • اما مصراع
امتحان بر امتحان است ای پسر • صادقلر ذوق ایله عبادته
بال وپر آچوب کاذبلر طیانه میوب قاچه • حکایت
حضرت مولوی مثنوی شریفلرنده یازار • زمان اولده
بر صوفی وار ایمش • اما صلاح وتقواسی طار ایمش
عورتنك بر خوب جاریه سی اولوب • صوفی بوکا کام نظر
ایدوب • صوفینك عورتی بو حالنه حاضره • وهر زمان
فعلنه ناظره ایمش • قضاء ناکاه بر کون عورت حمامه
وارد • خطا ایله کلی طاسی اوده قالور • جاریه طاسی کتورمکه
اوه کوندردی • جاریه اوه کلور • صوفیی اوده تنها بولور

صوفی جاریه‌یی آلدی و نفسنک مرادن ویردی صکره
خاتونک صوفی خاطرینه کلدی همان طشره چیقوب حماز
ومعترمه سن اولدی سکرادوب باوه کلدی حولی قپویی
آچلدی و بر شخصا بجروکیردی صوفی اولحالی کوردوب
هماندم جاریه‌یی باغوب نمازه طوردی خاتون کلوب
جاریه‌نک یوزینه نظر ایدر وکندودن کیدر کوردی حال
خراب و جاریه‌نک یوزی حمرتدن کباب. دونوب صوفیه واردر
واکن آچوب کوردی طونی اشغه کیمش وشهوتا اولوغه
اینمش. عورت صوفیه دیر که بره ظالم کنده وکی اوده
اوردک که جنابت ایله نمازه طوردک. بیت
نکه کن ای زنا مرد مرایی . که نامرد این کجا و تو کجایی
بنم روحم حصه کرک صوفی اولوب دنیا سوینه تشبیه
اولونه و کرکسه حراملر و جریرلر کیوب نمازه طوره تمثیل قلنه
آن کنیزک جست آشفته زناز   مرد بر جست و در آمد در نماز
زن کنیزک را بشولیده بدید   درهم و آشفته و دنک و مرید
شوی را بر داشت دامن بی خطر   دید آلوده منی خصیه ذکر
لای ذکر و نماز است این ذکر   وین چنین ران و زهار پر قذر
نجی دولت ایدن آدمی قبح عمله   اولکونه اوینادرده قالور ضرب مثلدر
قال فخر العالم صلی الله علیه وسلم من لبس الحریر فی الدنیا

لعدملبسه فی الآخرة اوحی الله تبارك وتعالی الی بعض
انبیائه قل لاولیائی لاتلبسوا ملابس اعدائی ولاتدخلوا
علی اعدائی فتکونوا کما هم اعدائی . بیت
کیوب فاخر لباسی کورمه بینه . کرده کمز بینه عریانی کورسبینه
مثنوی ما زبان را ننکریم وقال را . ما درون را بنکریم وحال را
قال الله تبارك وتعالی یعلم سرکم ونجویکم ویعلم ما تسرون
وما تعلنون وقال الله تبارك وتعالی واتقوا یوما ترجعون
فیه الی الله ثم توفی کل نفس ما کسبت وهم لایظلمون
قال فخر العالم صلی الله علیه وسلم حاسبوا انفسکم
قبل ان تحاسبوا وزنوها قبل ان توزنوا . حکایت
مثنوی شریف شرحنده سروری رحمة الله علیه یازار برکسنه
اوغلنه درکه هر کون نه ایشلدیکك اخشام اولدقده بکا تقریر
ایله . وعمرکی نیه خرج ایدرسك بویوسویله . اوغلی دخی
علی الدوام دیوب ایکی کیجه علی التوالی تقریر ایدر . اوچنجی
کیجه عاجز قالوب طرف خلافه کیدر . درکه همی بابا نه صورسن
قابل دکل ایمش . دیمجك بابا دخی ایدر هی جان پدر سن
بو کون اوچ کونلك عمل تقریرنده عاجز اولورسن . یارین
حضور حقده محاسبه کی نیجه ویره ورسن . خصوصا سؤال
ایدن دخی باباك اوله . یا بو قدر لطف ایده و کوك فسق و

عصيان تقريرنده حالك نيجه اوله منصف وليه معلوم اولور

روز محشر هر نهان پيدا شود　　هم ز خود هر مجرمى رسوا شود

دست و پا بدهد گواهى بيان　　بر فساد او به پيش مستعان

دست گويد من چنين دزديده ام　　لب بگويد من چنين بوسيده ام

پاى گويد من شده ستم تا منى　　فرج گويد من بكرده ستم زنى

چشم گويد كرده ام غمزهٔ حرام　　گوش گويد چيده ام سوء الكلام

قال الله تبارك وتعالى حتى اذا ما جاؤها شهد عليهم سمعهم وابصارهم وجلودهم بما كانوا يعملون وقالوا لجلودهم لم شهدتم علينا قالوا انطقنا الله الذى انطق كل شىء

حكايت شيخ عطار رحمه الله تعالى منطق الطير ادلو كتابنده يازار حضرت يوسف صلوات الله عليه وعلى نبينا مصره پادشاه اولوب وقرنداشلرى قحط سببندن مصره تركه المغه كلوب حضرت يوسف قرنداشلرين كوردكده بلوب اما حضرت نقابله اولمغين بلمديلر وقارشوسنده درلو نيازلر ايلديلر تاكه بونلره بر مقدار تركه ويره وكوكلرى صفا سوره حضرت يوسفك النده بر جام وارمش اول جامه چالر همان جامدن بر صدا چقار حضرت يوسف بيوردى كه طوغرى كوز وجام بنه ديركه دركوز بر قرنداشكوز وارايمش اكا چوق جفا ايتمش سز وهم قويويه براغوب كيتمش سز صكره قولاردى

بیع ایتمشسز. بونلر حیران اولورلر. و بونه حالتدر دیو
سرکردان قالورلر ایتدی حصه‌یه دوچار اولطاس دوز
محشرده بزه دخی چالنور. و نه ایتدوك ایسه بر بر
بیلنور تعرف ذنب کذا وکذا دینلور بیت

کوه چشمی باشد آن کس قصه او — بشنود زین بر نکیرد حصه او
تو مکن چندین در آن قصه نظر — قصه تست این همه ای بیخبر
باش تا فردا کناهای ترا — کافیها و خطاهای ترا
پیش رویت عرضه دارند آن همه — یك بیك بر تو شمارند آن همه
چون بسی آواز طاس آید بکوش — می ندانم تا بماند عقل و هوش

نکته حضرت مولانا مثنوی شریفلرنده یازار. بر کمسنه
خسته ایمش مکر. یا نورکن قولا عنه بر صدا دکر. کیجه ایمش
طشره چقوب کوردر. بر حریف قازمه ایله دیوارن اوردر.
صاحب دیوار دخی در. بو حریف بو وقتده نه ایشلرسن
یوخسه دیواری دلرسن. حریف دخی درکه طبلجیم طبل
چلارم صنما که دیوارکی دلالارم. بو دخی درکه بر طبل
کوردك چوق. بونك هیچ سسی یوق. حریف دخی درکه
یارن کور سسی نیجه چقار. و جمله خلق تماشا که بعر.
یعنی فی الحقیقه خیرسوز دیوارنی دلمش. و اسبابنی المش
اما دوز محشرده حال نیجه اولا. عرصات میدانی فغانله دوله

مطلب

بيت اى خفته غافل اولمه كم طبل اوردى يار باز
جمع ايله رختكى كه دوان اولدى كاروان . قال الله تعالى
ونتقدس يوم تبلى السرائر حضرت مولوى بيت

اين مثل بشنو كه شب دزدى عنيد	در بن ديوار حفره مى بريد
نيم بيدارى كه او رنجور بود	طقطق آهسته اش مى شنود
خير باشد نيم شب چه ميكنى	تو كيى گفتا دهل زن اى سنى
در چه كارى گفت مى كوبم دهل	گفت كو بانك دهل اى بو سبل
گفت فردا بشنوى اين بانكرا	نعرهٔ يا حسرتا وا ويلتا

قال فخر العالم صلى الله عليه وسلم تموتون كما تعيشون
وتحشرون كما تموتون صدق حكايت شيخ عطار
رحمة الله عليه نك مصيبت نامه سنده . بغدادده پادشاهم
بركون شكاره . وتماشاى سير باغه چيقوب بر مقبره ده
بر قنا كموكى كوردى . ايچنده بر كوكرجن يومرده سى طوروب
عبرتله قالدى . وتفكره واردى بهلول داناى كتوروب
سؤال ايدلوم . وبو رمزك غايتن بله لوم . بهلوله سؤال
اولنوركه بونه حكمتدر . بيوردلركه سزلره عبرتدر المرء
مع من احب بو كمسنه دنياده كبوتربازايمش . وآخرت
فكرى كندوده آزايمش . حق جل وعلا اولادى
مقبره ده دخى ويرمش . انوك ايچون باشنده كوكرجن يومرده سى

اما شول كوكلده كه عشق رب العالمين اوله مقبره سى نور
الرحمن ايله طوله قال الله تبارك وتعالى واما ان كان
من المقربين فروح وريحان وجنت نعيم واما ان كان
من المكذبين الضالين فنزل من حميم حضرت مولوى بيت

تلخ نبود پيش ايشان مرگ تن — چون روند از چاه وزندان در چمن
خلق كويد مرد مسكين آن فلان — تو بكويى زنده ام اى غافلان
مرگ هر يك اى پسر همرنگ اوست — پيش دشمن دشمن وبر دوست دوست
همچنان در مرگ يكسان نجه وبيم — نيم در خسران ونيمى خسرو مير

قال فخر العالم صلى الله عليه وسلم موت المؤمن راحة شعر

ليس من مات فاستراح بميت — انما الميت ميت الاحياء

بيت صنمه عشق اهلنى موت ايله عبور ايلديلر
يا تدلر ازقه لرى اوزره حضور ايلديلر

قال الله تبارك وتعالى فاعتبروا يا اولى الابصار عزيزلردن
برى وصيت ايدوب بويوردلركه اى پسرك من بوتوق بادا
تتبع آثار سلفكنى اقتدى سلف صالحين وائمه مجتهدين
باب دينده نه مجاهده لر ايتمشلردر ونه آيين قويب كتمشلردر
اكر عبادت وطاعتلرى واكر كيمده ويعده عادتلرى و
سنت شريفه يه رعايتلرى كه كوكش آخرنده برآتى
فوت ايتيوب تدارك اسباب موت قبل نزول الوقت ايتدلر

دنیادن آخرته سعادتله کیدیلر خصوصا طایفهٔ نقشبندیه یازدقلری کتابلره ویسوردکلری شروط وآدابلره نظر ایدوب وهاب العطایا حضرتندن دوزوشب نالان و کریان تضرع علی الیه تا کم کندو به دخی نفحات قدسیه و واردات ربانیه دن جاشنی دارلق روزی قله بیت

کرد لترانان بدی با جاشنی ازخریداران فراغت داشتی

وشرط طریق ایشان هوش دردم نظر برقدم سفر در وطن خلوت در انجمن والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

اما کتابلری کلیات خواجه رحمة الله علیه وامام محمد پارسا حضرتلرینک فصل خطابی ورسالهٔ قدسیه سی و یعقوب چرخی حضرتلرینک رسالهٔ انسیه سی ووالدین رساله سی ونفحات ورشحات بیت در رفع حجب باشی نه در جمع کتب

در جمع کتب می نبود رفع حجب

رباعی

ای دل نفسی مطیع سبحان نشدی وزفعل بد خویش پشیمان نشدی

صوفی و فقیه وزاهد و دانشمند این جمله شدی ولی مسلمان نشدی

حکایت حضرت مولوی مثنوی شریفنده یازار حضرت بایزید بسطامی اولسلطان کرام علیه الرحمة والغفران زماننده بر مسلمان سعید وهم حضرت بایزیده مرید ایمش بر کافره دیرکه کل مسلمان اول وناردجحیمدن خلاص اولوب فردوس

برینه یول بول. کافر دخی در که ای مرید اگر ایمان دید کوک
حضرت شیخ ایمانی اینه بو بیچاره کدا جان و باشم فدا اولسون
والا غیره کوزم ایمانینه قائل و اشلدوکوز فعله مائل دکلم. بیت

بود گبری در زمان بایزید • گفت او را یک مسلمان سعید
که چه باشد گر تو اسلام آوری • تا بیابی صد نجات و سروری
گفت این ایمان اگر هست ای مرید • آنکه دارد شیخ عالم بایزید
گر چه در ایمان و دین ناموقنم • لیک در ایمان او بس مؤمنم
مؤمن ایمان او بود در نهان • گر چه مهرم هست محکم بر دهان

اسلام ظاهر آق جامه ایله اولور. اما کیشی باطن مسلمانی
اعمال صالحه ایله بولور. شجرهٔ توحید قلبکده ثابت اولدیسه
یوردی و طشره سنه یاشل یپراقلو ویرورسه صکره
رب العالمین لطفندن ایلیه. و سنی میوه سی ایله طویلیه
والا توحید فدانی باغ دلده تمام حفظ ایتمیه. و ییل یپرقدن
طشره ده اثر اولمیه باغبان اجل کلور و فدانی چقاروب اوده

جان بی معنی در این تن بی خلاف • هست همچون تیغ چوبین در غلاف
تا غلاف اندر بود باقیمت است • چون برون شد سوختن را آلت است

قال فخر العالم صلی الله علیه وسلم امتی من تمسک بسنتی
توحید باری دلکده و میزان شرع شریف الکده. بیت

امتی امت نوام نیستی • امتی بکزین کر ابله نیستی

بیمن کسی را شفاعت کرست ٭ که بر جادهٔ شرع پیغمبرست ٭

قال یحیی بن معاذ یا اهل الدنیا قصورکم قیصریة وبیوتکم کسرویة وابوابکم طاهریة واخفافکم جالوتیة ومراکبکم قارونیة وطباعکم مارودیة واوانیکم فرعونیة ومائدکم جاهلیة ومذهبکم شیطانیة فاین المحمدیة

حضرت شافعی رحمة الله علیه بیورمشلر اگر زمانه ده صحابهٔ کرام وتابعین عظامدن بری بو قومی گورسیدی بونلره امت اولادرلر ایدی وسز دخی انلری گورسکوز مجانین در بونلر دیر ایدکوز قال الله تبارک وتعالی الا یظن اولئک انهم مبعوثون لیوم عظیم تفسیر کشافلرده براد منصفا ولا انک حکمین اذر شکک ولسه آخرته یا بو افعال قبیحه واقوال عجیبه ندر دنیا متاعنه کوزمور دویمازه سنت شریفه یه هیچ بر یموزا ویمازه قال الله تبارک وتعالی افحسبتم انما خلقناکم عبثا وانکم الینا لا ترجعون قال رسول الله صلی الله علیه وسلم یا عجبا کل العجب للمصدق بدار الخلود وهو یسعی لدار الغرور

قال عبد الله الانصاری رحمة الله علیه آن جهان را جست این جهان معروش

نعمت دنیا بستانی دولت باقی ده ٭ اندرآن سودا خرد داند که غبن فاحشست

بهرآنک ذوق دنیا ای غبین ٭ باد دادی ذوق باقی اجنین

مطلب نخوذ رشوت

خصوصا دنیاده ولیتی برقاچ کون یوزکه کولدیسه الدنمه
وکمسه نوك النه باقوب رشوتن المه کرچه بونده سکا
جنت ایله ویرور اما آخرنده اعمال صالحات اولور تنبیه
الغافلین ده بیلدر فخر عالم صلی الله علیه وسلم بر کون بیوردیلر که
من المفلس صحابه کرام رضوان الله تعالی علیهم اجمعین دیدیلر که
سلطانم بزوم یانموزده مفلس اولدر که من لا درهم له
یعنی انوك اقچه سی اولمیه فخر عالم بیوردیلر که مفلس شول
کمسنه در قیامت کونی چوق عمل ایله روز محشره کتوریله
کندو اوزرنده حقوق مسلمین چوق اوله کمسنوك
مالن المش وکمینه بخیلده ایتمش جمله عمللرین اله لردخی
حقوق مسلمین اوزرندن قله انلروك کناهلرین بونك
اوزرنه یوکلدوب نار جحیمه کونده رله اشته مفلس بوده
دیو بیوردیلر قال فخر العالم صلی الله علیه وسلم الهدیة
تذهب بالسمع والبصر وقال علیه السلام من اصاب مالا
من نهاوش اذهبه الله فی نهابر یعنی رشوتدن کلان مال
طاعه وطاشه آخری خلقله صواشه چقر لعن الله
الراشی والمرتشی وما بینهما یمشی بیت
اوکامی مال حرام ایله کشی کمه خیر ایدی ایلوك کوزی بشی شعر
اذا اتت الهدیة دار قوم تطایرت الامانة من کواها

عن عبد الله بن عمر رضي الله عنهما قال لعن رسول الله صلى الله عليه وسلم
الراشي والمرتشي رواه ابو داود والترمذي وقال حديث
حسن صحيح وابن ماجه ولفظه قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
لعنة الله على الراشي والمرتشي وقال عليه السلام الراشي والمرتشي
في النار رواه الطبراني ورواته ثقات نقل عن ضياء المعنوي
اما اهل دنیا نصیحت پذیر وحبل سعادتی اولمز بلكه
ناصحه عداوتلر ودرلو جفالر ایدر بوكون نفسه خوش كلنی
ایده بجد یارین جهنمه كیدر سم كده بجد دیمك ولهذا اعوذ بالله من

بی سعادت را اگر كوییند پند — او همی رنجد نمی آید پسند
دشمن ناصح شود آن بدفعال — آید از پند و نصیحت انفعال
از حماقت آن لئیم و آن دنی — می شناسد دوستی را دشمنی
تو ورا نیكو كنی او بد كند — آب حیوانش بیاری رد كند
تو ورا احسان كنی آن بدفعال — میكند از سوء ظن باطل خیال
پند گفتن با جهول خوابناك — تخم افكندن بود در شوره خاك

حضرت شیخ یونس فرماید

یونس امرم بوا كودی — سن سكا ویرسك یكدی
شمدیكی زمان ییكدی — او كوده الا می صاتورسن

كیمیای سعادتده یازار بر كمسنه توك یانینده آزادلوغی
بلكه حرام اصلی صاتمق جایز ایكن سن اكا جمعه كونی

جمعه اذانندن صکره بیع وشرا حرامدر دمنوکڭ نه اصلی
واردر . وهم حاشا مسجد شریف محرابنده بر بد بخت
قضاء حاجت ایلسه . سن اکا دیمکڭ نه فایده ایدرکه
قضاء حاجتنده ارقاکی قبله جانبنه دوندرمه .
وبونی خود بلورسن که مسجد شریفه آبدستسز کیمسنه
کیرمک جایز دکول ایکن . بو ظالم نیجه کستاخلق . ونه جرئت
بی عارلق ایدر . امدی کوردوم اهل دنیاده بو مقوله
آدملر واردر دنیا جمعنده دقیقه فوت ایتمز اما آخرته بر آدم کیتمز
مسجد قپوسن اکمده پیر ناتوان . میخانه نزد بانی چقمقده پهلوان

نکته ء مولوی رحمه الله علیه

کر بپرسی کبررا کین آسمان — آفریده کیست وین خلق جهان
کوید او کین آفریده از خداست — کافرینش بر خدایی اش کواست
کفر وفسق واستم بسیار او — هست لایق با چنین اقرار او

حصته اقرار که فعلک ویرمز اونک ایچون کشی تمام مسلمان اولمز .
مصراع مسلمان در جهان کمتر فتادست . حضرت مولوی
مثنوی شریفلرنده بیازر . زمان اولده بر واعظ وار ایمش
هر قچن کرسیه نصیحت ایچون چقسه ظالملره وبی انصافلره
دعا ایدر ایمش . بوندن سؤال ایدرلرکه بو طایفه مستحق
دعا دکلدر نیچون ایدرسن . وخلافه اه صالحینه کیمسه

بوده جیدرکه بن انلردن کوردکم ایلوکی کیمسه‌دن کوردم و
انلروک جور وجفاسندن نه دولته ایردوم بجه دعا
ایتمه‌یه‌یین • وبو طرفه بجه کیتمیه‌یین • که هر قچن دنیا میل ایتمه
ایسه انلر درلو حیله ومکر وافساد وجبر وبهتان قهر ایله
دنیایی مرداری • وفیی وفای غداری • بنوم الومدن الدیلر
ودریای عصیانه طالدیلر • وکندولرین نار جحیمه حمال ایتدیلر
امدی انلره دعا ایتمک بنوم اوزروم لازم بلکه لازمه
انوک ایچون دعا ایدرم • وخلاف طریق سلعنه کیده ردم
اکر دنیا بکا کلیدی شیطان بکا یول بولوردی • ونیجه خلاف
رضای حق اولوردی • الحمد لله انلر بنوم ایچون بوقدر
بلالره ارتکاب ایتدیلر • وغیبتم ایدوب جهنم یولنه کیتدیلر
حق سبحانه وتعالی انلروک دنیاسین چوق ایدوب دنیاده بوجود
وخاطرلرین دنیا ایله شاد ایلیه • کرامات بلامت بوم بلکی بیت

بجه لی سهل بود کر نبود بی دینی — غم دکلدر کیده دنیا قاله دین
غم بود دکه قاله دنیا کیده دین

نظم حضرت

آن یکی واعظ چو بر تخت آمدی — قاطعان راه را داعی شدی
دست بر می‌داشت یا رب رحم ران — بر بدان و مفسدان و طاغیان
اونکردی آن دعا بر اصفیا — می‌نکردی جز خبیثان را دعا
مر ورا کفتند کین معهود نیست — دعوت اهل ضلالت جود نیست

گفت نیکویی ازینها دیده‌ام — من دعاشان زین سبب بگزیده‌ام
خبث و ظلم و جور چندان ساختند — که مرا از شر بخیر انداختند
هر گهی که رو بدنیا کردمی — من ازیشان زخم و ضربت خوردمی
چون سبب‌ساز صلاح من شدند — پس دعاشان بر منست ای هوشمند
بنده می‌نالد بحق از درد و نیش — صد شکایت میکند از رنج خویش
حق همی‌گوید که آخر رنج و درد — مر ترا لابه‌کنان و راست کرد
این گله زان نعمتی کن کت زند — از در ما دور و مطرودت کند
در حقیقت هر عدو داروی تست — کیمیا و نافع و دلجوی تست
که ازو اندر گریزی در خلا — یاری جویی تو از لطف خدا
در حقیقت دوستانت دشمنند — که ز حضرت دور و مشغولت کنند
هست حیوانی که نامش اشغرست — او بزخم چوب زفت و لمترست
تا که چوبش میزنی به میشود — او ز زخم چوب فربه میشود
نفس مومن اشغری آمد یقین — کو بزخم و رنج زفتست و سمین
زین سبب بر انبیا رنج و شکست — از همه خلق جهان افزونترست
تا ز جانها جانشان شد زفت‌تر — که ندیدند آن بلا قومی دگر
پوست از دارو بلاکش میشود — چون ادیم طایفی خوش میشود
ور نه تلخ و تیز مالیدی درو — گنده گشتی ناخوش و ناپاک بو
آدمی را نیز چون آن پوست دان — از رطوبتها شده زشت و گران
تلخ و تیز و مالش بسیار ده — تا شود پاک و لطیف و بافره

ور نمی‌یابی رضا ده ای عیار — گر خدا رنجت دهد بی اختیار
کین بلا دوست تطهیر شماست — علم او بالای تدبیر شماست
چون صفا بیند بلا شیرین شود — خوش شود دارو چو صحت‌بین شود
برد بیند خویش را در عین مات — پس بگوید اقتلونی یا ثقات
این عوان در حق غیری سود شد — لیک اندر حق خود مردود شد
رحم ایمانی ازو ببریده شد — کین شیطانی برو پیچیده شد

کارگاه خشم گشت و کین وری
کینه دان اصل ضلال و کافری

قال الله تبارك وتعالى والذين يؤذون المؤمنين والمؤمنات بغير ما اكتسبوا فقد احتملوا بهتانا واثما مبينا ؛ بيت

افترا اتمه بی‌گناه صقن • دوقنور ناگه برکون آه صقن

قال فخر العالم صلى الله عليه وسلم اتقوا دعوة المظلوم فانها تحمل على الغمام يقول الله عز وجل وعزتي وجلالي لانصرنك ولو بعد حين وفي الحديث القدسية اشتد غضبي على من ظلم من لا يجد ناصرا غيري حضرت مولوی بیت

گفت عیسی را یکی هشیار سر — چیست در هستی ز جمله صعب‌تر
گفتش ای جان صعب‌تر خشم خدا — که ازان دوزخ همی لرزد چو ما
گفت ازین خشم خدا چبود امان — گفت ترک خشم خویش اندر زمان
پس عوان که معدن این خشم گشت — خشم زشتش از سبع هم درگذشت

بجز

32

چه امیدستش به رحمت جز مکر ۰ باز کرد دآن صفت این بخیر ۰

بیت

غضب تعجیل ایله جاهللر وکدر ۰ تأنی حلمله عاقللر وکدر ۰

بیت

نفسه آشنان نبیند مرد اهل ۰ سهل دیدن نفسه اجهلات وجهل

بلکه فسق وعصیانك جمعی ایله قلبه نور کلجك یرلری دوکر ۰
صوادرسن کنه نفحات قدسیه وواردات ربانیه دخی آدمك
فکر خیالی واندیشه محال در ۰ مثلا بر قندیل صو ایله دوله
اکا زیت صافی نجه قویله ۰ فیاضده بخل یوق ۰ اما قندیلده
یر یوق ۰ مادام که دل دنیا تلوثیله ملوث اوله ۰ محبت الله
اول قلبه دخول ایتمز ۰ نته کم قاوایش اولسه چقمق لحوتمز ۰ سلف
صالحیندن بری بیوردلر لطف حق ناکاه رسد ۰ اما بودل آکاه
رسد ۰ مشایخ کرامدن برینه سؤال ایدرلر درویشلك ندر
بیورمشلر که تهی کردن وپر کردن یعنی دنیا سودالرندن
بوشالده محبت الله دولدورمغه سعی ایلیه ۰ بیت

کعبتی بمهان عاشق دلخسته چه داری ۰ جانی ز غمت پر دلی از غیر تو خالی ۰

من کان فی قلبه غیر الله کان خصمه فی الدارین الله ۰ بیت

آن زجاجی که ندارد نور جان ۰ بول قارورات قندیلش مخوان ۰

خصوصا قلبوك بغض وحسد وکبر وکین ایله دولده ۰ و
دوشنالغی اولقنده بوله ۰ اول قلب اولمازه ۰ بلکه قلبی
اولور ۰ مغشوش اولان ناری بولور مشهور در ۰ زدکه

قالوا ملیوب دورلمز اکا سکه سلطانی اورلمز فافهم
وگفت عبد الله بن الانصاری رحمة الله اکر عالمرا باد کرد
چراغ مقبلان نمیرد ❊ بیت چراغی را که ایزد بر فروزد
هر آن کس پف کند لبه ابسوزد ❊ قال الله تعالی یریدون
لیطفئوا نور الله بافواههم والله متم نوره ولو کره الکافرون
فایده یوق بلکه زیان چوق ❊ نعدرکه دشمنلك یولنه
کیدوك تحقیق اوزجانکه ایدوك ❊ بیت
دوشمنك اشترایمش بنی دشمن ❊ عنایتلر ایسه دوست دشمن
بیت هزار دشمنم ار می کنند قصد هلاك
کرم تو دوستی از دشمنان ندارم باك ❊ صحابه کرامدن
بری یمین ایتمشلرکه هیچ عمرم ایچنده برکمسنیه کملك وبرکسه
ایلك ایتمدم الا هر نه کیم ایتدومسه کندو جانمه ایتدوم بیت
هرچه کنی بخود کنی ❊ کر همه نیك وبد کنی فخر عالم صلی الله علیه وسلم
بیورلر کاد الحسد ان یغلب القدر خواه تن بقضا درده وخواه سر کش
جز آن نبود که تو نخواهی خوش باش ❊ بیت
خدا کشتی آنجا که خواهد برد ❊ اکر نا خدا جامه برتن درد
من حفر بئرا لاخیه وقع فیه ❊ بیت

من حفر بئرا تو خواندی از خبر ❊ آنچه خواندی کن عمل جان پدر
چاهها کنده برای دیگران ❊ خویش را دیده فتاده اندر آن

بيت

اي يوسف كلبه مثلدر اتالردن . كيم دشمن ايچون قويو قازن قازه بونجه

نفسكوك الينه ويوب قازمه . كيمسه نك يولنه قويو قازمه

هركه اللر يولنده قازدي قويي . عاقبت كندو دوشدي يوزي قويي

كما يكيل تكال . وكما تدين تدان .: مصراع

اين جهان كوهست فعل ما ندا .: بيت

.: قوارسك دشمنك دوشمك ايچون چاه .

او دشمن سن دوشرسن آگه ناگاه .: قطعه

هر بد كه ميكني تو مپندار كان بدي . كه ايزد فرو گذارد دوران رها كند

وضيت فعلها نو در پيش روزگار . تا هر كدامين وقت كه خواهد اداكند

بيت بنزد كهان وبنزد مهان . بآزار موري نيرزد جهان . نثر

الظالم نادم . والمظلوم سالم .: بيت

مطلب در خوف ظالم و مظلوم

اي كه تو از ظلم چاهي ميكني . از براي خويش دامي ميكني

هر ضعيفانرا تو بي خصمي مدان . از نبي ذا جاء نصر الله خوان

گر تو پيلي خصم تو از تو رمد . نك جزا طيرا ابابيلت رسد

مكن گرگي مرنجان مرد مانرا . كه تا چون گرگ در صحرا نماني

وراعي الشاة يحمي الذئب عنه . فكيف اذا الرعاة لها ذئاب

ديمه ظلم ايده ظالم ايرميه هلاك . دورر كفر يله دورمز ظلله ملك

حكايت روزي داود نبي عليه السلام ديد كه از آسمان

چيزي مي بارد تعجب كرد . وحي آمد كه هذه لعنتي ادخلها

بیت کل ظالم • من اعان ظالما علی ظلمه جاء یوم القیمة وعلی
جبهته مکتوب آیس من رحمة الله • قیل انفذ السهام
دعوة المظلوم • تمثیل بنم دوجم نوشروان بر کافر ایکن
عدلی وانصافی ایله اعراف بوله • سن مسلمان اولوسن
طمعک وظلمک سببندن یوق جحیم اوله • بیوک خسران
وعقل معادده نقصان اولدوغندندر • قطعه
بود نوشروان عادل کافر آتش پرست • لیک تا قرار کردی ایزد جبار را
نام او عادل برآید وآن تو ظالم • مؤمنا بنکو که برخود چون کنی این عار را
بیت عقل جزوی عقل را بدنام کرد • کام دنیی مرد را بی کام کرد •
امدی شیخ عطارک بو قصه پرغصه سندن تفکر دریاسنه
طال • وکتاب مصیبت نامه سندکی حکایه سندن حصه
آل • حکایت شیخ عطار رحمة الله مصیبت نامه سنده
زمان اولده بر یهودی وار ایمش غایتده مالدار وصنعت
وکاری تمام اونیق ایمش • قضاء ناکهان برکون یوتلور مالی
قالمیوب مفلس اولور • خصمی درکه اقچهک یوق سنی نده بیم
وزنگین اولان بره کده بیم • یهودی درکه اقچم یوغیسه ایلورم
ونیجه اسباب خدمتکارلروم واردر • خصمی انلره دخی
واردر • حکمت ایله جمله سن آلور • کنه درکه اعضا کوک بونه
وارده بیم • اویون سکا دونسه الدغومدن بر مقدار دیره بیم

یهودی حرصندن نوله آیا کیم اویون بغزاوله خصمی درکه
عضوك ظاهرده شریفی یوزدر اما انوك دخی زبده سی
کوزدر مرادم کوزکه وارمقدر غیرسنه طمعم یوقدر
بودخی طمعندن راضی اولوب بیده لوم سنوك مرادك
طرفنه کیده لوم والحاصل کوزن دخی آلور صکره دنیه
وار یهودی دخی دکه هیچ انصاف بوقدر باغ و باغچه
و نیجه کیسه ایله اقچه و بوقدر کار و بار و نیجه اسباب و
خدمتکارلروی فدا ایدوم و شریف عضوم کوز ایدی
آنی دخی ویردوم و نابینالغی اختیار ایدوم شمدی دنیه
قصد ایتمك نیجه انصافدر بو سوزك آغرلغی نیکا صکن
کوه قافدر حصه بنم روحم جحود عنود و مردود مطرودك
دین مرداری کاسد و اعتقاد باطلی فاسد لیکن بوقدر
دنیاسنی ویردی و کورلکی اختیار ایتدی سن دین پاکوکی
و اعتقاد تابناکوکی دنیای مردار و بی وفای غدار ایچون
بکوندوردم تلف ایدرسن یارن حضور حضرتنه نه دین ویوزه
کیدرسن مصراع دینی دنیایه صاتنلرده نه ایمان اوله بنم روحم
اکر خدای عز و جل حضرتلرینك لطف و کرمنه اعتماد
و فضلنه اعتقاد ایدهرم دیرسك کوزل اما کندوکی
قرآن کریمك بیورغنه اویدر وقلبوکی نور ایمانله کولدر

بیلنز که قرآن کریم الشانی کندوکنا ویدره سنی وتقبوکی
ویاوینا یله دولدوره سن * خط * داشت نگردن شرع را بر خود خطاست
خویش را بر شرع باید کرد راست * قال الله تبارک وتعالی
ما غرک بربک الکریم الذی کورامدی بو آیه کریمه نک
معانیسنده قورخولر چوقدر * آخرت ایچون توکله مجال
یوقدر * زیرا قرآن عظیم الشانده حق جل وعلا بجمله توکلی
دنیا ایچون بیوردی * اما آخرت ایچون درمان کند وسعیکوزدر
همان * قال الله تبارک وتعالی وان لیس للانسان الا ما سعی *
تمثیل بنم روحم مثلا دنیاده برکیمسه دولو متاع ایله
اسلامبولده دولدورسه لر * وبونک مصره وارمسنی
مراد ایتسه لر * اما بو کمی یه نه یلکن ونه دومن ونه ملکنی
نه سرن ودوب * وهم اقندیدن اشاغه صاللویوب
توکل ایله کیتسون وارنلر همتی ایله مصره وارسون دینلور ایسه
عین ضلال وامید محال در * اما آلات واسبابلری ودوکلری
وتعنکاری تمام یرنده اولوب * وملاحلر وسایر جنکجیلری
ایچنده دولوب بعده توکل ایدرسه لایق واحری * و
ذل یدیر وغرادر * آیا یولده قورتنه محاوله * یوخسه
کافر کیمسیی بوله دیو خوف لازم بلکه الزمدر * سن ایسه
بونک خلافنده * وعقل وفکروک دنیا جمعنده

کدرسه بولنه
ونصح ونزادی

اشکوك طعتوز بردن بغلرسن • وبش اقچه زنان ایچون اون کون
اغلرسن • اما آخرت ایچون ایکی اقچه بری بریندن آیرمزسن • ویوم
کریمدر دیو آخرتی قالورسن • حکایت سیدی علی زاده شرعه
شرحنده یازار • بر سیخی کمسنه بر فقیری اجرته طوتمش • والوب
اونه کتمش تا که چناقلرن یویب پاك ایده • وصکره کندویه
احسان ایده • بو بخیل عقل وقلبی سخت • وعاصی وبدبخت
ایسه بیوردی قلری یره کتمز • وهیچ برینی پاك اتمز • بلکه چناقلرك
برنجه سن قرمش • وبر مقدارینی ملوث قومش • صکره کلوب
کریمدن حق طلب ایدر • بر عاقل بوکا جواب ایدر که بیورلن
خدمتوك برنیجه سی یونمش اولسه • وبرنیجه سی ملوث قلسه
وبر مقداری خطا وسهوله قرلسه • کریمدر دیو حق طلب ایلیه سك
جایز وسزا فرحمتوکه کوره جزا بولورسن • والا امید محال
وراه زندقه وضلالتدر • مصراع • زهی تصور باطل زهی خیال محال
مایه بر ظلم وفسق وکفر ولکن • مع • لایعتنا نصافده اندرمین
چون ترازوی نوح بود ودغا • راست چون جوی ترازوی جزا
بیم زرحم شرع شریف دایره سندن چیقه نوك حالی دنیاده
ذکر کون • وآخرتده نار جحیمه سزاکون اولور • حضرت هود
علیه السلام قصه سندن حصه الوب تفکر ایله • قال النبی علیه السلام
صلی الله علیه وسلم انما مثل شریعتی کمثل سفینة نوح

فمن رکبها نجا ومن تخلف عنها غرق قال الله تبارک وتعالی
فانظر کیف کان عاقبة المکذبین دیرسک که بن تکذیب ایدنلر
نه اولدی قولکده یوغیسه فعلکده وار بیت

دست کوراند بحبل الله زند * جز بامر ونهی یزدانی متند
چیست حبل الله رها کردن هوا * کین هوا شد صرصری مر عاد را

حکایت حضرت مولوی یازار مثنوی شریفلرنده هود
علیه السلام برکون بر دایره چزوب قومنه دیدی که سزلره نصیحت ایدرم
طورلک چزدوکم دایره نک ایچنه کیروک زیرا هر سوزمک اصلی
وشرحی ایدرسم نیجه باب وفصلی واردر همان سزه لازم اولان
بیوردوغم طوتمق ونهی ایتدوکم یردن قچمقدر حق جل وعلا
سزلره بر یل کوندرر دهولناک ودایره دن طشره بولدوغی
هلاک ایدر اما دایره نک ایچنده بولدوغنه باد صبا اولور
واسدوکندن جانکوز صفالر بولور حصه بلکه شرع
وسنت لطیفه همان اول دایره در نظر قیل دایره دن طشره
یوروک وار مدرکلره اجل صرصری کلور یقر وبنا بدنی برلره
صوقر مصراع جان بجانان ده وکرنه از تو بستاند اجل بیت

هود کرد مؤمنان خطی کشید * نرم می شد باد کانجا میرسید
هر که بیرون بود زان خط جمله را * پاره پاره می کسست اندر هوا
همچنین باد اجل با عارفان * نرم وخوش همچون نسیم گلستان

بيت

زآتش شهوت نسوزد اهل دين | باقيانرا برده تا قعر زمين
من بنده قو آتشم اكر طاعت دارم | من خاك ره محمد مختارم

حكايت شبان داعى قدس سره دخى نمازنده قيونلرينه
بر دائره چكر وكندو دولت وسعادت ايله جمعه نمازنه
كيدر حكمت ربانى اول نمازدن كلنجه نه قيون دائره دن
طشره اولور ونه بر قورد ايچرو كلوردى حضرته سؤال
اولنور بونه عجايب حكمتدر وبو رمزوك سرى ندر شبان
دخى بيوردركه قورد قيون ايله شول وقت يارشدى كه
چوبان افنديسى خدمتنه دورشدى قورد قيونه
شول زمان كلوركه چوبان افنديسنه عاصى اولور بيت

همچنين شبان نهى ميكشيد | كرد بر كرد رمه خطى بديد
چون بجمعه ميشد او وقت نماز | تا نيارد كرك آنجا ترك تاز
هيچ كركى در نرفتى اندر آن | كوسفندى هم نكشتى زان نشان

حكايت شيخ مصلح الدين شيرازى رحمة الله عليه بوستاننده
يزار سلف صالحيندن برنى كوردليركه قپلانه بنمش ويلانى
قامچى ايدنمش سؤال اولندقده طوردر وجواب لطيف
بيوردر قپلاندن ويلاندن وساير جانوراندن بكا مونس اولديسه
عجب دكل بلكه دنيا خارستانى بكا بوستان وكلدرستان اولورك
دخى كوكلكوز آرزو ايدرسه وبو رتبه بولمق دلرسه

حق جل وعلا نوک امر شریفندن باش چورمک وخلق
رضی یولنه کتمک تاکه هر شی سیزه رام ودائم دنیا عین
کام اوله من کان لله کان الله له احفظ الله
یحفظک احفظ الله تجده اماماک بیت

حکایت کنند از بزرگان دین | حقیقت شناسان عین الیقین
که صاحب دلی بر پلنگی نشست | همی راند رهوار ماری بدست
یکی گفت ای مرد راه خدای | بدین ره که رفتی مرا ره نمای
نگین سعادت بنام تو شد | چه کردی که درنده رام تو شد
بگفت ار پلنگم زبونست ومار | وگر پیل وکرکس شگفتی مدار
تو هم گردن از حکم داور مپیچ | که گردن نپیچد ز حکم تو هیچ
چو حاکم بفرمان داور بود | خدایش نگهدار ویاور بود
محالست چون دوست دارد ترا | که در دست دشمن گذارد ترا
ره اینست ورو از طریقت متاب | بنه گام وکامی که خواهی بیاب
نصیحت کسی سودمند آیدش | که گفتار سعدی پسند آیدش
گدای در او باش وپادشاهی کن | مکن مخالفت او وهر چه خواهی کن

بیوزدوخم انسانده بوکا اقتدار وار ایکن ضایع ایتمک وهوای
نفس طرفنه کتمک لایقمیدر حضرت مولوی بیت

قدر خود نشناخت مسکین آدمی | از فزونی آمد وشد در کمی
آخر آدم زاده ای ناخلف | چند پنداری تو پستی را شرف

مطلب بند

بند والدم جوهر حکایت ایدردی و عبرتله قالوب تفکر دریاسنه کیدردی دوخ شهرینلری شاذ اولمه ومرقد نور رحمت ایله دوله بو طورنام واردی غایت زیرک که مرغلر اراسنده بولنمیه بوندن یکرك هرقچن بنی کورسه رقص ایدوب قنادلرینه کلوردی و بونینی بو بیوم قویوب دوردی برکون الومنده بر شاهین کوردی همان یوزونی بندن چوردی بعده غیری طرفه کدوب ملول اولدی و ایکی کوزی یاشله دولدی صکره چوق چالشدم اصلا آشنالق ایتمدی وصلح طرفنه کیتمدی یعنی دیمك اولدی که چون سن بنم دوستم سن یاه شمنم الوکده نیلر اشته روح مرغ حال دلیله بولیه سویلر حضرته یا بو حضرت عزتله دوست بجا اولور و زکه دشمن ایله دوستلق ایده روز رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیور مدعی بولوره کده دز فافهم قال الله تبارك وتعالی الم اعهد الیکم یابنی آدم ان لا تعبدوا الشیطان انه لکم عدو مبین ∴ بیت

کجا سعی بر آیم از ین عادوننك	که با او بصلحیم با جنك جنك
کرت دوست باید کاو بر خوری	نباید که فرمان دشمن بری
نظر دوستنا در کند سوی تو	چو در روی دشمن بود روی تو

چو بیند که دشمن بود در سرای • ندانی که کمتر نهد دوست پای
شیطانه سوآل اولنمشکه سلاحك ندر جواب ویروب
درکه قلجم خمر دنوادق و بایم تازه اوغلاندر بنظر الحرام
سهم من سهام الشیطان ∴ فنون المجالس قال علیه السلام
من نظر الی غلام بشهوة احبط الله عمله سبعین سنة •
ولعنه ملائکة السماء والارض واشد الله علیه من مواطن
اربعة عند قبض روحه وفی القبر والحساب والصراط
وقال علیه السلام من قبل غلاما بشهوة فکانما ناکح
مع امه سبعین مرة • ومن نکح مع امه مرة فکانما اقتض
سبعین عذراء بغیر مهر • ومن اقتض عذراء بغیر مهر فکانما
زنا مع سبعین ثیبا • ومن زنا مع امرأة مسلمة وغیر مسلمة
حرة او امة فتح له فی قبره ثمانمائة باب من النار یخرج الیه حیات
وعقارب • حضرت سلطان ولد [illegible]
پندیست این ازو که بجز من نظر مکن • ور سوی من نظر نکنی سوی مه نهد
خلاق به بود ز خلایق بیقین بدن • مکسل از آن کسی که ترا زوست فایده
کرد فلك بگرد که آنجا ملك برند • بگریز از زمین که برو ازدیو زده
ابو السعید ابو الخیر ∴ بیت • دانی که چه گفت مرا یار امروز
جز ما بکو اندر منکر دیده بدوز • قال الله تبارك وتعالی
یعلم خائنة الاعین وما تخفی الصدور ∴ شعر

يعصي الاله وانت تظهر حبه ❊ هذا لعمري في القياس بديع
لو كان حبك صادقا لاطعته ❊ ان المحب لمن يحب مطيع
برو تو خانه دل را فرو روب ❊ مهيا كن مقام جاي محبوب
چو تو بيرون شدي او اندر آيد ❊ بتو بي تو جمال خود نمايد
قال فخر العالم صلى الله عليه وسلم ان في الجسد مضغة اذا صلحت
صلح الجسد كله واذا فسدت فسد الجسد كله الا وهي القلب ❊
حكايت زمان اولده بر پادشاه بر كون تفرج باغ ايدر
و سير و تماشا ره كدر بر درويش كوردكه بر يرده اوتورمش
و كندو حاليله تفكره وارمش پادشاهي كوروب التفات اتمز
و اصلا تعظيمه كلمز پادشاه بيوردكه كتورك بونك حقندن
كلنسون تا كه پادشاهلره تعظيم واجب ايدوكي بلنسون
درويشي كتوروب سؤال ايدرلر مسكين نيچون سن پادشاهه
تعظيم اتمدوك و قرآن كريم بيوردوغني طوتمدوك
قال الله تبارك وتعالى اطيعوا الله واطيعوا الرسول
واولي الامر منكم درويش ديدي دركه پادشاه اولدركه
نفس هواسن ترك ايده و رضاي خدا يه كيده قال الله
تبارك وتعالى ان اكرمكم عند الله اتقيكم سن پادشاه
دكل بلكه بنم قولومك قولي و ظاهر اولدي معنيده اول ليسن
زيرا دنيا بنم قولمدر بكا خدمت ايدر وهر نه درسم آني ايدر

مطلب اهم

كما ورد في الحديث القدسي يا دنيا اخدمي على من خدمني
واتعبي على من خدمك [illegible] تعلق [illegible] انك
درميان بلكه باش وجان [illegible] ترسن اما [illegible] علائقدن
كسلاوِن ونيجه درلو فسق وعصيان [illegible]
برجيفه حمال وقارنك وساوس ايله ملال در تنكري
راه آخرت وتدبر اسباب موت [illegible]
هي بيچاره كندوكي پادشاه صنمه وغرورك آب روانندن
طينمه تنكري قل حق جل وعلا سني اول برحوره [illegible] خلق
ايدي سندن اول نيچه پادشاهلر بو عالمه كلدي وكيتدي
وسنوك دخي اي غريب سفرك قريبدر حكره واره جغك منزلك
مقبره اي غافل ايشوك صوكي كوره
پس اي خاكسار كنه عن قريب [illegible]
كنه درويش دخي [illegible] سويله [illegible]
تعظيمي سن بكا ايله ديمش بعده عالم تنكريكتمش
قطعه پادشاهم ديو مغرور اولمه اي شاه جهان
باب حقده شاهله درويش چون يكسان اولور
اولمه غمكين اي فقير وبيكس وبي چيز اولان
صورتا اولان فقير اول بابده سلطان اولور
بيت نيجه شهلردن قالوبدر بو سراي كاينات

ای نیجه شاهان که داخی نیجه دولتلو اولا

... خاك زمینوك هر بری

نیجه جمشید و فریدون کبی اولغانا اولا مولوی چون

... عکس چون کافور نام آن سیاه

صدر ... عان او بتست یعنی جاه و مال

نام ... دزد دولتش مرك و دردو جان

ای سرابه باغ توز ندان تو خانمان تو بلای جان تو

... ای کم ز مو زان ندیدی آن موکل را تو کور

حکایت شیخ عطار رحمة الله علیه بزار منطق الطیرنده

مطلب فی ... واقعه سنده

سلطان محمود دنیادن سفر اندوکدنصکره بر کمسنه

کورد پادشاهم دیوب قارشوسنه واردی اول دخی

دیرکه ... پادشاه دیمه وسوزوکی غلط اتمه

... دنیاده کدا اولمشم ونفقه مه خوشه چین لقده

بولایدوم جاه و رتبه یه اهل اولیدی وبغروم قان الیه

دولیدی توزوسوه شول همانك قنادی که کولکه سی

بنوم اوزریمه صالدی ثمدی حسابدن یوقدر قتل و

قال ذره ذره جمیعدن دخی سؤال ایدرلر بلیدم دنیاده

جست باد وکدالغی اختیار ایدردم بنم دوحم سلطان محمود

ملك ماضی آنا غایتده عادل وغازی ایدی دین و دیانت

وفکر وکیاست وشرع فتوی وصلاح وتعویدیه فرد وتدبیر
آخرتده مرد ایکن حالی پریشان وحسابنده سهو کردان
اوله یا غیری اهل دنیانك حالی نه اوله بیت

پادشاهی بود بر راه صواب | یك شبی محمود را دیدی بخواب
گفت ای سلطان نیکو روزگار | حال تو چونست در دار القرار
گفت تن زن خون جان من مریز | در غم من چه جای سلطانیست خیز
گر تو خوانی جز پریشانم مخوان | اوست سلطان نیز سلطانم مخوان
سلطنت اورا ست من بر سودمی | گر بدنیا در گدایی بودمی
کاشکی صد چاه بودی جاه نه | خوشه چینی بودمی و شاه نه
نیست این دم هیچ بیرون شو مرا | باز می خواهند یك یك جو مرا
خشك بادا بال و پر آن هما | کو مرا در سایهٔ خود داد جا

بیت
باغیر و اضاف شاهی بود چنانك | ازینك دو چوب پارهٔ شطرنج شاه

بیت
غلط کرده طمع کردیم جمله و سنده بلندی ب راه
دریغا ما ندانستیم قدر درد سندی را الامارة عزة
في الدنيا وحسرة وندامة في العقبى قال فخر العالم صلى الله
عليه وسلم فروا من فضول الدنيا كما تفرون من الجذام
وبر عاقل دیمش من لم یترك الدنیا محمودا تترکه الدنیا
مذموما حضرت مولوی هم دین معنیه فرماید بیت

هرچه از وی شاد گردی در جهان | از فراق او بیندیش آن زمان

زانکه کشتی شاد بس کس شاد شد — آخر از وی جست و هم جوف باد شد

از تو هم بجهد تو دل بروی منه — چون از آن کو بجهد از وی تو بجه

ای خنک آن کو بن ملکت بجست — که اجل این ملک را ویران کرست

حکایت حضرت مولوی بیورر مثنوی شریفلرنده امرء القیس که
عرب پادشاهی ایدی انوك بیانی وزماننده یوسف ثانی
ایکن بوکا بر حال عارض اولور کدر وسلطنتی ترك ایدر
غیری پادشاه ولایتنه وارر و فقر و فاقه ایله نجه یل آنده
دورر چونکه باد عشق بونیله اسر کنعان نفسی ایچون کرج
کسر بونك ولایتندن برنجه آدم کلدر واردب اول
پادشاهه خبر ایدر که امرء القیس بونده کلمش وشکار عشق
ایچون خشت زن اولمش پادشاه دخی کیجه ایله وارر و
امرء القیسی کورر دیر که هی سلطانم نیچون ولایتکدن کندی
و پادشاهلغوك ترك ایدوك عسکر و خزینه‌ك چوق
و سجاده نظیرك یوق حسنده زمانه‌نوك یوسفی و
مردانه‌لوك آصفی سن اشته تاج و تختم و سلطنت
و بختم سلطانمك اولسون تشریف بیور ممالك نور
نور عدلکوز ایله دولسون ولایت نذر بوکدا باش وجان
بولوکه فدا دیوب چوق فلسفه سویلر وانوك انده
قالمسین دیلر سوز تمام اولنجه امرء القیس سکوت ایدر

وغاموشلق عالمنه کدر منکره بوکه ذرکه ای خوبی ملاک
متکدر التجی مالك • واقعاتش بزه مملکتوکی ویروب
وجان وباشوکی فدا ایدوك بو دخی نه الوم سنی تاج
وکمردن بیزار ایده لوم هماندم باشنی بیوك قولاغنه
قومش • ودرد عشقدن بر پاره دیمش آنی دخی کندوکبی
سرکردان ایدر • وال الله الوب غیری ولایته کیدر
بو حاله واصل اولان پادشاهلغی بدر • عشق آدمه زوجم
بویله ایدر • حضرت مولوی می فرماید • بیت

امرء القیس از ممالك خشك لب — هم کشیدش عشق از خط عرب
تا بیامد خشت میزد در تبوك — با ملك گفتند شاهی از ملوك
امرء القیس آمد اینجا بکد — در شکار عشق خشتی میزند
آن ملک برخاست شب شد پیش او — گفت او را ای ملیك خوب رو
یوسف وقتی دو ملکت شد کمال — مر ترا رام از بلاد و از جمال
کشته مردان بندکان از تیغ تو — و آن زنان ملك مه بی میغ تو
پیش ما باشی تو بخت ما بود — جان ما از وصل تو صد جان شود
هم من و هم ملك من مملوك تو — ای بهمت ملکها متروك تو
فلسفه کفتش بسی او بد خموش — ناکهان واکرد از سر روی پوش
تا چه کفتش او بکوش از عشق و درد — همچو خود در حال سر کرداش کرد
دست او بکرفت و با او یار شد — او هم از تخت و کمر بیزار شد

تا بلا و درد رفتند آن دو شه • عشق یک کرت نکرد ستان کنه
مایه در بازار این دنیا زر است • مایه آنجا عشق و دو چشم تر است
ای مرد ره عشق کشی بار ملامت • یا در گذر از عشق و برو خوش بسلامت
درد و بلا ز این بیت کردم مردی • کو بزنی اعتراف تا دگر بار دهند
عشق نه جا هست کنی بخیره باد • اتك نه دیت کان بدکهی زاد هند

اشرفی رومی فرماید

بو بولده کوچکیسك جانه قالمه • جهانك وارلغن بر جوبه آلمه
بو قیلدی بو جنبش ویرمه آلمه • قمو بردوش کبی بو کیمه کلمه

حضرت مولوی فرمود درین معنی

پادشاهان جهان از بدرگی • بو نبردند از شراب بندگی
ورنه ادهم وار سرگردان و دنگ • ملك را برهم زدندی بی درنگ
زانکه ذوق سجدهٔ پیش خدا • خوشتر آید از دو صد دولت ورا
مالك الملکست هر کش سر نهد • بی جهان خاك صد ملکش دهد
پس بنالد که نخواهم ملکها • ملك آن سجده مسلم کن مرا
ملك برهم زن تو ادهم وار زود • تا بیابی همچو او ملك خلود

حکایت حضرت مولوی مثنوی شریفلرنده بزارلرمحنیان

ابرهیم بن ادهم دخی سلطنتی ترك ایدر • و دراه فقره کیدر • بر کون دریا کنارنده اوتورر • و خرقه جوغنه یمه اودرر • بر پادشاه بنوك اوزرنه اوغرنا کهان • کوردکه اول سلطان جهان •

قومی ایچنده اوتورمش و خرقه جوغنی اوکنه کتورمش
ایکی پاره جقلود کوبه دوردر اول پادشاه بونی کوردی
همان دم سجده ایلدی یعنی تضرع طرفه کلدی پادشاه دخی
زمان ایله شیخك قولی ایمش و شیخی کوردکده کوکلندن
دیمش نه عجب بو قدر ملکی ترك ایده و دولت و فقر بوینه
کده حضرت شیخ دخی بونك اندیشه سنه واقف اولوب
و فکر فاسدنی بلوب النده اولان اکنه‌یی دریایه اتوب کیدر
و اکنه سنی استیوب بالقلره ندا ایدر یوز بیك بالق دریادن
باش چقاردر و هر برینك اغزنده بر التون اکنه دوتدر زبان
فصیح ایله هر بری درکه یا شیخ بزوم اکنه موزی آل کرامت
دولت ایله صکره مصالحوکه کیت شیخ دخی امیره نظر ایدوب
بکوك عقلی باشندن کیدر کنه کلدوکده حضرت شیخ درکه
سلطنت بو میدر که کوردوك بو نسخه اولمدر که سن ایدوك
بو نشان ظاهر ایدر نسنه یوق بنوك معاورا سنده تماشاجی
کوردوك کوك دریادن قطره و کونشدن ذره [illegible]

هم ز ابراهیم ادهم آمدست	کو ز راهی بر لب دریا نشست
دلق خود میدوخت آن سلطان جان	یك امیری آمد آنجا ناکهان
آن امیر از بندکان شیخ بود	شیخ را بشناخت سجده کرد زود
خیره شد در شیخ و اندر دلق او	شکل دیکر کشته خلق و خلق او

کوردی

کو رها کرد آنچنان ملک شگرف — بر گزید آن فقر بس باریک حرف
ترک کرد او ملک هفت اقلیم را — میزند بر دلق سوزن چون گدا
شیخ واقف گشت از اندیشه اش — شیخ چون شیرست و دلها بیشه اش
شیخ سوزن زود در دریا فکند — خواست سوزن را بآواز بلند
صد هزاران ماهیی اللهیی — سوزن زر در لب هر ماهیی
سر بر آوردند از دریای حق — که بگیر ای شیخ سوزنهای حق
رو بدو کرد و بگفتش ای امیر — ملک دل به یا چنان ملک حقیر
این نشان ظاهرست این هیچ نیست — تا بباطن در روی بینی تو بیست
سوی شهر از باغ شاخی آورند — باغ و بستان را کجا آنجا برند
سجده کرد و رفت گریان و خراب — گشت دیوانه ز عشق فتح باب
هرچه غیر اوست استدراج تست — گرچه تخت و ملکتست و تاج تست

حکایت بحر الاستعاده ده بزار. نوشابه که زماننده عورت پادشاه ایدی. اسکندری ضیافت ایتمش. وکندو خدمتکارین بیوزمش. اسکندرك اوکنه دورت زرین طبق اوله ودورت بللور کاسه که ایچی لعل و یاقوت و انجو و زبرجد ایله دوله. ایله ایدرلر. پادشاه بیوردوغی بوله کدرلن پادشاه اسکندره بیورك دیو خطاب ایدر. وکندو اوکنه قونلن یمکی طرفنه کیدر. اسکندر درکه هی سلطانم اوکومده جواهر چوق. اما ییجك نسنه یوق. نوشابه درکه بو سزی

حکایت

جواهر پر صنوردر. یدی کوك سابنو کبی کرده وآتش مانند
آمسکین خلعتله بوصواش کندی ولایتیکه اول معدا
بیه جك بولنمزمی که. بوقدر عسکر ایله عالمی کشت ایدرکن
آیا بو حرص و امل ایله دنیایی چوغلدوب ندرسین. زنهار
بو فکردن فارغ اول. ورب اعلا درگاهنه کیدن یولی
بول. اجل ناگاه ایرشور غافل اولمه. ودولت دنیایه
بر بوله المه. زیرا چراغ سحری کبی یوف. وشاگرد خیاطی کبی
صوکی یوف در. بیت بیچاره کسیست آدمی زاد
خاکیست که پف کنی برباد. والحاصل اسکندره چوق نصیحت
ایدر. بعده اسکندرك عمری آز اولوب بر قاچ یلدن صکره
دار آخرته گیدر. اول حالی حضرت عطار رحمة الله مصیبتنامه سنده
على التفصيل حكايت ايدر. حکایت

چون سکندر را مسخر شد جهان — وقت مرگش او در آمد ناگهان
گفت تا بوی کنید از بهر من — دخمه سازید بیش شهر من
کف گشاده دست من بیرون کنید — نوحه بر من هر زمان افزون کنید
تا ز مال و لشکر و ملك و شهی — خلق می بینند دست من تهی
گر جهان در دست من بود آن زمان — در تهی دستی برفتم از جهان
ملك و مال این جهان جز هیچ نیست — گر همه یابی چو من جز هیچ نیست

بیت گیرم که سکندری جهان سر بسر تراست

ابدی

لیکن چه سود عنقا قیلمش مرغه دربیت • رباعی

ای آنکه تراست سکندر وجم • ازحرص مباش در پی سیم ودرم

عالم همه درتست ولیکن ازجهل • پنداشته تو خویش را در عالم

قال فخر العالم صلی الله علیه وسلم کن فی الدنیا کانک غریب او

عابر سبیل وعد نفسک من اصحاب القبور • بیت

عز دنیاده مکن هیچ اعتبار • عجز وفقر ونیستی کن اختیار

جهانده چوقی کوره لر دردلو تشلر • همین برخرقه برلقمه دیمشلر

فخر عالم بهتر آدم صلی الله علیه وسلم بیوردیلر الفقر فخری •

قال الجنید رحمة الله علیه الفقر ثلثة احرف فا وقاف و

را فالفاء هو الفناء والقاف هو القناعة والراء هو الرضا

واذا لم یکن هذه الصفات موجودا فی الفقیر لا یکون فقیرا •

حکایت اولنور زمان اولده برشیخ کامل وعلمی ایله

عامل • ظاهری فقر ایله آلوده • اما باطنی غنا ایله پالوده •

اولوب توکل دریاسنه غرق • وصحرای عبادتده مانند برق

اولوب برپادشاهزاده حضرت شیخک ظاهر حالنه نظر

ایدر • وشفقتلیدوب مرحمت طرفنه کدر • خزینه سندن

اون بیك فلوری آلور • وشیخ اوکونده قویوب محب ومرید

اولور • ونیتی شویله ایدی که شیخ ارتق فقیرلک کورمیه

وکمسنه یه احتیاج عرض ایتمیه • شیخ کامل التوفیق

و عادت قدیمه‌سی برهفته‌یه قومیوب فقرایه تصدق ایدر
بك زاده کوروب اوزره وره‌سیه ایتمك المغه کدر
تعجب ایدر و حیرته واروب تفکر ایدر مکر شیخ مشرف
اوله یوخسه برکمسنه بوقدر فلوری بوله برهفته
ایچره نیجه محتاج اولور و فقیرلك اکا نیجه یول بولور
دیو شیخ بونك سرینه واقف اولوب درکه قوزیمه کل و شول
یوزکی اتمکجیه رهن قویوب اون اقچه‌لق اتمك آل اکر قبول ایتمز
و اتمکی اونلق ویرمزسه باری بش اقچه‌لق اولسون تا که اوقی
اولان تشویشدن قورتولسون بك زاده دخی اتمکجی
کافره واروب و یوزوکی کوستروب ایکی اقچه‌یه دخی قبول
ایلمز و یوزوکك قیمتن بلمز بك زاده یوزوکی کینه شیخه
کتورر حضرت شیخ بیورر وار یوزوکی بازارده کوهر فروشلره
کوستر و کورکه انلر نه بهایه اشترر بنه یوزوکی بکا کتور صقنه
و سوزمدن طشره ایش اتمه بك زاده دخی کوهر فروشلر
بازارنه وارر و خانجی دلاله ویرور همان نقد اون بیك فلوریه
چقارر بك زاده تماشایه بقارر کینه یوزوکی الوب حضرت
شیخه کلور و اون بیك فلوریه چقدوغن خبر ویرور
شیخ یوزوکی الوب بارمغنه صوقر و دونوب بك زاده‌نك
یوزنه بقر و خطاب ایدوب درکه اتمکجی کافر یوزك قیمتن نیجه

بیلور

بلورسه اوزی • سن دخی فقیرلق قدرینی شویله بلورسن
قوزی • بیت اولمیان آگاه حقدن آه آه •
اوده یانسون خرقه وتاج وکلاه حضرت مولوی بیت

فقر فخری از گزافست ومجاز | نی هزاران عز پنهانست وناز
آنچنان کز فقر می‌ترسند خلق | زیر آب شور رفته تا بحلق
گر بترسندی ازان فقر آفرین | گنجهاشان کشف گشتی در زمین
گنجها را در خرابه زان نهند | تا ز حرص اهل عمران وارهند
حصه کشتی را برای آن شکست | تا تواند کشتی از فجار رست
چون شکسته می‌رهد اشکسته شو | امن در فقرست اندر فقر رو
هر کجا دردی دوا آنجا رود | هر کجا فقری نوا آنجا رود
تا بسقاهم ربهم آید خطاب | تشنه باش الله اعلم بالصواب
آنچه گفتم از غلطهاتست ای عزیز | هم برین بشنوده ام از عطار نیز
رحمة الله علیه گفته است | ذکر شه محمود غازی سفته است
کز غزای هند پیش آن امام | در غنیمت اوفتادش یک غلام
پس خلیفش کرد بر تختش نشاند | بر سپه بگزیدش و فرزند خواند
حاصل آن کودک بر آن تخت نظام | شسته پهلوی قباد شهریار
گریه کردی اشک می‌راندی بسوز | گفت شه او را که ای پیروز روز
از چه گریی دولتت شد ناگوار | فوق املاک قرین شهریار
گفت کودک گریه ام زانست زار | که مرا مادر در آن شهر و دیار

از تو ام تهدید کردی آن زمان | بینمت در دست محمود ارسلان
پس پدر مر مادرم را گفت جان | جنگ کردی که چه خشمت و غذا
می نیابی هیچ نفرین دگر | زین چنین نفرین مهلک سهلتر
سخت بی رحمی و بس سنگین دلی | که بصد شمشیر او را قاتلی
من ز گفت هر دو حیران گشتمی | در دل افتادی مرا بیم و غمی
تا چه دوزخ خواست محمود ای عجب | که مثل گشتست در ویل و کرب
من همی لرزیدمی از بیم تو | غافل از اکرام و از تعظیم تو
مادرم کو تا ببیند این زمان | مر مرا بر تخت این شاه جهان
فقر آن محمود تست ای بیم دل | که شنوزین مادر طبع مضل
گر بدانی رحم این محمود راد | خوش بگویی عاقبت محمود باد
زد بانش عشق فقر ست و فنا | کاین چنین فقر و فنا یابی خدا

قال شقیق رحمة الله علیه اختار الفقراء ثلثة اشیاء و الاغنیاء
ثلثة اشیاء اختار الفقراء راحة النفس و فراغ القلب و خفة
الحساب. و اختار الاغنیاء تعب النفس و شغل القلب و شدة
الحساب قال رسول الله صلی الله علیه و سلم اذا طلبتم من الدنیا
شیئا فتعسر علیکم و اذا طلبتم من الآخرة فتیسر لکم فاعلموا
ان الله یحبکم. بیت طالعم غایت ابود ر بخشد ز دنیا لیکن
لیک چون علم و عمل قصد ایلسم او لود سعید. و روی ابو هریره
رضی الله عنه عن النبی صلی الله علیه و سلم انه قال اللهم

من احبني فارزقه العفاف والكفاف ومن ابغضني
فاكثر ماله وولده فافهم وروي عن النبي صلى الله عليه وسلم
الفقر شقة في الدنيا مسرة في الآخرة والغنى مسرة
في الدنيا مشقة في الآخرة وقال سهل سئل ابو حفص
النيسابوري عن حقيقة الفقر فقال ان تخشى على زوال الفقر
بان تصير غنيا كما ان الغني يخشى ان يصير فقيرا وقال
رابعة العدوية حقيقة الفقر الفرار من الاغنياء خيفة
ان يعطوهم الاغنياء شيئا وقال فخر العالم صلى الله عليه وسلم
اللهم اجعل رزق آل محمد قوتا فخر عالم صلى الله عليه وسلم
اهل وعيالري ايچون رزق قوتلغنه دعا ايلمديلر و
كندولر دخي سعادتله يمالي كيسني كيرلردي ٭ وصحابهٔ كرام
رضي الله عنهم اجمعين ايچنده بله اوتوزلردي هيچ بلمزدي
رسول الله صلى الله عليه وسلم تفقد ايدر و هركيم ندا ايلرسه
لبيك ديرلردي وتفسير قاضي ده مسطوردر مبارك
زوجهٔ رحمته قودیلر بو مقدار ارسجق الدیلر کفاف ایچون
اخلاق نبویده یزار ایکی اقچه کندولرده اخشملردی البته
بر فقیری بولوب تصدق ایدرلردی ٭ وهم عمر شریفلرنده
مبارك قارني دو بجه اربه اتمکی یما مشلر ایدی ٭ وایکی
درلو طعامي بر یرده یمه دیلر ٭ کندو سعادتخانه لرنده

مطلب افضل و الغنى صلى الله عليه وسلم

بر كون عايشه صديقه رضي الله عنها كوردلركم مهتر عالم
صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه صونمدن ضعف طاري ولمش
حتى مبارك قوشقلرينه بر قاج طاش قوشقلر عايشه صديقه
رضي الله عنها بو مقداره زياده دردوكوب سوده لرى ايچنه قوشلر
فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك عادت شريفه لرى
انوك اوزرينه ايمش كه نماز مغربدن كچ كلورلر ايمش جمله اهللرى
يمكلرين يوب كندولرينك حصه مباركه لرى قالور ايمش
عادت قديمه اوزره عايشه رضي الله عنها سودي حضور
شريفلرينه كتورمش بسم الله الرحمن الرحيم ديوب سودي
مبارك اغزلرينه قودقلرى دم كيرو چقاروب بيورمشلر كه
هيچ يا عايشه بو سوده نه نسنه قاتدينمي نعم يا رسول الله كوردم
مبارك بشره كوزده ضعف وار بو مقدار زياده دوكب قويدم
ديجك يا عايشه دخي سود واري همان بودر سلطانم يا عايشه
بو كيجه بر آج قودك ايكي درلو طعام جنتده اولور دنياده
بناتى بجز مرد ديو بيوردیلر وهم بر كون حضرت عايشه رضي الله
عنها دركه سلطانم نعلين شريفكوز شراكي قتي كهنه اولدي
بر يكي نعلين ايده لوم ديجك جايز ديو بيوردیلر بر يكي نعلين
كتوردیلر وقت نماز ايردي دولت وسعادتله نمازه بيوردیلر
مسجددن كلوب دولتخانه لرنه كيردوكلرى كبي بر ساني عرب

کشیسی کلوب بنی آلیلمدر بیوردیلرکه یا عائشه بو یکی نعلینی سائله
ویره لوم بکا نمازده خاطره ویردی کهنه‌سنه بکا یتر وهم حکایت
اولنور نجاشی که حبش پادشاهی ایمش فخر عالم صلی الله علیه وسلم
حضرتلرینه هدیه یالحر بعثی اوزره نیچه درلو یادگار اسبابلر
کوندرمش فخر عالم صلی الله علیه وسلم جمله‌سن فقرایه بذل
ایدوب خاطری ایچون بر برده حبس ایتمشلر وکندو برده‌لرین
اصحابدن برینه احسان ایتمشلر صکره نمازده دوردیلر
تمام اولدوقده بیوردیلرکه سن اول کهنه برده‌یی بکا ویرن
بو یکیسی سکا ویره یم نمازده اکی چاشنی بولمدم دوحم
فخر عالم مفخر بنی آدم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینک بوقدر
جزوی نسنه ذوقندن آیریلجق قیاس اولنه که دنیای
غداره و مکاره چوق دخی اوله غیرلره نیلر. بیت
یك لقمه و یك خرقه و یك شربت آب . اینست نصیب ما ازین ملك خراب
ذو النون مصری رحمة الله علیه بیورر علامت خشم خدا
بربنده ترسیدن بود از درویشی بیت خرقه پشمینه را بر دوش کن
ترنجی از نامرادی نوش کن قال فخر العالم صلی الله علیه وسلم
اللهم احینی مسکینا وامتنی مسکینا واحشرنی
فی زمرة المساکین وروی ان عیسی علیه السلام کان یقول
الخبز من الشعیر والماء المالح والنوم علی التراب

لكثير لمن يأكل لغد ومن غدا الفقر في الدنيا مفتاح
باب غنى الآخرة قال النبي صلى الله عليه وسلم الفقر شين
عند الناس زين عند الله تعالى وقال جابر بن عامر
احب الناس الى الله تعالى الفقراء وكان احب الخلق
اليه الانبياء فابتلاهم بالفقر

بيت
بود سرمایه دارا از غم بار — تهی دستان آسوده ز دنیا
کیسه برانند درین ره کذر — هر که تهی کیسه تر آسوده تر

مشكاة الانوار ده يازار عايشه صديقه رضي الله عنها ميبور
اردیلر تمکنه آل محمد صلى الله عليه وسلم دو عيدي اكلي كيجه بوري
اردنجه حتى اكي جهان فخري صلى الله عليه وسلم سعادتيله
دنيادن آخرته سفر ايتديلر وكان فراش رسول الله صلى الله عليه وسلم
الذي ينام على وسادة من ادم حشوها ليف وعباءه خشنة
قالت عايشه رضي الله عنها جعلت ليلة تلك العباءة
طاقين فلما اصبح قال لا تجعليها طاقين فانه قد ثقل
على القيام الليلة الى التهجد وعن انس بن مالك رضي الله
عنهما قال دخل النبي صلى الله عليه وسلم ذات يوم منزل
فاطمة يسأل حالها قالت فاطمة يا ابت منذ ثلثة ايام
لم نذق طعاما ونحن نتصابر على الم الجوع انما المشكل علينا
جوع الحسن والحسين رضي الله تعالى عنهما فقال رسول الله

صلى الله عليه وسلم يا فاطمه لك ثلثة ايام ولابيك اربعة
ايام تحسين زوجها النبي صلى الله عليه وسلم من علي
رضي الله عنه دعا ابا بكر وعمر وسلمان واسامة ليحملوا
جهاز فاطمه رضي الله عنها فحملوا طاحونة وجلدا مدبوغا
ووسادة حشوها ليف وسبيحة اي تسبيحا من النوى
وكوزة من قصعة فبكى ابو بكر فعال الجهاز فاطمه فقال
صلى الله عليه وسلم يا ابا بكر هذا كثير لمن كان في الدنيا
فخرجت فاطمة عروسة وعليها شملة من صوف ورقعت
باثني عشر مكانا فكانت تطحن الشعير باليد وتقرء القران
باللسان وتفسره بالقلب وتحرك المهد بالرجل وتبكي بالعين
في كتاب هادي قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من
يشته كرامة الآخرة يدع زينة الدنيا وقال عايشه رضي الله عنها
اشترى رسول صلى الله عليه وسلم ثوبا باربعة دراهم وكان
قيمة ثوبيه عشرة وعن انس بن مالك رضي الله عنه قال
رأيت رسول الله صلى الله عليه وسلم يوم خيبر على حمار خطامه
ليف وعليه اكاف من ليف روضة العلماء ده يزار
عن ابي سعيد الخدري رضي الله عنه كان يعلف الناضح والبعير
ويقم البيت ويحلب الشاة ويخصف النعل ويرقع الثوب
ويأكل مع الخادم ويطحن مع الخادمة اذا اعيت ويشتري

الشيء من السوق ولا يمنعه من ذلك الحياء ان يعلقه بيده
ويجعله في ثوبه فينقله الى اهله وكان صلى الله عليه وسلم
يصافح الغني والفقير ويسلم مبتدئاً على من استقبله
من صغير او كبير من اسود او ابيض حر او عبد من اهل الصلوة
وليست له حلة لمدخله واخرى لمخرجه ولا يستحيي ان يجيب
اذا دعي وان كان اشعث اغبر ولا يحقر ما دعي اليه ولو لم يجد
الا حشف الدقل ولا يرفع غداء لعشاء ولا عشاء لغد وقد يصبح
يسع اهل بيته ما يهن كسرة خبز ولا شربة سويق هين
المؤنة لين الخليقة كريم الطبيعة جميل المعاشرة طلق الوجه
بسام من غير ضحك محزون من غير عبوس متواضع من غير
ذلة جواد من غير سرف رحيم بكل مسلم چونکم حبیب ربنا
پیغمبر آخر الزمان عليه صلوات الرحمان حضرتلرینك اخلاق
شریفه لری ذکر اولندی پس امدی حلیهٔ مطهره لری دخی
یازله تا که کورن کمسنه نك کوزی نور ایله دوله و رساله
انوك سببندن قدر و شرف بوله

ای شرف جملهٔ عالم بتو • روشنی دیدهٔ آدم بتو
ای صبح سعادت زجبین تو هویدا • وان حسن چه حسنت تبارك و تعالی
مطلع انوار حق مقصود کل • پیشوای شرع و سلطان رسل
بود در انجیل نام مصطفا • آن سر پیغمبران بحر صفا

او خلق خامضا كان بشئ الخبز غلط وهو الدقيق

بو ذکر حلیهاو شکل او • بو ذکر غزو و صوم و اکل او

طایفهٔ نصرانیه بهاء ثواب • چونکه سیدندی بدان نام و خطاب

بوسه دادندی بدان نام شریف • دونهادندی بدان وصف لطیف

فخر عالم بهلو محمد آدم صلی الله علیه وسلم بیورمشلردر که

امتمدن هر کیمسه کورمدی حلیهٔ شریفمه نظر ایتسون تا بنی

کورمش کبی اوله و سرور ایله قلبی دوله و آتش دوزخ اکا

حرام اوله و اول اوده هر کیم ساکن اولورسه دنیاده و آخرتده

ایلولك بوله و هیچ بر یردن بلا و آفت و رنج کورمیوب حافظ

و ناصری الله تعالی اوله و دنیادن آخرته انتقال ایتدوکده

یمتشمك کنده سه مصاحب اولوب مقبره سی نور ایله دوله اکر

کفنی ایچینه ایله قویورسه چورومیوب عذاب قبردن قورتله •

حلیهٔ شریف

اسمر • ابیض • قلیل • الصفره

بغدای اکلو — آق کوکلو — آز — صاری مزراق اوله

رحب • الجبهة • واسع الجبین •

مبارك النی — اجوق — م

ابلج • ابرج • اشهل • ادعج العینین

مبارك قاشی اجوق — مبارك کوزلری آغی بیاضی غالب — مبارك کوزلرنك بیاضی صاری دیبلر — کوزلرنك سیاهی قاره‌ی

افلج الاسنان • اقنى الانف • مليح الوجه

مبارك دیشلری آچوق · مبارك بورنلری اوزنجه · یوزلری كوزل

طویل الیدین • رقیق الانامل • تمام القامة

مبارك اللری اوزون ایدی · مبارك بارمقلری اینجه · اوزون بویلو

وفی بدنه شعر الخط • من الصدر الی العنقه

ذخی مبارك كوده لرنده وار ایدی اینجه قیللردن خط · كوكسندن كوبكه وارنجه

وبین كتفیه • خاتم النبوة • مكتوب

ذخی مبارك آرقه لرنده وار ایدی · پیغمبرلك مهری · یازلمشدی

باطنها الله • وحده لا شریك له • وظاهرها

ایچروسنده الله · بردر · یوقدر شریكی آكا · ذخی ظاهرنده

مكتوب • توجه حیث شئت

یازلمشدی · یوز طوت هر قنده دیلرسك

فانك منصور • لا اله الا الله •

تحقیق سن نصرت ویرلمشسن

• محمد رسول الله •

حضرت مولوی

من ترا اندر دو عالم حافظم • طاعنانرا از حدیثم افحمم •

چاکرانت شهرها گیرند و جاه • دین تو گیرد ز ماهی تا بماه

تا قیامت باقیش دار ای رحیم • تو مترس از نسخ دین ای مصطفا

هر که در مکر تو دارد دل گرو • گردنش را من زنم تو شاد رو

قفلهای ناگشوده مانده بود • از کف انا فتحنا برگشود

هست مر ذات محمد المراد • کل گشاد اندر گشاد اندر گشاد

از سر اکرام و از بهر خدا • پیش ازین ما را مدار از خود جدا

داده ما را لجوئن غم کن جدا • دست گیر ای دست تو دست خدا

[illegible] کاری با مهمی آید ابن حلیه را شفیع خود کرد اند

بی شک حاجت او روا کرد ان شاء الله تعالی • قطعه

حلیه را چون شفیع خود سازی • برهی از عذاب گور و نار

چونکه حلیه شفیع تو گردد • رحمت کردگار بر تو نثار

[illegible] قال عکرمه زوج رسول الله صلی الله علیه وسلم

ابنته فاطمه علی ثوب واحد قیمة ثلثة دراهم وقال

[illegible] رضی الله تعالی عنه ما کان لنا الا اهاب کبش ابیت

مع فاطمة علیه باللیل و نعلف الناضح بالنهار بیت

انبیا و اولیا را ای کرام • در جهان نه جاه بود است و نه کام

مکتوب فی التوریة قال الله تعالی یا موسی کل

من کد یمینک و عرق جبینک ولا تاکل

من دینک یعنی الله اعلم و رسوله دیمک اوله که

یا موسی لوک ایله کسب ایدوکک والتونک ترکی ایله قواندوغوک دین ایچون ویریلن نسنه یمه یعنی وعظ ونصیحت ایدوب کیمسه دن نسنه المه •

ابیات

انبیا از حرفت خود خورده اند   هر یکی تا نوع رنجی برده اند
بافتی داود پیغمبر زره   خوردی او زان وجه وبستی گره
زنبیل وسله سلیمان بافتی   قوت یک روزه ز حرفت یافتی
یوشع قرخنده نان بفروختی   وجه قوت خود ازان اندوختی
هود سقا بود وجه قوت او   از سقایی بود ای مرد نکو
کشت کاری کرد موسی کلیم   قوت فرزندانش بودی ای حکیم
شیث از جولاهه کردی قوت خویش   تا بنان افطار کردی نونه بیش
انبیا در کسب دستی برده اند   نان وآب از حرفت خود خورده اند
اولیا بعضی برسم مصطفا   نان فقر افطار کردی ای کیا
غیر حاجت را نیالودند دست   چون حریصان نگذری نان پرست
اولیا بعضی ز حرفت خورده اند   هر یکی دستی بکاری برده اند
بوحنیفه جامها بفروختی   قوت اهل خود ازان اندوختی
شافعی چون در ریاضت سوختی   طاقیه بردوختی بفروختی
قوت او زان وجه بودی صبح وشام   قوت او هم زان گذشتی وکسادن
در تجارت بود مالک این بدان   خوردی و دادی نصیب مسکنان
وجه افطار امام احمد دوام   از کتابت بود حاصل ای امام

کرد بویوسف قضا قوت عیال ‌ ‌ ‌ ‌ نه ز صنعت بود نه از بیت المال

یافت میراث از پدر آن نامور ‌ ‌ ‌ ‌ قوت وقت او از آن نه فتح بسر

کیمیا از بوسعید ان این خبر ‌ ‌ ‌ ‌ با کمال آورده بود از کشف و سیر

طمع کر بعض ره از کیمیا ‌ ‌ ‌ ‌ بحکمی مس زر شدی آن ای کیا

صرف کردی بهر خود درماندکان ‌ ‌ ‌ ‌ نان و خل بود غذاش زان میان

پاك بود بنده در جهان آب و گل ‌ ‌ ‌ ‌ حب دنیا را برون کرده ز دل

خاص امت دیگر است ای صادقان ‌ ‌ ‌ ‌ عام امت دیگر است این را بدان

کار عنقا دیگر است ای سروران ‌ ‌ ‌ ‌ کی بود عنقا بان عصفوران

هر که ثابت تر بود اندر بلا ‌ ‌ ‌ ‌ او بود نزدیکتر نزد خدا

مطلب الصبر علی البلیه

جواهر التفسیرده یازار حضرت عایشه رضی الله عنها
روایت ایدرلر بر کون اخشام اولمزدن که قوللردن برجفا
ویا مبارك قلب شریفلرینه بر آزار ایرشمیش ایدی صوردرلر ایدی که
سلطانم بو بلادن حضرتکوزه قاتی چوق یوز کوستردی
بیوردیلر ایدی که ایمان کیمده زیاده ایسه بلا اکا زیاده کلور بیت
عقد محنت با محبت بسته اند • لاجرم هر دو بهم پیوسته اند
خبرده واقع اولمشدر که اشد البلاء علی الانبیاء ثم الامثل
فالامثل • حکایت اولو بر طایفه ایله مکه شرفه الله
اورتاسنده ییمش پیغمبر بولدیلر آخرته کیتمشلر سبب مرض موتلری
آجلق ایمش بیت ای مرد ره عشق بکش بار ملامت • یا در گذر از عشق و برو خوش بنشین

محنت و محبت از جملهٔ متلازمانند بلا و ولا توامان

البلاء للولاء کاللهب للذهب بیت

دوستی چون زر بلا چون آتش است … زر خالص در دل آتش خوش است

عشق چون دعوی جفا دیدن گواه … چون گواهت نیست دعوی شد تباه

عاشقان را از بلا صد راحت است … که محبت همنشین محنت است

هر که در راه محبت بیشتر … بر دل او بار محنت بیشتر

بنده همان به که بلا کش بود … عود همان به که در آتش بود

زان بجوشانم که مکروه منی … بلکه تا گیری تو ذوق و چاشنی

تا غذا گردی بیامیزی بجان … بهر خواری نیستت این امتحان

عاقلان از نامرادیهای خویش … باخبر گشتند از مولای خویش

گفت پیغمبر که هستند از فنون … اهل جنت در خصومتها زبون

از کمال حزم و سوء ظن خویش … نه ز نقص و بددلی و ضعف کیش

مالک دینار گفت دلی که در وی حزن نباشد خراب شود چنانکه خانهٔ که در وی کسی ساکن نشود خراب گردد بیت

این جفای خلق با تو در جهان … گر بدانی گنج زر آمد نهان

خلق را با تو چنین بدخو کنند … تا ترا ناچار رو آن سو کنند

ذوق در غمهاست پی گم کرده‌اند … آب حیوان را بظلمت برده‌اند

هر کجا باشد شه ما را بساط … هست صحرا گر بود سم الخیاط

هر کجا تو با منی من خوش دلم … ور بود در قعر گوری منزلم

خوشترازهردوجهان انجا بود ❊ كه ترابا من سروسودا بود
هرزمان كويد بكوشم بخت نو ❊ كه ترا غمكين كنم غمكين مشو
من تراغمكين وكريان زان كنم ❊ تاكت ازچشم بدان پنهان كنم
المؤمن لا يخلو عن قلة او علة او ذلة ❊ بيت
كرتيغ بارد دركوى آن ماه ❊ كردن نهاديم الحكم لله
خوش دريكا سندن كلدى ياتاره كل ياخود دكن ❊
❊ ياخلعت وياخود كفن سندن نه هم اولخوش هم بوخوش
اى درويش بلاصحراسنوك خارستانندن كنزه وآزدوى
شهوتندن زدن حذرايتميكجه بوستانه ارمه ايرلمز
وعزت عشرت آبادنه كيرلمز حفت الجنة بالمكاره
وحفت النار بالشهوات حكايت دركيمياى سعادت
روايتست پيغمبرى بكنار دريا بكذشت صيادى را ديد
دامى بينداخت كفت بنام شيطان بسيار درافتاد وديكرى
كفت بنام خداى هيچ چيز درنيفتاد كفت بارخدايا دانم كه
اين همه بتواست ولكن اين چه سبب است خداى تعالى فرشتكان را
كفت جاى اين هردو دربهشت ودوزخ بروى عرضه كنند
چون بديد كفت اى بارخدا راضى شدم ❊ بيت
پس عداوتها كه آن يارى بود ❊ پس خرابيها كه آن معمارى بود
حكايت حضرت موسى صلوات الله على نبينا وعليه بركون

مطلب غريب

طوره سعادتله مناجاته كیدر، یوللری بو صحرایه اوغرادی كوره

قوم ایچنده بر فقیر اوتورر، و حضرتی كوردكده صلوات

كتورر، یا كلیم الله رب عزتدن بنی دله تا كه ارتق بر كیجك بوله

حالم قتی فقردن ذكر كونن. و بی نوالقده طالعم سنكوندر

حضرت موسی علیه السلام مناجاتنده تضرع ایدر كه

بو فقیر ایچون دنیا منت ایدر، حق سبحانه و تعالی بیوردی

یا موسی چوق می ویره یم یوخسه آز می ایده یم. یا رب چوق احسان

ایله. و اول فقیری بخششك ایله طوله. و ارامدی مراد و كچه

چوق ویردوم. و هم كوردكه آنی نیه ایر كوردم. قچن حضرت

كیر وكلور. و بو فقیری كوردكه قوردلر بش. همان تبه كوكلری

قالمشدی. یا رب بو نجه ویر كودردیدی. یا موسی چوق ویردیدك

ایدی. چوق بودنیاده اولماز. زیرا دنیا كمسنیه قالماز قل

متاع الدنیا قلیل. بیت ای كمینه بخششت ملك جهان

من چه كویم چون تومی دانی نهان یا موسی اكر از ویردیك قاف

تا قاف حكم ایدر بر پادشاه ایدردم. چوق استمك ایله دنیادن

كدردوم. اما كوردكه قودوسده اكانیدوم. پادشا ابدی ایدم

پس سولش شکر کفت و کفت ما — این جفا دیدیم و بود آن خود وفا

عبرتت آن قصه ای جان مر ترا — تا شوی راضی تو در حکم خدا

تا که زیرک باشی و نیکو کمان — چونکه بینی واقعهٔ بد نا کهان

دیگران گردند زرد از بیم آن — تو چو گل خندان که سود است این زیان

قال فخر العالم صلی الله علیه وسلم عجبا للمؤمن فوالله لا یقضی الله للمؤمن قضاء الا کان خیرا له ∴ بیت

هرچه از تو یاوه گردد از قضا — تو یقین دان که خریدت از بلا

زانکه هرچه آن فوت شد غمگین مشو — زانکه گر شد کهنه آید باز نو

گر بلا آید ترا اندوه مبر — ور زیان بینی غم آن هم مخور

کان بلا دفع بلاهای بزرگ — وان زیان منع زیانهای سترگ

حکایت بر فقیر دخی قوم ایچنده عریان وگریان اوتوردر. اوتوردر حضرت موسی علیه السلامی کوردکده چاغردی سلطانم بکا حق جل وعلادن غنا استیویر. حضرت موسی خوش در طوره وارد قده مناجات ایدر. بعده بو فقیره غنا دلر. حق سبحانه وتعالی بویوردی که یا موسی اکا غنا زیان ایدر. واول سببی ایله چوق گناه ایدر. اکا دنیا ویرمدکوملک اصلحدر وهر نه کیم ایدرم حکمت ایله شرحنده نیچه باب وفصلی واردر. هله کندویه خبر ویر کوردنه دیر. صکره آشکارا اولور سر. فقیره خبر ویردکده راضی اولماز. وقلبی تسلی بولماز. البته غنا استرم دولت کلیجک بن انی ضبط ایدرم دیر. والحاصل بویوردی که اول دوردده یری قازسون. تا که آنده یوزبیک فلوری بولسون. بو دخی قارون مالی چیقادر. کوردکه اوکادق باشی نلر کوردر. دونه ماز

مطلب شت تحضر ذکره الدنیا

چنك وچغانه ايله خمر ايدر . ومستا ولوب فرج آدم قتل ايدر .
همانندم كندوجى كرفتار . وعلى الصباح بردار ايدرلر حضرت
موسى بو حالى كوردى . وتعجبه واردى كه اى عالم السر والخفيات .
آرزوى نفسدن بزه نجات احسان ايله . وقناعت كنزى ايله
بزى طوبله . قال الله تبارك وتعالى ولو بسط الله الرزق
لبغوا في الارض ولكن ينزل بقدر ما يشاء انه بعباده خبير
بصير . بيت نيست قدرت هر كسيرا ساز كار .
عجز بهتر مايهٔ پرهيزكار . روايت اولنور بر كمسنه فقر
حالندن حكايت . و زاهد خراسانى اوكنده چوق شكايت
ايدر . ابراهيم بن ادهم دخى بويوردى كه اى آدم قدر شناس و
كوزنده ناس . دكول بلكه احمق و كوليمش سن . الحمد لله بختوك
يار . وطالعوك كامكار اولدى كه دولت فقر و فنايى بهايكان بولدك
قيمتن بلميوب ناز ايدرسن . وطرف شكايته كيدرسن . بو بحاره
خراسان پادشاهلغن ويردم . وفقيرلغى صتون الدم . هنوز
اول شاديده يم كه قانى وجوز بازار ايتدوم . وطريق فلاحه كيتدم بيت
صبر كن با فقر و بكذار اين ملال . زانكه در فقرست عز ذو الجلال .
سر كه مفروش و هزاران جان ببين . از قناعت غرقه بحر انكبين . بيت
اى دل اكر بديدهٔ تحقيق بنكرى . درويشى اختيار كنى بر توانكرى
بيت غلط كرده طلب كرديم جاه و سر بلندى را .

مصراع • دریغا ماندانستیم قدر درد منده ا
بیت • بیستی می باید و مسکینی وافکنده کی
بیت • خواجم ازلی عشقك یوقلقده قومش واردر
بوم مزی دوین عاشق یوقلوغی شکار اتسون • قال
فخر العالم صلی الله علیه وسلم ما امتلأت دار حبرة
الا امتلأت عبرة وما كانت فرحة الا اتبعها ترحة •
الله تعالی اعلم معنی حدیث شریف دولمدی براو شادلیق ایله
الا دولدی کوز یاشی ایله • دخی شادلیق اولمدی الا اردنجه
قایغو اولدی بیت ای سرای نغمه چنك ایله کوم کملین
برکون اولا اول صدا الرناله وافغان اولا • ::
:: • غنچه کبی بغرنه بیك قهر ایله قان دولدر
هرکه بو کلشنده برکون کل کبی خندان اولا • ::
:: • حاصل اولمز مزرع اعمالدن تخم امید
متصل کوز یاشلری آنده مکر باران اولا • ::
:: • قورخولو در آخرت یوللری لکن قوم قسون
شو لکه یولداشی آنوك ایمان ایله قرآن اولا • ::
:: • دیده دن شول یاشی دوك كه قطره قطره قان اوله
تا سکا تسبیح ایچون اول سبحه مرجان اولا • ::
:: • دار وحشتدر قبر خیرات بونده یار ایدن

تا او تنها الكده سكا همدم و ياران اولا . ابو الدردا
رضي الله عنه بيوردرلر قانقي عاقلي الكوكدر شول كمسنه كه
دنيا زياده اولدوغنه شاد اولا . و عمري اكسلدوكنه غم
يميه . قال الله تبارك و تعالى لا تمش في الارض مرحا .
شادماني از غرور دستان غرور . دايما اندوهكين مي بايدش .
وهم روايت اولنور صحابه دن برني كوردايلركه هيچ كولميوب
دايما اغلرلر ايدي . و ادب اتمكي ايله تره يردي مدت عمرلرنده غيري
نسنه يمزلردي . سؤال اولنه قده دنياده حق جل و علا
انسان ايچون بو قدر كونا كون اطعمهٔ لزيزه احسان اتمش ايكن
بونك ايله قانع اولمق دايرهٔ انصافدن بيرون دكلميدر . جواب
بيوردبلركه بوندن دخي آز ايله قناعت اتدي شولكه آخرتني
دنياسنه بدل اتدي . و دركاه حقه خايب و خاسر كتدي
اول وقت بلكه كندويه يتدي . ع جاي شادي نيست اين دنيا محنت
قال فخر العالم صلى الله عليه و سلم ليس للماضين هم الموت انما هم
حسرة الفوت . بيت جيفهٔ دنيايه صاتدي اول كريمك سوكوسني
باشني طشلاره دوكسون بلمدي بازاريني . قطعه
هي الدنيا تقول بملء فيها . حذار حذار من بطشي و فتكي
فلا يغرركم طول ابتسامي . فقولي مضحك والفعل مبكي
حكايت حضرت مولوي مثنوي شريفلرنده بيوررلر

حکایت غریبه

زمان اولدە بر درزی وار ایمش پارە چالمقدە پهلوان
وهم ظاهرده مصاحب جان ایمش • بر دناسی وافر ترکە بوجی
تعریف ایدرلر • وهم لاغ ولطیفه سندن بر نیچه شی دیرلر
ترک بوکا تمام عاشق اولور • آدم کوندروب درزی‌یی بولور
همان درم اوکنه بر اطلس کتوردر • وکندو دخی احتیاطنده
قارشو سنده اوتوردر • درزی لاغه باشلر • همان فوری
بر پارە سنن اشلر • ترک ایسە لاغندن حظ ایدوب کولمکه باشلر
اما درزی دورمزکنه ایشن اشلر • لاغ تمام اولدقدە ترک
برین دخی رجا ایدر • وچوق منتلر ایدر • درزی ایسه یتر
انصاف درسکا زیان اولور • وهم قفتانوک صکره اینوکه
طار اولور • ترک ایسه یوق البته بر دخی جه سویله ای
استاد لطفلر وکرملر ایله • درزی دخی دزکه مضاحک
شمدی سکا خوش کلور • اما یارین جانوکه جفا اولور • اکر
بر لاغ دخی ایدرسم سنی تمام ایدرم • اطلس دکول جکورک
پارەلرم • اکر تحقیق بلسک نیجه کولمک • بلکه قانا غلیو اغلیو
اولمک اختیار ایدردوک • ودنیادن آخرته بو حال ایله
کیدردک • بنم دوجم صنما دنیا سنوک یوزوکه کولر بلکه
سنی یمکه دیشلرن بلر • کرچه شمدی مال ومنصب ایله یوزوکه
کلاذب صحر • اما صکره دردله قانوک ایچر • قال الله تبارک

تبارك وتعالى لا تفرح ان الله لا يحب الفرحين ، فليضحكوا قليلا
وليبكوا كثيرا جزاء بما كانوا يكسبون . وقال فخر العالم
صلى الله عليه وسلم لو تعلمون ما اعلم لضحكتم قليلا
ولبكيتم كثيرا ، بيت فانی جهانه ضحكه سنى لاغصاله
معنی شکارن ای کوکل الیاقه صالدلیر . حضرت مولوی .

گفت درزی ترک را زین بر گذر — وای بر تو گر کنم لاغی دگر
پس قبایت تنگ آید باز پس — این کند با خویشتن خود هیچ کس
خنده چه رمزی اگر دانستیی — تو بجای خنده خون بگریستی
اطلس عمرت بمقراض شهور — برد پاره پاره خیاط غرور
خود کدامین خوش که آن ناخوش نشد — یا کدامین سقف کان مفرش نشد

واى نعيم لا يكدره الدهر

کرده تمساحی دهان خویش باز — گرد دندانهاش کرمان دراز
از بقیهٔ خورد که در دندانش ماند — کرمها روییده و بر دندان نشاند
مرغکان بینند کرم و قوت را — مرج پندارند آن تابوت را
چون دهان پر شد ز مرغ او ناگهان — در کشدشان و فرو بندد دهان
این جهان پر ز نقل و پر ز نان — چون دهان باز آن تمساح دان
بهر کرم و طعمه ای روزی تراش — از فن تمساح دهر ایمن مباش
صد هزاران مکر در حیوان چو هست — چون بود مکر بشر کو مهتر است
مصحفی بر کف چو زین العابدین — خنجری پر قهر اندر آستین

کو بدت خندان کرای مولای من   در دل او بالی پر سحر و فن
یا رب اتمم نورنا فی الساهرة   وانجنا من مفضحات قاهرة
الناس من خوف فضیحة الدنیا وقعوا فی فضیحة الآخرة
مال دنیا شد تبسمهای حق   کرد مارا مست و مغرور و خلق
فقر و رنجوری بهستت ای سند   کان تبسم دام خود را بر کند
عاقل آن باشد که عبرت گیرد از   مرگ یاران در بلای محترز
پس سپاس او را که ما را در جهان   کرد پیدا از پس پیشینیان
تا شنیدیم آن سیاستهای حق   بر قرون ماضیه اندر سبق
جهد کن تا ترک غیر حق کنی   دل ازین دنیای فانی بر کنی
خویشتن رنجور سازی زار زار   تا ترا بیرون کنند از اشتهار
کاشتهار خلق بند محکم است   در ره این از بند آهن کی کم است

نظم

نه اولدیسه بره باعث بز اولدق   جزای جرممز بودر که بولدق
هوا غولینه اویدق یولدن آزدق   وفا نامه سینی اکری یازدق

مولوی

هر کسی را بهر کاری ساختند   میل آن را در دلش انداختند
کو ببینی میل خود سوی سما   پر دولت بر کشا همچون هما
ور ببینی میل خود سوی زمین   نوحه میکن هیچ منشین از حنین
عاقلان خود نوحها پیشین کنند   جاهلان آخر بسر بر می زنند

زاینده‌ای کار آخرا ببین   تا نباشی تو پشیمان یوم دین

قال الله تبارك وتعالى ولقد جئتمونا فرادى كما

خلقناكم اول مرة   حضرت مولوی   بیت

حق تعالی خلق را گوید بحشر   ارمغان کو از برای روز نشر

جئتمونا وفرادی بی نوا   هم بدانسان که خلقناکم کذا

هین چه آورد دید دست آویز را   ارمغانی روز رستاخیز را

یا امید باز گشتنتان نبود   وعده امروز باطلتان نمود

منکری مهمانیش را از خری   پس ز مطبخ خاك و خاکستر بری

ور نه منکر چنین دست تهی   بر در آن دوست چون پا می نهی

اندکی صرفه بکن آن خواب وخورد   ارمغان بهر ملاقاتش ببر

شو قلیل النوم مما یهجعون   باش در اسحار از یستغفرون

اندکی جنبش بکن همچون جنین   تا ببخشندت حواس نور بین

خصوصا صوم مفتاح باب سعادت ومصباح راه هدایت
اولدوغنه نص شریف صریح واقع اولمشدر قال الله تعالى
العابدون الحامدون السائحون اى الصائمون وهم حديث
قدسیده بیورلمشدر الصوم لی وانا اجزی به وهم فخر العالم
صلى الله عليه وسلم بیورمشلر ان لكل شيء بابا وان باب العبادة
الصيام الصوم جنة من النار ولكل شيء زكوة وزكوة
البدن الصيام الله تعالى اعلم نكته زكوة ویرلن مال

مطلب فی الصوم

هدار

هلاك اولمز ذكوتي ويرلين بدن دخي جهنمي اولمز ايدوكي
اشعار اولنور بيت بجوع تراني بجرد تتصل •
رضا مي دلرسك قمودن كسل • بيت
• صمت وجوع وسهو وعزلت وذكر بدوام •
ناتمامان جهان را بكند كار تمام • بيت
اي تهي كرده شكم از غافلي • دل تهي كن اين بود الصوم لي
كر تو افطار از هواي دل كني • روزه خودرا همه باطل كني

مولوي

پس رياضت را بجان شو مشتري   چون سپردي تن بخدمت جان بري
ور رياضت آيدت نا اختيار   سر بنه شكرانه ده اي كامكار
چون حقت داد آن رياضت شكر كن   تو نكردي او كشيدت ز امر كن

نكته بر كمسنه اونك ديوارن يقرامش • بو كا بر آدم ديمش
نيچون بو اوي يقار سن • وكنده كچي بلايه صوقار سن • اول
دخي جواب ويردكه ظلماني اوي نده يمزه ضيا كلجك يرتدارك
ايده يم • ايكي طرفدن منظره لر اولا • تا كه ايچروسي نورله دولا •
وا اذان اشيتمك آسان اولا • امدي بعد روحم صومكه كرچه ظاهرا
تنه زحمت ومشقتدر • اما روحه قوت وسعادتدر • بيت
بيلمز روح نفسي يتيمشجه • ملك كرما يه شيطان چقمينجه • مولوي
روزن از بهر چه كردي اي رفيق   كفت تا نور اندر آيد زين طريق

گفت آن فرعست این باید نیاز | تا ازین ره بشنوی بانگ نماز
مردن تن در ریاضت زندگیست | رنج این تن روح را پایندگیست
یا حریص البطن عرّج هکذا | انما المنهاج تبدیل الغذا
یا مریض القلب عرّج للعلاج | جملة التدبیر تبدیل المزاج
ایها المحبوس فی رهن الطعام | سوف تنجو ان تحملت الفطام
ان فی الجوع طعاما وافرا | افتقدها وارتج یا نافرا
اغتذ بالنور کن مثل البصر | وافق الاملاک یا خیر البشر
چون ملک تسبیح حق را کن غذا | تا رهی همچون ملائک از اذی
جبرئیل ار سوی جیفه کم تند | او بقوت کی ز کرکس کم زند
حبذا خوانی نهاده در جهان | لیک از چشم خسیسان بس نهان
گر جهان باغی پر از نعمت شود | قسم موش و مار هم خاکی بود

شرح

اکر تن بشر ایسه‌ک قیل اولاسن • غذای روحه ویر جبریل اولاسن
یعنی ملکیت تحصیل ایده‌سن دیمک اولور • ریاضت ایله
انسان روحانی اولور • اهل الله کثرت ریاضات و مجاهدات ایله
حضیض بشریتدن ذروهٔ ملکیته عروج ایتمشلر • خصوصا
ایکی پیغمبر جسم شریفلری ایله طرف آسمانه کیتمشلردر • حضرت
ادریس (عم) اون بش ییل طعام یمه‌مشلر لاجرم مکان سفلیدن جانب
علویه کیتمشلر بیت بمیر ای دوست پیش از مرگ اگر می زندگی خواهی

کر او دلیو ازچنین مردن بهشتی کشت بیش از ما [illegible]

کم خور و بسیار دعا احت نکر • بیش خور و نیش جراحت نکر •

آن حکیمی کبه ز حکمت سنفت • کل قلیلاً تعش طویلاً و کفت •

فی حسنات العارفین عن عمر رضی الله عنه انه کان اذا رای

رجلاً یکثر الاختلاف الی القصاب فیضربه بالدرة وقال

ان له ضراوة کضراوة الخمر اما انکه قرق کون ترک ایده

ورای رهبانیته کده قال فخر العالم صلی الله علیه وسلم لا رهبانیة

فی الاسلام وقال علی رضی الله عنه من لم یاکل اللحم اربعین لیلة

ساء خلقه ولا یواظب علی اللحم والمرقة فانه یوجب المقت فی

فصل الخطاب قال ابو سلیمان لکل شیء صداء وصداء القلب

الشبع ومن مناقب مولانا ده بزار حضرت مولوی ایام

منهیه دن غیری هر کونی صایم اولورلردی اخشم بر ابریق آدم

ایله افطار ایدرلردی تاکه صوم وصال یولن بولمسون •

و رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیورعنه مخالف اولمسون •

کافی قرق کون بو منوال اوزره کدردی • و ریاضتی بو اسلوب

اوزره ایدردی وهم روایت اولنور که بر کون حضرت مولانا

همشیره لرین زیارته واردی حضرتی کورد کده شاد اولور اکرمو

اضیافکم حسبنجه هماندم قیغنه بشوردر • و مولانانک اوکنه

کتوردی حضرت مبارک الین قزانک ایچنه سوقوب باشنه اوردی و چکوب

چنبرین الور. قرنداشی درکه سلطان مراد شهیدک وزننده برم
وباش وجانم ایله خدمت ایده یم. حضرت دخی بوردرلر چنبرک کوری
شول طعامه صوقه سم بحضور اولور مسلمن کوره سم. دولتم
چنبر ملوث اولور. واول حالده عملدن قالور. چنبرک
بهاسی اون اقچه اوله. بازارده بو قیمتی ایچی بوله. بچی قیمت
ایکن شی آنی صقنه سن. وبزم خاطرم بوزه دوقونه سنی
یابردل که نظرگاه خدا. وجمله ماسوادن جدا اوله اکا حقیقت
ویزبان اوله که بو اصل ملوث ایله دوله.

بیت

دل حقتکم آتیدرده وبزلر آنی حنیفات. نادر اولندر جهانده صاحب ادراک حیف
اما ریاضت حق سبحانه وتعالینک اولی نعمتی وعین عنایتیدر
خاص قوللارینه ویرور. سایرلر بو دولتی دوشنده کورر.

جوع مرخاصان حق را داده اند | تا شوند از جوع شیر زورمند
خود نباشد جوع هر کس را زبون | کین علف زار است ز اندازه برون
جوع مرجلف وگدارا کی دهند | چون علف کم نیست پیش او نهند
که بخور که هم بدین ارزانی | تو نه مرغاب مرغ نانی

نکته ذوحم عربی آنی یراغ ایدرلر. وبر نیجه منزل قوشمغه
کیدرلر. اما حال بارگیری بو حالی بولمز. ویمی اوتلوغی کسلوب
یراغ اولمز. شکلا آت چوق. اما خلقتنده قابلیت یوق. فافهم.
مثل بیت: نه هر شخصی هنر دارد. نه هر بحری گهر دارد.

نه هر نایی شکر دارد ‌ نه هر نخلی عسل دارد ‌ مولوی بیت

این خورشها اندک اندک بازبر ‌ کین غذای خر بود نه آن حر
تو نه زان نازنینان ای عزیز ‌ که ترا دارند جوز و مویز
کاسه بر کاسه و نان بر نان مدام ‌ از برای آن شکم خواران عام
راه لذت از درون دان نه از برون ‌ ابلهی دان جستن قصر و حصون
قصر چیزی نیست ویران کن بدن ‌ گنج در ویرانیست ای میر من
هر که شیرین می زید او تلخ مرد ‌ هر که دنیا دوست دارد جان نبرد

کنز العباد ده یازار انلر دخی تحفه دن نقل ایدر.
مستحبدر صوم اثنین و خمیس زیرا بو کونلرده فضیلت
واردر فی الخانیه یستحب صوم ایام البیض. فی الزاهدین
عن ابی درداء رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
من صام کل شهر ثلث ایام فذلك صیام الدهر فانزل الله تعالی
تصدیق ذلك فی کتابه من جاء بالحسنة فله عشر امثالها.
تنبیه الغافلین ده یازار. راوی ابو هریره رضی الله عنه
فخر عالم صلی الله علیه وسلم بویوردیلر هر کم ماه رمضانی
صایم اولسه و هر آیدن اوچ کونی صایم اولسه اول عالمی
طی ایتمش کبیدر. ابو هریره روایت ایدر فخر عالم صلی الله علیه وسلم
حضرتلرندن دولت و سعادتله بکا اوچ نسنه وصیت ایدیلر
وقتی ایله بر بینه کتوردم. اول ابدستسز اویومیم. ایکنجی هر آیده

اوج كون اوروج طوتمق • اوچنجى قوشلق نمازنى قومييم حفصه
رضى الله عنها روايت ايدر رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيورديلر
دورت نسنه يوندن ايرمدم عاشورا اوروجى • و قربان
بيراميندن طقوز كوننى • و ايام بيض • و ايكى ركعت قوشلق
نمازنى • ابو سعيد خدرى رضى الله عنه روايت ايدر رسول اكرم
صلى الله عليه وسلم بيورديلر كه هر كيم ماه رجب كه شهر الله در
بر كون صايم اوله حق جل وعلا اكا احسان ايتدوكى
نسنه يى اهل ارض و اهل سما ذكر اتمكه قابل دكلدر • اما
هر كيم ماه رجبى تمام صايم اوله هيهات هيهات بوكا ثواب
وهم بيورديلر كه هر كيم ماه شعباندن اوج كون اوّلنده
و اوج كون اورتاسنده • و اوج كون آخرنده صايم اوله
حق سبحانه وتعالى يتمش پيغمبر ثوابن اوروزى قله • و يتمش
يللق عبادت ثوابن عطا قله • و اكر اول يلده آخرته كيدرسه
شهيد اوله • وهم فخر عالم صلى الله عليه وسلم بيورديلر كه هر كيم
ماه رمضانى صايم اوله اندن صكره التى كون شوالدن صايم
اوله اول كمسنه همان تمام يلى صايم اولمش كبيدر • نتهكيم
فخر العالم صلى الله عليه وسلم من صام رمضان و اتبعه ستا
من شوال حرم الله جسده على النار • وهم شويله معلوم
اوله كه يلده بش كون اوروج طوتمق حرامدر ايكى بيرام كونى و

ایام تشریق که قربان بیرامی کونندن صکره اوچ کوندر که
کیسنه عبد الله بن عباس قاتنه کلدی و سؤال ایتدی که
اوروجی نیجه طوتهیم. بیوردیلر که سکا بر خبر ویره یم که
بنوم یانمده جمله‌ کیجه‌لردن یک اوله اکر حضرت داود علیه السلام
اوروجنی استرسک بر کون یرلدی و بر کون طوترلردی و اگر
حضرت سلیمان علیه السلام اوروجن دلرسک هر آیک اوچ
اولنده و اوچ اورتاسنده و اوچ آخرنده و اگر حضرت
عیسی علیه السلام اوروجن استرسک صایم الدهر ایدیلر.
وارسه ایتمکین یرلر ایدی و بلاش کیرلر ایدی و هر نه یرده که اخشام
اولورسه انده اولورلر ایدی. و هر نه یره وارسه‌لر نماز قیلارلر
ایدی و اگر فخر عالم بهتر مهتر آدم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینک
مبارک اوروجلرین دیلرسک هر آیده اوچ کون طوترلردی. اون
اوچنی و اون دردنی و اون بشنی اما دوشنبه و پنجشنبه
اوروجنی هیچ اکسوک ایتمزلردی. صحابه رضوان الله تعالی علیهم
اجمعین سؤال ایدرلردی که سلطانم دولت ایله بو ایکی کونی
هر هفته‌ده صایم اولورسن. اما سایر اوروجلری کاهی ایدرسز.
بیوردیلر که عملار درکاه عزته بو ایکی کونده عرض اولنور.
ایسترم که اوروجلو بولونم. و هم امته تعلیم اولا که تقصیر
چوقدر حق جل و علا بو اوروج سببیله عفو ایده فضلی

مطلب صوم مهتر آدم صلی الله علیه وسلم

وكرمی ایله آمین اللهم آمین روی ابو سعید الخدری
رضی الله عنه انه قال قال فخر العالم صلی الله علیه وسلم من
صام یوم عاشوراء کان کفارة لذنبه سنة وتصوم
التاسع من المحرم ویوم العاشوراء والحادی عشر مخالفة
للیهود . ماه محرمک اول کونی دخی خوشدر کثرة العباده
صوم ایام بیض اول حضرت آدم علیه السلام طوتدیلر .
نکته قرن که بوش اوله جمله جوارح انسان طوق اولور
وراه خدایی ورسولی بولور . اما طوق اولورسه جمله اعضا
آج وذلیل ومحتاج اولور . فافهم روی عن رجل صالح
انه قال ما شبعت قط الا عصیت الله وهممت بالمعصیه

مثنوی

لب فروبند از طعام واز شراب . سوی خوان آسمانی کن شتاب
این دهان بستی دهانی باز شد . کو خورنده لقمهای راز شد
دانکه هر شهوت چو خمرست وچو بنگ . پردهٔ هوشست وعاقل زوست دنگ
نفس فرعونست هین سیرش مکن . تا نیارد یاد از آن کفر کهن
کر بکوید ور ببالد زار زار . او نخواهد شد مسلمان هوش دار
چون کلوتنک آورد بر ما جهان . خاک خوردی کاشکی حلق ودهان
رنج جوع از رنجها پاکیزه تر . خاصه در جوعست صد نفع وهنر

فی صلوة المسعودی فی فصل الغسل غسلها فی کنه سنتست

عيدين وعرفه واحرام وعاشورا في اليواقيت عن ابن عباس
رضي الله عنهما عن النبي صلى الله عليه وسلم انه قال من اكتحل
بالاثمد يوم عاشورا لم ترمد عيناه ابدا ✿

لواحد من الاكابر ✿ شعر

عليكم يوم عاشوراء قومي | بان تأتوا بعشر من خصال
بصوم والصلوة ومسح يد | على راس اليتيم مع اغتسال
وصلح والعيادة للاعلا | وتوسيع الطعام على العيال
وثامنها زيارة عالميكم | وتاسعها الدعا مع اكتحال

في فنون المجالس قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
قال الله تبارك وتعالى ان المصدقين والمصدقات
واقرضوا الله قرضا حسنا يضاعف لهم ولهم اجر كريم
وقال الله تبارك وتعالى ما عندكم ينفد وما عند الله
باق الله تعالى اعلم مراده اي آدم اوغلي اول نسنه دنياده
قنوك جمع ايدرسن آخرتي قويب دنياكه سعي ايدرسن
جمله سي فاني وصكره سكا نيجه درلو زيانى اولور
اما اول نسنه كه دنياده دين ايچون تصديق وتصدق
ايدوك سنوكدر ابدا وذخر آخرتدر واردقده انده بولور
وشاد وخرم اولورسن وقيل الصدقة اربع حروف
صاد ودال وقاف وهاء فالصاد منها تصون صاحبها

مطلب الصدقة

عن مكاره الدنيا والآخرة . والدال عنها يكون دليله على
طريق الجنة غدا في تحير الخلق . والقاف منها للقربة
تقرب صاحبها الى الله تعالى . والهاء منها للهداية يهدي
صاحبها للاعمال الصالحة ليستوجب بها رضوان الله الاكبر
حكايت اولو كبر كمسنه خضر مجلسنده قالقوب توبه ايتدى
و يولده بر يتيمي كوردر . اسركيوب بو كابر المال ويروب . واولدن
وعده سي بيوب اولور . اهل دلدن برى بوني واقعه سنده كورر
باغ جنانده خرامان . ومصاحب حور وغلمان . بوكا سؤال
ايدركه سن دنياده بر فاسق ايدوك . بو مرتبه يه نيجه ايردك
جواب ويروب دركه دنياده بر يتيمه بر المال ويردم . حق جل وعلا
فضلي ايله جنته كيردم . مثل جنت بها نمى دهند . بها نمى
دهند عبد الله انصارى فرمايند خوشا معصيتي كه ترا بعذر آرد
وشوما طاعتي كه ترا بعجب آرد . بيت جرمى كه رخت ما بره نياز كشد
بهتر ز طاعتي كه بعجب ودما كشد . بيت جرمنه اعتراف ايدن مستكبره
يكدر اندن كه اوله طاعت ايله . نثر هر كس از تو ترسند . وعبد الله
از خود . زيرا از تو نيك آيد . واز عبد الله بد . ابليس از عرش آمد
وابراهيم از بتخانه . كار عنايت دارد . باقي همه بهانه . ابو جهل
در مكه بود . اويس در بيابان . مكه آنرا سود نكرد . وبيابان اين را زيان
يار مني پيش مني در يمني . اى يار مني پيش مني در يمني . قال النبي

علیه السلام من استطاع منکم ان یستتر من النار ولو بشق تمرة
فلیفعل * حکایت اولو بنی اسرائیل زمانینده بر خاتون
اوغلانین ارسلان الوب گوتوردی فریاد ایدرک قالور همان دم
بر اتلو آدم گلدی وارسلانه بیوردمش که براق شول اوغلانی
وارکت و شکارکی غیری بردن ایته ارسلان اوغلانی
براغو واروب میشه یه گیرور * بو شخصه عورت کیمسن
دیو سؤال ایدر اول دخی جواب ایدر بن بر ملکم که حق جل وعلا
بنی حتا وذرنه تومشدر گلدم * واوغلوکی خلاص ایدوم
سن بر کون بر فقیره بر لقمه اتمک ویردوک * انوک ایچون
بو دولته ایردوک * اشته لقمه یرینه لقمه * ای آدم اوغلانی
یکشنده توک آزنه جوعنه بقمه حکایت در بوستان

شیخ سعدی رحمة الله علیه

یکی در بیابان سگی تشنه یافت	برون از رمق در حیاتش نیافت
کله دلو کرد آن پسندیده کیش	چو حبل اندر آن بست دستار خویش
بخدمت میان بست و بازو گشاد	سگ ناتوان را دمی آب داد
خبر داد پیغمبر از حال مرد	که داور گناهان او عفو کرد
الا گر جفا کاری اندیشه کن	وفا پیش گیر و کرم پیشه کن
کسی با سگی نیکویی گم نکرد	کجا گم شود خیر با نیک مرد
کرم کن چنان کت بر آید ز دست	جهانبان در خیر بر کس نبست

حکایت اولور حضرت عیسی علیه السلام زماننده بر گازر
وار ایمش کدا چشم وطمعکار وجمله خویلری مردار کمین دل
ایله رنجیده وکمنه فعل ناپسندیده ایدر ایمش مسلمانلر
حضرت عیسی صلوات الله کلورلر وبو شقینک احوالندن
برنجه دولو شکایت ایدرلر حضرت دعا علیه ایدر حق جل
وعلا قبول ایدر وحی کلور که بو کون اویله زمانی بو بریلدن
اولدوره ومسلمانلر شرندن قورتله حضرت دخی حواریونه
خبر ویردی که مسلمانلر مرادلرینه ایردی همان کوزلسونلر
کوره لوم ونیجه اولدوغن بله لوم اویله زمانی کچر اخشام اولور
وگازر کنه یوکن ارقه سنه اورویب اونه کلور حضرته خبر
اولور که گازر صاغ وسالم اونه کیدی حضرت دخی تعجب اتدی
هله گازری کتورک صوره لوم وحکمتی ندر بله لوم گازری
کتوردلر واول کونکی عملرندن سؤال ایدرلر درکه هیچ نسنه
زیاده ایتمدم کنه اسکی عادتم اوزره کتدم همان دیمک
حضرت کلور وقصتا دوک عملندن خبر ویرور درکه یا
نبی الله بو کشی هر کون اوچ گرده یر ایدی بو کون گرده نک برنی
تصدق ایتدی اما یلان یوکنده دورکورک وحکمتی اندن صوره
گازر یوکن چوزر ایچندن بر سیاه یلان حرکت ایدر که کوزنک
عقلی کیدر کوزلرندن اودلر صچار نظر ایدن بر فرسخ بولنمز

آغزی دموز ایله بغلنمش و اصر مغد درمانی قالمش حضرت
دعا ایدر یعنی یلدزنک نطقه کلسن رجا ایدر همان دفع بلا اونک
آغزی آچیلور بو زبان فصیح ایله جوابلر قلور که ای نبی الله
بن امر اولندم که بو کشی اویله زمانی صوقوب اولدرم
سعی ایدرم که مأمور اولدوغم خدمتی یرینه کتوروم کوکدن
بر ملك کلدی و غرمه بر دموز اوردی هیچ قره قوتی قالمادی
بیوردلر نسنه یرینه کلدی اشته خان و مانم ترك ایدوم
و بو کنه صادلوب اونله کتدوم بولایکه اغزم آچیلوب
بیوز عجایدم صکره کندو وطنمه کدم دبیجك قصاز
اخلاق ردیه سنه توبه ایدر و جمله خلق خلاصنی شفاعت
ایدر قال فخر العالم صلی الله علیه وسلم الصدقة ترد البلاء
وتزید العمر ∴ بیت شرف نفس بجود است و کرامت بسجود
هر که این هر دو نباشد عدمش به ز وجود قال النبی علیه السلام
اتقوا الشح فان الشح اهلك من کان قبلکم ∴ فی کتاب
الهادی قال فخر العالم صلی الله علیه وسلم عبد الله
فعمل سبعین سنة ثم اصاب فاحشة فاحبط الله
عمله ثم مر بمسکین فتصدق علیه برغیف فغفر الله
ذنبه ورد علیه عمله وقال علیه السلام ما نقص مال من صدقة
فتصدقوا ولا عفا رجل عن مظلمة الا زاده الله بها

عزاً فاعفوا يزدكم الله عزاً ولا فتح على نفسه باب مسألة الا فتح عليه باباً بالفقر لان العفة خير قال محمد العزيز بن عمر رضي الله عنهما الصلوة تبلغك نصف الطريق والصوم تبلغك باب الملك والصدقة تدخلك عليه حضرت مولوی

لب ببند وکف بزر برگشا ❊ بخل تن بگذار و پیش آور سخا

ترك شهوتها ولذتها سخاست ❊ هرکه در شهوت فروشد برنخاست

این سخا شاخیست از سرو بهشت ❊ وای او کز کف چنین شاخی بهشت

می برد شاخ سخا ای خوب کیش ❊ مر ترا بالا کشان تا اصل خویش

از فتوت بخشش بی علتست ❊ پاك بازی خارج هر ملتست

فی شهاب الاخبار قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ما طلعت شمس قط الا بجنبيها ملکان یقولان اللهم عجل لمنفق خلفاً ولممسك تلفاً حضرت مولوی

گفت پیغمبر که دایم بهر پند ❊ دو فرشته خوش منادی میکنند

کای خدایا منفقانرا سیر دار ❊ هر درمشانرا عوض ده صد هزار

ای خدا این ممسکانرا در جهان ❊ تو مده الا زیان اندر زیان

گر نماند از جود در دست تو مال ❊ کی کند فضل الهت پایمال

هرکه کارد گردد انبارش تهی ❊ لیکنش اندر مزرعه باشد بهی

وانکه در انبار ماند و صرفه کرد ❊ اشپش و موش و حوادث پاك خورد

غل بخل از دست و گردن دور کن ❊ بخت نو دریاب در چرخ کهن

مطلب في حق الجهاد

في خالصة الحقايق سئل رسول الله صلى الله عليه وسلم
اى الاعمال افضل قال طول القيام قيل فاى الصدقة
افضل قال جهد المقل قيل فاى الهجرة افضل قال من
هجر ما حرم الله تعالى قيل فاى الجهاد افضل قال من جاهد
المشركين بنفسه وماله وقال عليه السلام لكل نبي حرفة
وحرفتي الفقر والجهاد فمن احب كلاهما فقد احبني ومن
ابغضهما فقد ابغضني وحكى جاء رجل الى محمد بن الفضل
وقال اني اريد الغزو فاوصني قال اقتل هوى نفسك فانه
افضل من ان يقتل الكفار كلهم لان الكفار لا يصدونك
عن الله وهوى نفسك يصدك عنه وقال يحيى بن معاذ من
سعادة المرء ان يكون خصمه عاقلا وان خصمي لا فهم له قيل
ومن خصمك قال نفسي تبيع النعيم المقيم في دار السرور
بشهوة ساعة في دار الغرور بيت بهر اندك ذوق دنيا اى غبي
باد دادي ذوق باقي اجنبي في كتاب النجاة قال الله تبارك
وتعالى وفضل الله المجاهدين على القاعدين اجرا عظيما
وآية ديكر يا ايها الذين آمنوا هل ادلكم على تجارة تنجيكم
من عذاب اليم الى آخره فخر عالم صلى الله عليه وسلم كفت همه
نيكها فرزند آدم بشمرند فرشتكان مكر نيكى وثواب غازيان
كه فرشتكان عاجزايند از دانستن آن في كتاب الهادي

قال عليه السلام لا يجتمع غبار في سبيل الله ولا دخان جهنم
في جوف عبد مؤمن ابداً ∴ في الدرة الجامعه قال عليه السلام
من اغبرت قدماه في سبيل الله حرمهما الله على النار
قال عليه السلام غزوة في البحر خير من عشر غزوات في البر
وقال عليه السلام من جهز غازياً في سبيل الله فقد غزا وقال عليه
السلام من رابط يوماً في سبيل الله جعل الله بينه وبين النار
خنادق كل خندق كسبع سموات وسبع ارضين وقال عليه
السلام رباط يوم في سبيل الله خير من الف يوم فيما سواه من
المنازل وقال عليه السلام يغفر الشهيد من كل شيء الا الدين
وقال عليه السلام يشفع الشهيد في سبعين من اهل بيته
وقال عليه السلام لا يجد الشهيد من مس القتل الا كما يجد احدكم
من مس القرصه يعني الله تعالى اعلم مراد رسوله الا كرم شهيد
دويمز قتل اولندوغنك المنى الا بر چمدك ويا قارينجه اصرمسى
ويا پره اصردوغنك اجيسى قدر دويردمك اوله في مشكاة
الانوار قال النبي عليه السلام يغفر للشهيد البحر الذنوب كلها
والدين وقال عليه السلام للشهيد عند الله سبع خصال يغفر له
في اول قطرة من دمه ويرى مقعده من الجنة ويجار من العذاب
ويؤمن من الفزع الاكبر ويوضع على رأسه تاج الوقار الياقوتة
منها خير من الدنيا وما فيها ويزوج ثنتين وسبعين زوجة

رباط
بركى قراول

في

حكايت غريبه

من الحور العين ويشفع في سبعين من اقربائه روضة العلماده
بزار حكايت هارون الرشيد كه پادشاه ايدي زماننده
معروف اولان بطال غازينه سؤال ايدر يعني اي غازي بو قدر
جنك كوردوك وجهادده بو قدر كافر اولدردك عجايبدن
نه ايردوك وغرايبدن نه كوردك ديجك اول دخي اي خليفه
زمانمده بر كون بر صحراده ايكي كيشي كيدردك وكافرلري شكار
ايدردوك ناكاه شوردن اوج كافر بولوردي يولداشم واروب
بري ايله مقابله دوردي وعده سي يتمش ايمش شهيد اولدي
وبن دخي بن قتل ايدردم واول بري ايله صواشه كتدم
والحاصل صباحدن اخشامه دكين جنك وجدال وحرب
وقتال ايدردم عاقبت كافره غالب اولوب كندومدن كمدم
هماندم سينم اوزرينه چقدي وخنجرن بوغازمه ييتوردي
وهم ديديكه سني بن المدن كيم قورتاردي كيم الور وبو ارادده سكا
يار دم كيم قلور بن دخي ديدم كه الله تعالى قورتارر وظالملري
هلاك ايدوب مظلوملري مرادينه ايركوردر هماندم اول
شهيد اولان يولداشم يرندن طوردي وقلجن الوب بو كافرك
بوينن اوردي وهم بو آيه كريمه اوقودي وكنه يرنه ياتدي
قال الله تبارك وتعالى ولا تحسبن الذين قتلوا في سبيل الله
امواتا بل احياء حضرت مولوي بيت

اقتلوني يا ثقاتي لائما　　إن في قتلي حياتي دايما
دانه مردن مرا شيرين شدست　　بل هو احيائي من آمدست
خنجر وشمشير شد ريحان من　　مرگ من شد بزم ونرگسدان من

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم احفظ الله يحفظك احفظ الله تجده امامك صدق، في الدرة الجامعة قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ساعتان يفتح فيهما ابواب السماء وقلما ترد على داع دعوته عند حضور الندآء والصف في سبيل الله تعالى وعن جابر بن عبد الله رضي الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم الا ادلكم على ما ينجيكم من عدوكم ويدر لكم ارزاقكم تدعون الله في ليلكم ونهاركم فان الدعاء سلاح المومن رواه ابو يعلى الموصلي وروى الحاكم في المستدرك عن ابي هريره رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله وسلم الدعآء سلاح وعماد الدين ونور السموات والارض ورواه ابو يعلى والمستغفري من حديث علي رضي الله عنه وفيه والارض بين وقال عليه السلام السيف سيفان سيف الدعاء وسيف الوغا رواه الحاكم واخرج الترمذي عن انس رضي الله عنه ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال الدعآء مخ العبادة وعن ابي هريره رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال اشرف العبادة الدعآء رواه المستغفري وعن سلمان رضي الله عنه قال قال

مطلب في الدعاء

رسول الله صلى الله عليه وسلم لا يرد القضاء الا الدعاء ولا يزيد
العمر الا البر رواه الترمذي وعن سلمان رضي الله عنه قال
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان ربكم حيي كريم يستحيي من
عبده اذا رفع اليه يديه ان يردهما صفرا رواه
ابو داود واللفظ له والترمذي وابن ماجه وابن الحاكم
في المستدرك وابن حبان في صحيحه وعن جابر بن عبد الله
رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
فلا يدع الله عز وجل دعوة دعا بها عبده المؤمن الا
بين له اما ان يكون له عجل له في الدنيا واما ان يكون
ادخر له في الآخرة قال فيقول المؤمن في ذلك المقام
يا ليته لم يكن عجل له شيء من دعائه رواه حاكم واخرج
الترمذي وعن النعمان بن بشير رضي الله عنهما عن النبي
صلى الله عليه وسلم الدعاء هو العبادة ثم قرأ وقال ربكم
ادعوني استجب لكم رواه ابو داود والترمذي والنسائي
وابن ماجه وابن حبان في صحيحه والحاكم قال الله تبارك
وتعالى اذا سألك عبادي عني فاني قريب اجيب دعوة الداع
اذا دعان فليستجيبوا لي وليؤمنوا بي لعلهم يرشدون

حضرت مولوی

يا غياث المستغيثين اهدنا لا افتخارا بالعلوم والغنا

لا تزغ قلبا هديت بالكرم   واصرف السوء الذي خط القلم

يا الهي سكرت ابصارنا   فاعف عنا اثقلت اوزارنا

بگذران از جان ما سوء القضا   وامبر ما را از اخوان صفا

يا خفي الذات محسوس العطا   انت كالماء ونحن كالرحا

ما چو ناييم ونوا در ما ز تست   ما چو كوهيم وصدا در ما ز تست

اي برون از وهم وقال وقيل من   خاك بر فرق من وتمثيل من

دست گير از دست ما ما را بخر   پرده را بردار وپرده ما مدر

اي خداي با عطا وبا وفا   رحم كن بر عمر رفته در جفا

اين دعا هم بخشش وتعليم تست   ورنه در گلخن گلستان از چه رست

يا رب اتمم نورنا في الساهره   وانجنا من مفضحات قاهره

ربنا انا ظلمنا سهو رفت   رحم كن تو اي حبيبها نه زفت

هر كرا دل پاك باشد ز اعتدال   آن دعايش ميرود تا ذو الجلال

اي خدا اي فضل تو حاجت روا   بي تو ياد هيچ كس نبود روا

هم دعا از من روان كردي چو آب   هم ثباتش بخش وداراش مستجاب

چون دعامان امر كردي اي عجاب   اين دعاي خويش كن تا مستجاب

درد آمد بهتر از ملك جهان   تا بخواني مر خدا را در نهان

حكايت اولنور زمان اولده بر كمسنه نوك بر خوبه رو قولي وار ايمش. بو كمسنه قولني صتمق مراد اتمش. وايكي دوه كرايه طوتمش. وعزم شهربان ايدوب كتمش. برنيچه منازل قطع ايدنصكره

مطلب

یوللری دولت ناکهان قلعه سنه یتمش حکمت ربانی اخشام ایرشوب
قلعه قپوسنی قپانمش قول صاحبی طشره قالمش دونوب
بر صو کنارنی بولمش واول کیجه آنده ساکن اولمش مکر اول
کیجه قدر ایمش خواجه بلور واوغلان ایله دوه جیبی یاننه
الور درکه بن دعا ایده یم سز آمین دیکوز صکره سز ده
ایسته کوزم مرادکوز بونلر دخی خوش اولا و ان شاء الله تعالی
هر بریمزوک مرادی درگاه عزتده قبول اوله دیدیلر قول صاحبی
درکه ای خدای بی همتا بکا شول قولها سندن بیک فلوری
عطا قل اوغلان ایله جمال آمین بحرمة سید المرسلین
دیدیلر اوغلان دخی ال قالدروب دعا ایدر رب علادن
پادشاهلق رجا ایدر کیرو اکیسی آمین دیدیلر بعده جمال دخی
تضرع وزاری ایله درگاه بی نیازه نیاز یعنی عشق
الهی ایله تنکیجی دمساز وشرع شریفه انقیادده ممتاز
اولمسنه رجا ایدر همان اول حالده دوشوب عقلی باشدن
کیدر اول کیجه یاتدیلر علی الصباح خواجه اوغلانی شهره
اتمك المق ایچون کوندردی اوغلان دخی شهرک قپوسنه
واردی کوردی که دخی قپو آچلمامش برمقدار توقف ایدر
وفتح باب اولدقده اوغلان ایچرو کیدر همان عسکر
اوغلانی الورلر وپادشاه ایدوب تختنه کچوردیلر مکر

حکیتی بو ایمش که بو شهرک پادشاهی اول کیجه اولمش. عادت
قدیمه لری بونك اوزرینه جاری ایمش که هر کیم اول کونی قلعه
قپوسندن ایچرو اول کیره. البته اول پادشاه اوله. هماندم
پادشاهك افندیسی خاطرینه کلور. و دعا قبول اولدوغینی
بلور. امر ایدر فلان یرده ایکی آدم واردر کوروك. و آلوب
حضوره کتوروك. آدملر وارورلر و خواجه بولورلر. و تعظیم
ایله پادشاه نظرینه کتورورلر. خواجه کوردکه قولی پادشاه اولمش
دنیاده بویله دولته ایرمش. پادشاه خواجه یه اون بیك فلوری
ویرر. بعده تنکره وارور. صکره باشین قالدروب درکه جمال
نیجه اولدی. مقرر اولدی مرادن بولدی. خواجه درکه بلمزم
یانمدن غایب اولدی. و دوه لری یورت یرنده قالدی. پادشاه
کیرو آدم کوندرور تجسس ایدکوز. و هر بریکوز بر طرفه کیدکوز
تا که شول نشانده بر آدم دور بولسز. بنده سزه نیجه احسان
ایدرم کوره سز. جمله عسکر طاغلور کزر. و هر کس جد و سعیده
جکر قانی ازر. اصلا نام و نشانندن بولنمز اثر. هر نه جانبه
تفحص اولنورسه یرنده یلکراسر. پادشاه درکه آه جمال آه جمال
دعا اولمش که سعادت ابدیه راهنه کتمش. دنیا بر ساحره در
بر آنی استدوك. و یوغی وار اوزرینه اختیار ایتدوك. بیت مولوی

این جهان جادوست ما آن تاجریم — که از و مهتاب پیموده خریم

کر کند کرباسی یا نصد کز شتاب ۰ ساحرانه وز نور ماهتاب
چون ستد او سیم عمر تا عه هی ۰ سیم شد کرباس نه کیسه تهی

قطعه

شاها مرا دبنده مسکین حضرتت ۰ اینست محکی دل من از همه غنی
جز در که تو ذی نیاز میکنه ۰ از لطف خود بدر که غیر مستغنی

حکایت اولور مشایخ عظامدن بری بر حوض کنارنده
ابدیت آلور. صوفیلردن بری کلوب اول حینده اسم اعظم
اوکرتمسین شیخدن طلب قلور. شیخ دخی طوتب صوفینی
حوضه. صوفی چالشوب حوضک کنارین طوتر. شیخ کنه
رد ایدر. صوفی بیچاره خوفندن کندودن کیدر. دونوب
دونب حق جل وعلا حضرتنه نیاز ایدر. هماندم صوفی
صو اوزرنده کیدر. صن قاره یرده سیر ایدر. حضرت
شیخ دوکراشته اسم اعظمی بلدوک. وجانوکه درمان قلدوک
لطفته بنوم مردو حرم غیریدن امیدی کس. اکر
درخانه کس. این پند و نصیحت بس. بیت

تو بحق آورد کای فریادرس ۰ در غریبی کس ندارم جز تو کس
اندرین درماندکی دستم بکیر ۰ تا نکردم عاز و خوار و حقیر
نه طریق خواستن دارم ز کس ۰ نه امیدم هست بر کس جز تو کس

قال علیه السلام شرف المؤمن قیامه باللیل وعزه

استغناء ومن الناس . پند بر کمینه گوره دیلوگه
براغاجوك دالنه یاپشوره و یوقارو چقمغه چالشورهم
قنقی دالی که طوتره زوراندوگی کبی قرلوب عاجز و بی درمان
قالورم و حیران و سرگردان اولوردم بو کیشی بوگا تعلیم ایتدی
دکه غیری یره یاپشمه عمروکی یوق یره ضایع ایتمه اوزر
طوت مرادوکه ایره سن واوزرینه چقوب هیوه لر یدن
دره سن حصته معلومدر بیت حضرت مولوی

داد داد حق شناس و بخشش — عکس آن دادستاندر پنج و شش
تا تو ندهی هیچکس ندهد یقین — ای گشاینده تو بگشا بند این
ای همیشه حاجت ما را پناه — بار دیگر ما غلط کردیم راه
ای برالا نراه روز و شب — چشم بند ما شده دید سبب
در سبب چون بی مرادت کرده‌ای — پس چرا بدظن نگردی در سبب
بس سبب گردان چو دم خر بود — تکیه بر وی کم کنی بهتر بود
صورتی از صورت دیگر کمال — گر بجوید باشد از عین ضلال
پس چه عرضه میکنی ای بدگهر — احتیاج خود بمحتاج دگر

قال الله تبارك وتعالى مثل الذين اتخذوا من دون الله
اولیاء کمثل العنکبوت اتخذت بیتا وان اوهن البیوت
لبیت العنکبوت لو کانوا یعلمون . نکته حسن بصری
قدس سره کوردی بر قاری بر قاپوده طورور دوه من فغان ایدر

مطلب

حوزه

حضرت عجم ایدوب سبب کره سندن سؤال ایدر. عورت
دیدی که قیوبی چالدم آچلمدی اکا آغلادم. وحده دله یوه کم
طمغلادم. حضرت دیدی دیدکی قصة عقل خدایه شکر
ایتدی. و برمز ایدی دیو لوکه سویله. هده قیوبی بولدوک امید درکه
آچله. و سکا حجتلر صاچله. اما چوق کیمسنه اوی بولمدی
و شنیه بیابانده. قالدی. حصه بحمد و حم بش وقت نمازی
قلادسک شاد اول ان شاء الله تعالی بر کون آچلور یول
قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ان المصلی لیقرع باب الملک
وانه من یدم من قرع الباب یوشک ان یفتح له. بیت

همی گفت غلغلی کان از فرح — ومن دق باب الکریم انفتح

مولوی

هر که او اندر طلب صابر شود — مقبل آن در که فاخر شود
نیست دستوری ازینجا فتح باب — جز امید الله اعلم بالصواب

شعر

اذا اشتد بك العسر ففكر في الم نشرح — فعسر بين يسرين اذا فكرتها فافرح
ان مع العسر يسر در قرآنست — شاد بر آنم که کلام خداست
الا لا تحزن اخوان البلیه — فللرحمن الطاف خفیه

قال فخر العالم صلی الله علیه وسلم واعلم ان الخلائق لو اجتمعوا
علی ان یعطوك شیئا لم یرد الله تعالی ان یعطیك لم یقدروا علیه

اویضر فواعنك شیئا اراد الله ان یصیبك به لم یقدروا علی
ذلك واذا سئلت فاسأل الله واذا استعنت فاستعن بالله
واعلم ان النصر مع الصبر وان الفرج مع الکرب وان مع العسر
یسرا حکایت اولو یزکه بر صوفی نمازه دوردی بر الحق
بوفی کوردر صوفی نمازی تیزجه قلمش اشو صوفیه سؤال
اتمش اکر بو خدمتی مکا اتسك ونیجه ییل قیوجمه کلسك
هیچ سکا بر منقور ویرمیوب بلکه سنی طاردیرم وسؤال
سوردسکم ایله نیجه یرده باشوك یاردیرم صوفی دخی ویرکه
ای عقیده سی ناپاك آواره وایکی جهانده یوزی قاره
اکر اتدکوم سجده لوك بربن شیطان ایدیدی کیمه مقبول
اولوب عرش اعلایه کدیدی تاتارده مشلدر زندق
نمازقندق همان درکاه عزته تذلل عرض اتمکدر ووحدانیته
اقرار ایدوب رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردوغی یوله
کتمکدر حضرت مولوی می فرماید بیت
کافرم من کر زیان کردست کس درره ایمان وطاعت یك نفس
عمر خود را کر دصرف راه راست تازخواب مرك او بیدار خاست
ایمن از رنج بلای روز حشر آردش مژده ملك هنکام نشر
خدمتی کن از برای کردکار بیت باقبول ورد خلقانت چه کار
نکته صوفی دخی درکه اشتدم که بر اشق اغزنوك یانه

اصمش بر قیشی بوکا بری دزکه ندر بو اغزك یا بنده عجمی
کوزلك اشتی دخی درکه خدمتکار قاپوده کرك ادهمی
همی ظالم نفسی قوللغنده دقیقه فوت ایتمزسن امارت
اغلق خدمتنه بر آن فر کیتمزسن بنك ولو نه جنت عباد
وتلاوت سنت قالورسن آخ اوزکله ایت طنشق
صاقن ایشدن قاچوب ولمه اشق بیت

بانکه طبراق بوایسه بلدکوك ... بلدکوکه بیمدی یا کلدغوك
قیمز رفعت وکشاینده خدا ... دست در تسلیم زن واندر رضا
ما بندکی خویش عود نیم ولکن ... نفس بد تو بنده نتانت خرید

ابراهیم ادهم کوید غلامی خریدم کفتم چه نام داری کفت
تا چه خوانی کفتم چه خوری کفت تا چه دهی کفتم چه پوشی
کفت تا چه پوشانی کفتم چه کار کنی کفت تا چه فرمایی کفتم
چه خواهی کفت بنده را خواست چه کار با خود کفتم ای مسکین
تو خدا را چنین بنده کی کرده باری بنده کی باموز مولوی

نیست کسبی از توکل خوبتر ... چیست از تسلیم خود محبوبتر
جز توکل جز که تسلیم تمام ... در غم و راحت همه مکرست و دام
عقل قربان کن بپیش مصطفی ... حسبی الله کو که الله م کفی
هیچ میدانی چه کوید چنگ و عود ... انت حسبی انت کافی یا ودود

حکایت اولور زمان اوقلده بر صوفی پادشاه دیوانه

واردر. کورسه که جمله اعیان ارکان. یعنی اکابر واصاغر دیوان
هپ یرلو یرنده اوتوردر. هیچ بری تکلف حرمتنه کیرمز. و
پادشاهی دخی کورمز. اما برج حبشیلرنی مهلا باکیره بوصیفادر.
صوفینی اختیار اولوب بونلره بقاردی. اهل دیواندن بونلری
کرمه لرندن. وبو دولته ایرمه لرنیکا سؤال ایدر. حاضر
اولاندن بری جواب ایدر. بونلر نفسلرندن منقطع اولدیلر. انک
ایچون بو سعادتی بولدیلر. صوفیه صفا حاصل اولور. وبو
انقطاع نفس وهوا دنیا وآخرت دولتنی ایدوکنی بلور. همان
خلقدن عزلت ایدر. وطرف خلوته کیدر. مولوی بیت

فرجه بکزیند هر کو عاقلست زانکه در خلوت صفاهای دلست
ظلمت چه به که ظلمتهای خلق سر نبرد آن کس که کیرد پای خلق
هیچ کنجی بی دد وبی دام نیست جز بخلوتگاه حق آرام نیست

بیت کیرو کلو کیرو کلو کردم اذنک ودلو.
هر که از بن دو کدرت اوست الواوست الو.

فی خالصة الحقایق عن انس رضی الله عنه قال قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم السلامة فی الوحدة والآفة بین الاثنین
ولتکن ابدانکم مع الناس وقلوبکم مع الله تعالی قال الشاعر

انی جعلتك فی الفؤاد محدثی وابحت جسمی لمن اراد جلوسی
فالجسم منی للجلیس موانس وحبیب قلبی فی الفؤاد انیسی

وعن عثمان بن ابي العاص انه قال لولا الجمعة لدخلت بيتي ولم
اخرج حتى اموت وحكى ان عمرو بن عبيد كان لا يخرج من منزله
الا لثلاث لصلوة الجماعة والجمعة او لعيادة المريض او
لحضور الجنازة • وكان يقول الناس سراق العقول قطاع
الطريق قال الحكيم الخلوة ترك اختلاط الناس وان كان بينهم
بيت • ازيد رون شو آشنا وازبرون بيگانه وش •
اين چنين زيبا روش كم مى بود اندر جهان • وقيل
الخلوة سياسة النفس ورعاية الروح وعن ابن عباس
رضي الله عنهما انه قال افضل المجالس في قعر بيتك لا ترى
ولا ترى وعن ابي امامة رضي الله عنه عن النبي عليه السلام انه
قال ان اغبط الناس عندي مؤمن خفيف الحاذ مغموض في
الناس لا يؤبى به ولا يشار اليه بالاصابع •• وسئل
الشبلي ما علامة الافلاس قال علامة الافلاس الاستيناس بالناس
رباعي دوغرودر نعيم دين سولر بلان • ابنه كوما بنجه دوغر ولما زبلان •
خوشتار درسنك بلادن باشنى • خلوتي اراسندنلادن كبي بلان •
بيت ددن خلوت راحت وصحبت ايشان الم
دوى كاغد راچه حاصل جز سياهي از قلم وعن ابي العباس
الدمغاني انه قال اوصاني الشبلي وقال الزم الوحدة
وامح اسمك عن القوم واستقبل الجدار حتى تموت • مولوي

هر ولی را نوح وکشتیبان شناس | صحبت این خلق را طوفان شناس
کم گریز از شیر و اژدرهای نر | ز آشنایان و زخویشان کن حذر
در تلاقی روزگارت می برند | یادهاشان غایبی ات می چرند
در حقیقت دوستانت دشمنند | که ز حضرت دور و مشغولت کنند
دشمنان جهان بمذهب من | دوستانند و دوستانش دشمن

فی روضة العاشقین کسی با شیخ ابوبکر ما ورزی قدس الله روحه
گفت که اوصنی یعنی وصیت کن مرا پس شیخ فرمود احذر الفک
وعادتک یعنی حذر کن از الفت خود وعادت خود وکسی با شیخ
ابوحفص حداد قدس الله روحه گفت مرا وصیتی کن شیخ
فرمود که یک درگاه را ملازم باش تا مجموع درها بر تو گشاده
گردد وملازم یک سید باش تا همه گردنها پیش تو فروتنی کنند چنانچه
بزرگی گوید بیت گدای درگه او باش و پادشاهی کن
مکن مخالفت او و هرچه خواهی کن وکسی با شیخ
یونس بن عبید قدس الله روحه گفت اوصنی فرمود که
اتق الله حیث کنت تعش بخیر وتأمن من شرور الناس
وکسی با هرم بن حیان گفت اوصنی فرمود که توسد الموت اذا نمت
واجعله امامک اذا قمت شیخ ابو العباس دامغانی قدس الله
روحه از شیخ ابوبکر شبلی قدس الله روحه وصیتی خواست
شیخ فرمود که ملازم خلوت وتنهایی باش ونام خود را از

دیوان قومز محو کن ورویی بدیوار خلوت آورتا وقتی که وقت
رسد ... یکی از بزرگان دین کفت اوصنی فرمود
همتك علیك ... الدنیا ولا تفتحها الا فی الآخرة
... کوزیوم جهاندن آج کوزیکی کند وحالکه
سنی کوزیوموب آچلجه بو عالمه کلور کجر ابیات

هرکه انشتر قدیمی دلدادرن | ویرمسون ما سوایه دل دادن
یندم اولدر اکا که طالب در | خلقی ترک ایدی حقه راغب در
کی صقنسون عقیده کجینی | باد الحاده ویرمسون دینی
اهل سنت سواد اعظمدر | اول سوادك صراطی محکم در
هرکیمك حزبی اولجماعتدر | عاقبت تکیه کاهی جنتدر
ای قمو قاصده اولان مقصود | عابدی نوره غرق ایدن معبود
چونکه لطفکدن ایردی بزه وجود | بزده علم اولمدین دخی موجود
شمدیکه فضلکه طوتا دز امید | بزی حاشا که ایده سن نومید
اولدی آخر چو سندن اولدی کرم | سندن آخر سعادتن اومرم

رشحات ده بزاز خواجه عبد الخالق غجدوانی فرموده اند
وصیت میکنم ترا ای پسرك من بعلم وادب وتقوی
در جمیع احوال برتو باد که تتبع آثار سلف کنی وملازم سنت
جماعت باشی وفقه وحدیث آموزی واز صوفیان جاهل
بپرهیزی همیشه نماز بجماعت کذاری بشرطی که امام ومؤذن

نباشی هرگز طلب شهرت مکن که در شهرت آفتست و بمنصب مقید
مشو دایم گمنام باش و در قبالها نام خود منویس و بحکمیه
قضا حاضر مشو و ضمان کسی مباش و بوصایای مردم
در میای و با ملوک و ابنای ملوک صحبت مدار و خانقاه
بنا مکن و در خانقاه منشین و سماع بسیار مکن که سماع بسیار دل
نفاق پدید آرد و وقت و دل را بمیراند و بر سماع انکار مکن خلق
که سماع را اصحاب بسیارند که کوی و گه خود و گه جنیب و از
بگریز همچنان که از شیر بگریزند و ملازم خلوت خود باش
و با امردان و زنان و مبتدعان و توانگران و عامیان صحبت
مدار حلال خور و از شبهه پرهیز و تا توانی زن مخواه که
طالب دنیا شوی و در طلب دنیا دین بباد دهی بسیار
مخند و از خنده قهقهه اجتناب کن که خنده بسیار دل را
بمیراند و باید که در همه کس بچشم شفقت نگری و هیچ فرد را
حقیر نشمری ظاهر خود را میارای که آرایش از خرابی باطنست
با خلق مجادله مکن و از کسی چیزی مخواه و کسی را خدمت
مفرمای و مشایخ را بمال و تن و جان خدمت کن و بر افعال
ایشان انکار منمای که منکر ایشان هرگز رستگاری نبیند
بدنیا مغرور مشو باید که دل تو اندوهگین باشد و بدن تو
بیمار و چشم تو گریان و عمل تو خالص و دعای تو تضرع و جامه تو

کهنه

کهنه و رفیق تو درویش و مایهٔ توفیقه و خلعهٔ توحید
و مونس تو حق سبحانه و تعالی وصیت عبد الله بن عمار
علیه رحمة الباری با حق بصدق با خلق بانصاف با نفس
بقهر با مهین بحرمت با کهین بشفقت با دوست بنصیحت
با دشمن بحلم با خویش ببذل با جاهل بخاموش با عالم
بتواضع کوشنده ده یزار عون بن عبد الله گفت که نیکان پیشین کان
بکدیگر را بدید ندی وصیت کردندی سه چیز هر که اندوه
آن جهان دارد خدای تعالی اندوه دنیا اش کفایت کند
و هر که نهان خویش نیکو کرد اند خدای تعالی آشکار ایش
نیکو کرد اند و هر که میان خویش و میان خدای عز و جل نیکو کرد اند خدای عز و جل هم
آنچه میان اوست و میا خلق نیکو کرد اند وصیت
کان صفا و معدن وفا حضرت مولانا جلال الدین قدس
سره العزیز اوصیکم بتقوی الله جل جلاله فی السر و العلانیة
بقلة الطعام و بقلة المنام و هجرة المعاصی و الآثام
و ترک الشهوات علی الدوام و احتمال الاذی و الجفاء من
من جمیع الانام و المواظبة علی الصیام و الدوام علی القیام
و ترک مجالسة الفسقه و العوام و ملازمة مصاحبة
الصالحین الکرام خیر الکلام ما قل و دل و صلی الله
علی سیدنا محمد و آله اجمعین مثنوی

ای بسا در گور خفته خاك وار — به ز صد احیا بنفع و انتشار

سایه برده او و خاکش سایه مند — صد هزاران زنده در سایه‌ی ویند

خاك گور از مرد هم یابد شرف — تا نهد بر گور او دل روی و کف

خاك او هم سیرت جان میشود — سرمهٔ چشم عزیزان می شود

شرح این در آینهٔ اعمال جو — که نیابی فهم آن از گفت و گو

کارگاه گنج حق در نیستی است — غرهٔ هستی چه داند نیست چیست

گر بگویم آنچه دارم در درون — بس جگرها گردد اندر حال خون

بس کنم این بر گذار خود بست — بانگ دو کردم اگر در ده کسیست

وقت آن شد ای شه مکتوم سیر — کز کرم ریشی بجنبانی بخیر

هر یکی خاصیت خود را نمود — آن هنرها جمله بدبختی فزود

آن هنرها گردن ما را ببست — زان مناصب سرنگون ساریم پست

آن هنر فی جیدها حبل مسد — روز مردن نیست زان فنها مدد

آن هنرها جمله غول راه بود — غیر چشمی کو ز شه آگاه بود

دوحم بو یولده زیرکی عین جهلدر • مولوی

زیرکی ضد شکست و نیاز — زیرکی بگذار و با گولی بساز

سلیمان آتا بیورر • بارچه بخشی بزیمان • بارچه بغدای
بز صمان برعزیز دخی بیورمش من هیچ کسم هیچ کسم •
از هیچکسان بازنیم حضرت مولوی • در کتاب مثنوی
هم درین معنی می فرمایند • حکایت •

آن یکی نحوی بکشتی در نشست   رو بکشتیبان نهاد آن خودپرست
گفت هیچ از نحو خواندی گفت لا   گفت نیم عمر تو شد در فنا
دل شکسته گشت کشتیبان ز تاب   لیک آن دم گشت خاموش از جواب
باد کشتی را بگردابی فکند   گفت کشتیبان بدان نحوی بلند
هیچ دانی آشنا کردن بگو   گفت نی ای خوش جواب خوب رو
گفت کل عمرت ای نحوی فناست   زانکه کشتی غرق این گردابهاست
محو می‌باید نه نحو اینجا بدان   گر تو محوی بی‌خطر در آب ران
آب دریا مرده را بر سر نهد   ور بود زنده ز دریا کی رهد
چون بمردی تو ز اوصاف بشر   بحر اسرارت نهد بر فرق سر
فقه فقه و نحو نحو و صرف صرف   در کم آمد یابی ای یار شگرف
صد هزاران فضل دارد در علوم   جان خود را می‌نداند آن ظلوم
تو همی دانی یجوز و لا یجوز   خود ندانی تا یجوزی یا عجوز
این روا و آن ناروا دانی ولیک   تو روا یا ناروایی بین تو نیک
قیمت هر کاله می‌دانی که چیست   قیمت خود را ندانی احمقیست
طالب علمست بهر عام و خاص   نی که تا یابد ازین عالم خلاص
در گشاد عقده‌ها گشتی تو پیر   عقدهٔ چندی دگر بگشاده گیر
عقدهٔ کان بر گلوی ماست سخت   که بدانی که خسی یا نیک‌بخت
حل این اشکال کن گر آدمی   خرج این کن دم اگر آدم دمی
عمر در محمول و در موضوع رفت   بی‌بصیرت عمر در مسموع رفت

هر دلیلی که بنتیجه و نه اثر　　باطل آمد در نتیجه خود نگر

جان جمله علمها اینست این　　که بدانی من کیم در یوم دین

زین خرد جاهل همی باید شدن　　دست در دیوانگی باید زدن

هرچه بینی سود خود زان گریز　　زهر نوش و آب حیوان را بریز

هر که بستاید ترا دشنام ده　　سود و سرمایه بمفلس وام ده

آزمودم عقل دوراندیش را　　بعد ازین دیوانه سازم خویش را

عقل من گنجست و من دیوانه ام　　گنج اگر پیدا کنم دیوانه ام

اوست دیوانه که دیوانه نشد　　این عسس را دید و در خانه نشد

گر بگویم شرح این بیحد شود　　مثنوی هشتاد تو کاغذ شود

گر بگویم این حکایت را تمام　　صد قیامت میشود او ناتمام

این شنیدی مو بمویت گوش باد　　آب حیوانست خوردی نوش باد

آب حیوان خوان مخوان این را سخن　　روح نو بین در تن حرف کهن

این نه بحثست و نه مهلت و نه خواب　　وحی حق والله اعلم بالصواب

بیت　قودی قامتده صنوبر صونی صدای نایی
نیله سالك ایدی کورسنه مولانایی . حضرت
شیخ قاسم انوار رحمة الله علیه بو معنیده بیورمشلر بیت

ای که دعوی فقاهت میکنی　　با مسلمانان سفاهت میکنی

بر مسلمان شود در بحث عاق　　انکه گوید سخن با طمطراق

چون سفاهت نیست طور عاقبت　　فکر بی در کار خود کن عاقبت

تا نباشی از قبیل کاف و نون   از قبیل انهم لا یفقهون
ای گرفتار یجوز و لا یجوز   دیده را از خویشتن بینی بدوز
تا بکی جان دادنت با صرف و نحو   علم ارباب درون محوست محو

نفحات ده؛ خواجه یوسف بن الحسین می گوید که از مصر آمدم از پیش ذو النون روی بری نهاده چون ببغداد رسیدم حال من عبد الله حاضر در انجا بود می خواست بحج رود نزدیک وی شدم گفت از کجا می آیی گفتم از مصر بری محره و می خواهم که مرا وصیتی کنی گفت نپذیری گفتم شاید که بپذیرم گفت نپذیری گفتم باشد که بپذیرم گفت دانم که نه پذیری گفتم بود که بپذیرم گفت چون شب در آید برو و کتب خویش و هرچه از ذو النون نوشته در دجله انداز فافهم بیت بشوی اوراق اگر همدرس مایی که علم عشق در دفتر نباشد. اولیاء کبار گفته اند که زبونجی مغروش بلکه بغروش و کوچکی. سید شریف فرمود در حال نزع رباعی

هر گز دل من ز علم محروم نشد   کم ماند ز اسرار که مفهوم نشد
هفتاد و دو سال علم حاصل کردم   آخر معلوم شد هیچ معلوم نشد
دل گفت مرا علم لدنی هوس است   تعلیم کن گرت بدین دسترس است
گفتم که الف گفت دگر گفتم هیچ   در خانه گر است یک حرف بس است

بيت جمله اوراقي بوبوب دردمر بو عملك دفترين
شمدي حرف ونقشي يوق بر خوش كتابم وارايم
سخن بسيار داني اندكي كو • كي را صد مكو و صد يكي كو
ترك سخن عين سخن بود بيست • خاموشي از غايت دانش ورست
دعوي دانش نه ز دانايي است • لاف خرد موجب رسوايي است
تن ز بركفتن بميرد در بدن • كرچه كفتار ش بود در عدن
بيت
چون بنزع افتاد آن داناي دين • كفت اكر دانستمي من پيش ازين
كين شنو بر كفت چون دارد شرف • در سخن كي بردمي عمري تلف
كر سخن از نيكويي چون زر بود • آن سخن نا كفته نيكوتر بود
قطب الاقطاب عبد الله انصاري رحمة الله عليه
فرمايند الهي اكر كار بكفتار دست بر سر كوينده كان تاجم
واكر بكردارست بسر مايه محتاجم جوينده كوينده است
ويابنده خاموش هرچه بزبان آمد بزيان آمد فياد از غرق
رسمي الهي حاضري وناظري چه كويم نفس من بتاست وقبول
خلق زنار جمله حقيقت بكفتم بيكبار اكر شريعت خواهي
اتباع واكر طريقت خواهي انقطاع واكر حقيقت خواهي
اطلاع باقي همه صداع الهي دعا بدر كاه تو بجا جست
زيرا كه تو داني بنده بچه محتاجست بيت
زبا نم وا چنان ران بشهادت • كه باشد ختم كارم بر سعادت

مولوى

داده‌ام فرعون را صد ملك و مال / تا بكرد او دعوى عز و جلال

در همه عمرش نديد او دردسر / تا ننالد سوى حق آن بدگهر

داد او را جمله اين ملك جهان / تا نخواند مر خدا را در نهان

ونمرود بدفرمود دخى قافدن قافه حكم ايدوب سرانجام كارى
نيم پشه الندن زار ويبنى تارمار اولدى. قال الله تبارك
وتعالى [illegible] بيت كسى كز صرصر ظلمش دمادم
چراغ عيش مظلومان بميرد. نمى ترسد از ان كايزد تعالى
اگرچه دير گيرد سخت گيرد. بيت حلم حق گرچه مواساها كند
ليك چون از حد بشد رسوا كند. نثر امهال ايدر اما اهمال ايلمز.
امدى فقر وبلا انبيا صلوات الله عليهم اجمعين بوليدر. و
دولت وعزت فرعون وهامان بوليدر. كور اختيار الده لكن
شكره عندره مجال محال. شعر سوف ترى اذا انجلى الغبار
افرس تحتك ام حمار. حضرت دركتاب مثنوى همدرين معنى
حكايت بر كلخنى اويومش واقعه سنده كوردكه پادشاه
اولمش وتختا وزره اوتورمش. ودرلو حكومتلر سورمش.
وبر پادشاه دخى سنده كوردكه كلخنى اولمش وسلطنت
الندن كتمش. مثالى دنياده بركشى فاسق وفاجر وظالم
وزاجر دنياسى وافره. ودولتى قاهره. روزگار ال
ويروب درلو ظلملر اليسه. همان اول كلخنى دركه

واقعه‌سنده پادشاه اولمش ایدی الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا صکره خلافی واقع اولوب سلطنت عاجله سریع الزوال ایدوکنی بلوره خسران و ناچاردی در زمان گذاردن حیات

تو در خوابی واین دیدن خیالست هر آنچه دیده ازوی مثالست

بصبح حشر چون گردی تو بیدار بدانی کان همه وهمست و پندار

بدان اکنون که کردن می توانی چو نتوانی چه سود آنکه بدانی

چه می گویم حدیث عالم دل ترا ای سرنشیب و پای در گل

جهان آن تو و تو مانده عاجز زتو محروم تر کس دیده هرگز

چو محبوسان بیک منزل نشسته بدست عجز پای خویش بسته

نشستی چون زنان در کوی ادبیر نمی کردی ز جهل خویشتن سیر

دلیران جهان آغشته در خون توسر پوشیده ننهی پای بیرون

عطار رحمه الله مرد ما شر اسر ببرد در خواب داشت کشت بیدار انکه او رفت از جهان اما خاصان حق بونده ذلت و فقر و فنا و گوشهٔ درد و عناده برنج کون کلیمنی شکل و قلت شرب و اکل اختیار ایدوب صکره سعادت ابدیه و سلامت سرمدیه ایرر لر مصرع یک دو روزی صبر کن باقی بخند قال فخر العالم صلی الله علیه وسلم الارب نفس طاعمة ناعمة فی الدنیا جایعة عادیة یوم القیمة الارب نفس جایعة عادیة فی الدنیا

فخر جهان حضرت آدم صلى الله عليه وسلم بيورديلر

اللهم انى اسألك عيشة سوية وميتة نقية

ومردا غير مخز برحمتك يا ارحم الراحمين وقال

رسول الله صلى الله عليه وسلم اول الامر معرفة

الله ... والامر تفويض الامور اليه

پس اتبع امر حبيب الله وافوض امرى

الى الله اشهد ان لا اله الا الله

واشهد ان محمدا

رسول الله

اصحاب رسولك كبارندن حذيفه

رضى الله عنه رسول حضرتندن صلى الله

عليه وسلم دن روايت ايدر ميت قبره

كيرديكى كيجه كبى بر كوج دغايت

صعب كيجه اولمز ميت اول كيجه اضطراب عليهم

ده در اويله اوله بر ار ديا بر عورت اخره عليهم

كيسه ميت قبره كيرديكى كيجه بو نمازى

ادا ايتدكدن صكره اول ميتك روحنه

بغشليه حق تعالى عظيم احسانلر ايده

BAYERISCHE
STAATSBIBLIOTHEK
MÜNCHEN

